

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Moč stvarnosti

Vloga, ki jo v nemškem političnem življenju po vojni igra Hitler s svojimi »nacionalnimi socialisti«, je na las podobna oni, ki nam jo je sporočila rimska zgodovina o Katilini in njegovih tovariših.

Kakor Katilini in njegovim pajdašem ni bilo na ničemer drugim kakor na tem, da strmočlavijo zakonito oblast in si njena mesta med seboj razdele, ne da bi si belili glave, kakšen naj bi bil bodoči ustroj rimske republike — tako tudi Hitlerjevi nimajo nobenega drugega cilja, kakor da uničijo ljudovlado, ki so jo najboljši možje nemškega naroda po strahovitem porazu in kaosu leta 1918 z največjim trudom ustvarili. Kakor rimski tako tudi nemški katilinarci niso v zadregi, kar se tiče sredstev, s katerimi hočejo iztrebiti svoje nasprotnike in zadušiti demokracijo v krvi in plamenih; in kakor njihovi rimski predhodniki, tako tudi zarotniki gospoda Hitlerja svojo bodočo strahovlado predstavljajo kot »nujno življenjsko zahtevo trpečega naroda«. Čudovita podobnost obstoja tudi v tem, da je Katilina pod pretvezo, da hoče rešiti rimski proletarijat, skušal izpodkoptati republiko s pomočjo milijonov, ki so mu jih dali na razpolago nekateri velebogataši, čisto tako, kakor Hitlerja finansirali znani nemški veleindustrijalec Tysen. Bržčas so bile tudi predstave o bodoči rimski državi, katere so imeli Katilina in njegovi do vratu zadolženi in propadli pustolovski privrženci, enako nejasne, neresne in za premočno množje prikrojene kakor so socialno-politične blodnje Hitlerjevcev o bodočem »tretjem carstvu«, ki spada v sfero pesniške domišljije, iz katere je ta izraz tudi vzet. (Ibsen: Cesar in Galileje.)

Katilini se je postavil po robu Cicero, Hitlerju je namenjena politična smrt od roke državnega kancelerja Brüninga. Zanimivo pa je, da Brüning ni niti najmenj podoben gostobesednemu rimskemu državniku-govorniku, ki se je v borbi zoper katilinarce posluževal istakot demagogije in protipostavne nasilstva kakor oni. Brüning je sicer tudi govornik, ki pa ne deluje z blestečimi in omamljivimi frazami ter sofizmi, če treba, kakor je to delal Cicero, marveč učinkuje edino po hladni stvarnosti in strogi logiki, ki je prepletena s tenko ironijo. Zakaj Brüning je popolno nasprotje demagoga in v moderni politični zgodovini je ta državnik centruma redek primer moža, ki se zoper tak, zgolj nižje nagone mase dražeč in razburkaajoč pokret kakor je Hitlerjev ultranacionalizem, bori z golim mečem čistega razuma. Ta stran Brüningovega značaja se je posebno ostro pokazala v parlamentarni debati preteklega tedna, kjer je državni kanceler pobalinski nastop glavnega govornika Katilinarcev učinkovito pobil s mirno-svečano izjavo, da on zunanje politike nikoli ne bo vodil z ozirom na zahteve notranjepolitične agitacije, marveč bo ta vprašanja motril slejkoprej le z objektivnih vidikov. Človek mora razpelagati z velikimi talenti in ogromnim vplivom izčiščene osebnosti, ako hoče na ta način dosežati učinke napram tako brezvestnim metodom, kakor jih rabijo Hitler in njegovi pristaši, ki računajo s politično nezrelostjo nemškega človeka. In vendar je pravi državnik le ta, kdor se zna toliko krotiti, da v tekmi s pocestnimi kričarji ne stremi za lahko pridobljivo populariteto, s katero je mogoče pridobiti samo navidezne in kratkotrajne uspehe...

Torej kanceler Brüning lahko zadnjo debato v »Reichstagu« šteje med svoje najlepše dneve. Ako bo Hindenburg izvoljen — in o tem noben trezno misleč človek nič več ne dvomi — bo centrum zopet lahko rekel o sebi, da je rešil Nemčijo — namreč kaosa, v katerega bi jo zagnal Hitlerjev katilinarizem. Brüning je te moze, ki vsakega človeka sumničijo, da se da voditi od sebičnih in nizkotnih razlogov, kakor so oni, ki navdušujejo nje in njihovo zarotniško akcijo, popolnoma razorožil s tem, da je pokazal na čisto nesebično in nad vsak osebnih in strankarskih interes vzvišeno vlogo, ki jo je igral pri vprašanju kandidature maršala Hindenburga. Brüning je ugotovil, kako je on zaradi tega, da bi bil Hindenburg od vsega naroda ali vsaj od njegove ogromne večine postavljen za edinega in skupnega kandidata, bil pripravljen odstopiti, ker so Katilina in njegovi pajdaši označevali voditelja centruma kot edino oviro uresničenju tega načrta. Brüning je pa tudi razkril, kako so Hitler in njegovi kompanjoni — ki so si vsi med seboj v laseh, ker ne privoščijo drug drugemu korit v bodočem »tretjem carstvu« — od Hindenburga zahtevali, da jim mora izročiti ves državni aparat, ako naj svoje glasove združijo nanj. Stari maršal, kateremu se ima Nemčija zahvaliti, da je prestala najhujše dneve, ko je šlo za biti ali nebiti nemške države in enotnega nemškega naroda, je seveda odločno odklonil zahtevo nacionalističnih kričarjev, ki bi hoteli starega borca ponižati v svojo lutko. S to politično napako so se ti širokoustneži v obeh večine nemškega naroda, ki bo Hindenburga vedno predpostavljala ljudem, od katerih večina ni bila na fronti, ampak se je skrivala v ozadju, politikujoč ob čaši piva. In tako se je po zaslugi nebrzdane domišljivosti in predrznosti nacionalnih katilinarcev zgodil čudež, da bodo to spomlad oddali svoje glasove za starega vojščaka Hindenburga skupaj z meščanstvom tudi socialnode-

Nova japonska ofenziva uspešna

Kitajci so po junaški obrambi zelo utrujeni

London, 29. febr. Japonci so sklenili, da na vsak način pop avijo polomijo, ki jo je doživel pred kitajskimi okoli nastop generala Ujeda, ki je Kitajce atakiral z nezadostnimi sredstvi. V Šanghaju se je dne 26. t. m. izkazala nova japonska divizija, ki šteje 15.000 mož, pravijo pa, da je japonska vlada mobilizirala razen te divizije še pet drugih. Ako bi se vse te sile pred Šanghajem koncentrirale, bi skupaj z letali in pomožki šteje 100 tisoč mož. In če bi se teh ne bilo zadosti, tako povdarjajo v Tokiu, se Japonska ne bo pomišljala mobilizirati še nadaljnje posebne sile, zakaj japonska armada, ki še nikoli ni bila poražena, mora do- seči zmago.

Japonci zavzeli K'ang Vang

Kakor hitro je nova divizija dospela, so Japonci začeli v soboto, 27. t. m. že ob petih zjutraj ponovno ofenzivo, ki je bila toplot krošana z velikim uspehom. Japonci so topot dosegli svoj uspeh v prvi v. sti s pomočjo svojih letal za bombardiranje. Strahovitega bombardementa eskadre, ki je štela najmanj 200 aparatov, Kitajci niso vzdržali, ker so vsled nepopisnih naporov, ki so jih prestali, ko so skozi tri tedne tako junaško vzdrževali napad Japoncev, hudo utrujeni. Japonska letala so tudi povzročila v ozadju kitajske obrambne črte taka radikalna razdejavanja, da so ostali hrabri kitajski branilci brez municije, in kar je še huje, brez vsake hrane. Na drugi strani se je morala japonskih vojakov, ki je itak vedno na višini, še dvignila zaradi poaza generala Ujeda in njegovih posledic, ki so užgale znani japonski narodni ponos. Pri ofenzivi dne 27. t. m. ni bila udeležena na novo došla japonska divizija, ampak stare čete, ki so hotele pokazati, da ne zaostajajo za novo došliimi.

Letala sejejo smrt in razdejanje

Japonska letala so se že dan prej dvignila v zrak in sipala tako na kitajske okope kakor tudi na ozadje na stotine strahovito učinkujočih bomb. Njihov učinek je precej oslabil moralo 19. kantonske armade, ki je preje skoro tri tedne mirno vzdržala ogenj iz zraka. Vrh tega vse tri divizije 19. kantonske armade kakor tudi 87. in 88. divizija maršala Cangkajseka iz Nankinga trpijo zadnje dni čobesedno glad, ker so japonska letala uničila vsa prometna sredstva in kitajski vojaki nimajo niti vode. Treba je poudariti, da so Kitajci od bombardiranja, ki traja brez vsakega prestanka že cele tri tedne, tudi živčno zelo izčrpani. Japonska letala vrh tega tudi vse vasi in vsa poslopja zažigajo, zato da se ne bi mogli v hišah skrivati kitajski ostrostrelci. Letalski bombardement pa je še ojačen po neprestanem streljanju težkih topovskih kalibrov iz več ko 50 japonskih vojnih ladij.

Oborožena vstaja na Finskem

Laponci proti socialistom

Stockholm, 29. febr. tg. V kraju Maentsaelae, 10 milj od Helsinkij, se je prišlo večeraj do resnih izgrediv Laponcev. Socialni demokrati so imeli shod, na katerem je govoril poslanec dr. Erich, kljub temu, da so si Laponci na vse načine prizadevali, da bi shod preprečili. Zato so potem Maentsaelae obkolili, zaprli vse dohodne ceste, postavili topove, preiskovali vse prihajajoče avtomobile in strogo zasliševali potnike. Več oseb so aretirali. Ko se je shod začel, so dali Laponci signal z lučjo, nakar so oddali salve s puškami in streljnicami. Na shodu je nastala silna panika. Policija je svetovala udeležencem, naj se vržejo na tla. Ranjen je bil samo en policijski stražnik. Prišla je deputacija Laponcev, ki je zahtevala, da se takoj odstrani dr. Erich, kateri se je udal in obljubil, da ne bo prišel več. Finski desni radikali zahtevajo od vlade, da odstavi neljubega notranjega ministra Borna in deželnega glavarja Jalandra ter da razpusti socialno-demokratsko

Zveza duševnih delavcev za neokrnjeno univerzo

Dne 29. febr. se je vršil občni zbor ljubljanske sekcije duševnih delavcev. Glavni predmet je bila resolucija za ohranitev neokrnjene univerze Kralja Aleksandra I. v Ljubljani in drugih kulturnih zavodov v državi. Resolucija je bila soglasno z navdušenjem sprejeta ter so bili takoj odposlani telegrami Nj. Vel. kralju Aleksandru I., g. ministrskemu predsedniku, g. prosvetnemu ministru ter skupščini. — O delovanju Zveze duševnih delavcev je poročal odbor, zlasti sta razumoval g. podpredsednik dr. Tuma in ga. tajnica dr. Pivec-Stelc resolucije lanskega mednarodnega kongresa duševnih delavcev v Bruslju, ki se je bavil intenzivno z gospodarsko krizo. Pri volitvah

mokratski delavci, da Nemčijo rešijo fašistične kuge.

To je uspeh, ki si ga bo po pravici smel lastiti centrum, o kojega politiki nekateri kratkovidni ljudje sodijo, da ni prava in da je premalo »radikalna«. Centrum je pač stranka, katero je izkušnja izučila, da radikalizem navadno ni najkrajša in najsigurnjša pot do uspeha, ampak večkrat ravno nasprotno: najsigurnjša pot do polomije na sebi dobre stvari in ideje. Kam radikalizem lahko pripelje, dokazuje ravno nemški Katilina, Adolf Hitler...

Kra 150.000 prebivalcev uničen

V soboto so torej Japonci začeli s svojo novo ofenzivo na celi, 14 milj dolgi fronti od Ča Peja do Vu Sunga v uslju Vang Poja. Obstreljevali so tudi vas Čen Su, kjer se je do nedavna nahajal generalni štab kitajske armade, ki pa se je od tam že pred dvema dnevi umaknil. Ko so Japonci ob 11 dopoldne, ko je prenehal bombardement, napadli kitajske okope, so se Kitajci po junaški, a kratki borbi morali naglo umakniti. Popoldne ob 16 so Japonci zasedli Kja Vang, najvažnejšo strateško pozicijo na črti Vu Sung—Ča Pej. Japonska letala so popolnoma uničila in požgala kraj, ki je štel do sedaj 150.000 prebivalcev. Japonci cenijo svoje izgube na 1500 mož, dočim so Kitajci pri obrambi Kjang Vanga izgubili 4000 vojakov in 800 civilistov. Važen razlog, da so se Kitajci umaknili iz tega kraja, je bil nezmožni smrad trupel, ki jih je na kjangvanskih ulicah več ko 1600. Iz Kjang Vanga

bodo sedaj Japonci skušali prodreti do Ta Zanga, katerega že obstreljujejo in so ga že napol porušili. Kitajci pa trpijo tudi od hudega mraza, ki je tem bolj občuten, ker so njihovi močvirni rovi napol pod vodo. Kitajske čete so tudi jako slabo odete.

Rusi so se zopet pogodili

Pariz, 29. febr. Dočim so ruski listi še včeraj napadali Japonsko zaradi podpiranja bivših carističnih čet in zavarovali mejo s 50.000 vojniki rdeče armade, je zdaj ruska vlada naročila Upravi vzhodnokitajske železnice, da smejo Japonci progo rabiti za prevoz svojih čet, toda le v omejenem številu in provizorčno.

Kot protiuslugo je japonska vlada dala Rusiji zagotovilo, da Japonska eventualnih načrtov in akcij bivših carističnih generalov in čet na Daljnem Vzhodu ne bo podpirala.

Japonci z vso silo navaljujejo

Došli sta zopet dve diviziji — Pogajanja za premirje

London, 29. febr. Japonske čete, ojačene z dvema novima divizijama, so začele po zavzetju Kiang Vanga naskok na Ča Pej in so dosegle na vsej fronti velike uspehe. Angleži, ki jih zelo skrbi nadaljnji razvoj dogodkov v Aziji, ki bi lahko zelo ogrozil ves britanski imperij, se na vso moč prizadevajo za pomirjenje. Angleški poslanec v Kitaju sir Miles Lampson je včeraj priredil na križarki »Kente« poveljniški ladji admirala Kellyja, vrhovnega poveljnika angleškega brodogoja na Kitajskem, sestank med japonskim admiralom Nomuro in kitajskim zunanjim ministrom dr. Willingom Tonkumjem ter šefom generalnega štaba kitajske 19. armade. Navzoč je bil tudi admiral Kelly kot opazovalec. Na sestanku je bilo sklenjeno, da se potek razgovorov sporoči kitajski in japonski vladi. Za zdaj se ne da več reči kakor to, da je ta razvoj dogodkov zbudil nekaj optimizma.

Japonska predlaga pogoje za mir

London, 29. febr. tg. V Londonu se doznava, da stavlja japonska vlada za poravnave konflikta v vzhodni Aziji nastopne pogoje: Umaknitev čet obeh strank z ozemlja okoli Šanghaja, katero umaknitev naj nadzira poseben odbor, sestavljen iz zastopnikov obeh strank, konferenca za okroglo mizo med Japonsko, Kitajsko in vsemi zainteresiranimi državami o bodoči politiki v izpraznjenih krajih in v Šanghaju samem. Ti predlogi, o katerih se je zve-

delo po indiskreciji, se bodo predložili v četrtek na izrednem zasedanju plenuma Zveze narodov. Od prejšnjih mirovnih predlogov se razlikujejo v tem, da ni več govora o nevtralnimi con in o porušitvi utrd v Vusungu, kar so Kitajci izjavili kot nesprejemljivo.

Medtem pa sta dospeli v Šanghaj dve novi japonski diviziji, tako da je po prihodu novega vrhovnega poveljnika Širokave, katerega pričakujejo danes, kljub vsemu diplomatskemu prizadevanju računati z novo japonsko ofenzivo.

Francija drži z Japonci

Pariz, 29. febr. Ne samo desničarski listi, nego tudi oficijozni »Temps« zagovarja Japonsko. »Temps« pravi, da sploh ni bilo pametno, da se je DN vmešavalo v spor, ki bi ga naj poravnali Japonci in Kitajski sami med seboj. »Temps« tudi odločno zanika, da bi pismo ameriškega zunanjega ministra pomenilo grožnjo Japonski. Francoski listi trdi kategorizirano, da se niti London niti Washington ne bosta zapletla v noben konflikt z Japonsko.

Moskva, 29. febr. Sovjetski tisk piše, da je stalnice Francije, ki se čedalje bolj energično zavzema za Japonsko, ker ima interes na oslavitvi kitajskega nacionalizma, kateri ogroža francosko Indokino, spravlja v nemalo zadrego Anglijo. Skupna akcija veleisl, da se Japonsko prisili k spoštovanju integritete Kitaja, je zaradi stališča Francije zelo oslabiljena in skoroda onemogočena.

Delavske stranke za De Valero

London, 29. febr. Iz Dublina poročajo, da je irska delavska stranka na nedeljskem sestanku postavila smernice za svojo politiko v bodočem parlamentu. Vodstvo stranke je izjavilo, da ne bo stranka sklenila zveze z nobeno drugo politično skupino, pač pa bo podpirala vse ukrepe, ki bodo odgovarjali njenemu delavskemu programu. Nadalje so se predstavniki delavske stranke izjavili za odpravo prisloge angleškemu kraju. Glede odškodnine za razlašena posestva, ki jo Irski plačuje Angliji, so mnenja, da je treba priči s prijateljskimi pogajanj z Angleži. Nadalje je irska delavska stranka proti zakonu o zaščiti države, ki ga je uvedla Cesarova vlada. Program irske delavske stranke se torej v splošnem ujema s programom republikance de Valere, ki namerava izvesti popolno ločitev Irsko od Anglije. De Valera, ki bi brez opore delavske stranke ne mogel vladati, lahko torej računa na pomoč laburistov.

Poraz venizelistov

Atene, 29. febr. tg. Včerajšnje volitve župana v Pireju so imele senzacionalen rezultat. Rojalisti so dosegli 12.000, venizelisti 8000 in republikanci 7000 glasov. Mesto Pirej je veljalo doslej kot največja trdnjava venizelistov, tako da se lahko resno sklepa, kako bodo iztekle bodoče splošne volitve maja meseca. Dosedanji župan Pireja se nahaja v zaporih radi milijonskih poneverb. Ožje volitve bodo v 10 dneh.

Nemčija zviša carine

Berlin, 29. febr. tg. Nemška vlada je sklenila, da bistveno poostri nemško carinsko zakonodajo. Gre za to, da se uvede takozvana »višja carinska tarifa«, ki bo prinesla dvojne carinske postavke, kakor so jih do sedaj imele avtonomne carinske tarife, in ki se bo porabljala proti onim državam, katere nimajo nobene trgovinske pogodbe z Nemčijo. Sedaj nimajo trgovinskih pogodb z Nemčijo Poljska, Avstralija in Kanada. Razen tega se bojijo v Nemčiji, da ne bi Francija odpovedala nemško-francoske carinske pogodbe. S tem, da uvaja Nemčija višjo tarifo, hoče svariti Francijo pred prenatragli koraki.

Izredna seja ZN

Belgrad, 29. febr. AA. Na zahtevo Kitajske je sklicana za 3. marca t. l. izredna skupščina Društva narodov, na katero je Društvo narodov povabilo tudi našo kraljevino. Kraljevsko vladbo bo zastopal na skupščini dr. Vojislav Marinković kot šef delegacije in prvi delegat, dr. Zelimir Mažuranič, senator in bivši minister, drugi delegat dr. Ilija Šumenković, narodni poslanec in kraljevski stalni delegat pri Društvu narodov v p. tretji delegat pa je g. Konstantin Fotić, pooblaščen minister in pomočnik zunanjega ministra.

Oddaja lova

Novo mesto, 29. febr. AA. Lovske pravice spodaj navedenih občin novomeškega okraja bodo oddane v zakup na javni dražbi (okrajno načelstvo v Novem mestu: soba 17) dne 16. marca 1932 (sreda) s pričetkom ob 10 in četrta za zakupno dobo od 1. aprila 1932 do 31. marca 1935 po sledečem vrstnem redu: 1. Crmošnjice, 2. Poljane, 3. Toplice, 4. Novo mesto, 5. St. Peter, 6. Mirna peč, 7. Orehova in 8. Sela-Zumberk. Družbeni in zakupni pogoji so interesmentno razgrnjeni in vopred med uradnimi urami pri okrajnem načelstvu v Novem mestu (v sobi 17).

Podpora vinarshi zadrugi v Celju

Belgrad, 29. febr. AA. Z odlokom kmetijskega ministrstva je izplačano iz državne kmetijske zakladnice kmetijskega ministra 50.000 Din prvi južno štajerski vinarški zadrugi v Celju, da si zgradi potrebne prostore. Zadruga se obveže, da bo zapisala to vsoto v svoje knjige kot podpore kmetijskega ministrstva. Razen tega prevzame zadruga nalogo, da zbere v svoje vrste vse napredne vinogradnike, ki popolnoma izpolnijo moralne pogoje za sprejem v članstvo.

Proračun pred skupščino

Ekspeze finančnega ministra

Belgrad, 29. febr. 1. Narodna skupščina je danes dopoldne nadaljevala svoje delo. Sporočeno je bilo, da je glavna kontrola obvestila narodno skupščino, da je stavila svojo rezervno na kredit finančnega ministrstva po naredbi ministrskega sveta od 22. januarja 1932 v znesku 3 milijonov Din in po partiji 61 proračuna ministrstva za gozdove in rudnike. Nadalje je bil odobren dopust nekaterim poslancem, nakar je narodna skupščina prešla na dnevni red. Najprej se je dvignil predsednik vlade, ki je prečital pismo, katero je sprejel od ministra dvora, in ki se glasi:

Kralj reducirao civilno listo za 4 milijone Din

Belgrad 28. februarja 1932. Gospod predsednik! V želji, da kraljevski dom doprinese svoje pri zmanjšanju državnih izdatkov, je Nj. Vel. kralj blagovolil zapovedati, da se stroški civilne liste Nj. Vel. kralja, prva partija proračuna, to je vrhovna državna uprava, za leto 1932-3 reducirao za štiri milijone Din.

Narodna skupščina je prekinila predsednika vlade za navdušenimi klici Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu. V dvorani je nastalo navdušeno razpoloženje. Predsednik je nato dal besedo finančnemu ministru dr. Miloradu Gjorgjeviću, ki je izjavil:

Proračun je znižan za 133 milijonov Din

»Proračunski predlog za leto 1932-3, katerega je vlada predložila skupščini, znaša skupaj 11.400 milijonov Din. To vsoto je finančni odbor zmanjšal za 129 milijonov Din. Pravkar smo slišali od predsednika vlade, da je Nj. Vel. kralj zmanjšal svojo civilno listo za 4 milijone Din, tako da znaša skupno zmanjšanje sedaj 133 milijonov Din. Za splošno državno administracijo so predloženi stroški v znesku 7.555.907.708 Din. Finančni odbor je to vsoto zmanjšal za 26.287.043 Din. V proračunu za gospodarska podjetja je znašala prvotna vsota 3.849.092.000 Din, toda je bila v finančnem odboru zmanjšana za 102.712.057 Din. Prvo vprašanje, ki ga moramo postaviti v analizi predloženega proračuna, obstoji v tem, da ga primerjamo z lanskim proračunom. Pri tem primerjanju najdemo, da je proračun splošne državne administracije po izvršenih redukcijah v finančnem odboru zmanjšal za Din 997.738.623. Proračun gospodarskih podjetij je pa zmanjšal za znesek 941.565.320 Din. Skupna redukcija letošnjega proračuna v primeri z lanskim znaša torej 1.810.000.000 Din. Dejansko pa je znižan letošnji proračun še bolj, ker so morali vnesti nove kredite za odplačevanje obresti pri anuitetah za posojilo, ki se je izvršilo tekom proračunskega leta. Skupen znesek naknadnih in izrednih kreditov za lansko leto znaša 583.000.000 Din, ki se morajo prav za prav pristeti gori imenovanim številkam. Na prvem mestu moramo gledati naknadnih kreditov opozoriti na saldo državnih dolgov, ki znaša skupno 338.000.000 Din. To je edino povečanje, ki je globelno v proračunu za leto 1932-3. Prav tako se pokazajo tudi v predlogu za vrhovno državno upravo nov kredit za narodno predstavništvo, to je za skupščino in za senat. Tega kredita v lanskem proračunu ni bilo in znaša letni 43.038.640 Din. Ako se torej vse korekture vzamemo v obzir, potem znaša stvarna razlika med predlaganim proračunom za leto 1932-3 2.905.340.339 Din. To je stvarno znižanje, katero je uresničila v letošnjem proračunu kraljevska vlada. Pri izdelavi letošnjega proračuna smo morali opustiti tudi prakso, katere se je uvaževala v tehnični izdelavi proračunov prejšnjih let, ki je obstojala prav za prav edino le v mehanični kompresiji stroškov, ki niso bili utemeljeni. Letos smo morali to metodo direktno kompresije stroškov, posebno pa še materialnih stroškov, opustiti, ker bi zmanjšanja bila premajhna. Da bi se proračun mogel uravnovešiti in da bi se izdelal tako, da odgovarja bitnim zahtevam, katerim mora vsak dober državni proračun odgovarjati, smo morali poseči mnogo globlje. Vsak državni proračun mora biti v prvi vrsti tak, da obsega vse potrebe državne administracije na eni strani, na drugi strani pa mora biti v skladu z gospodarskim stanjem države, oziroma s plačilno močjo naroda. Ako smo hoteli ti dve zahtevi vzei v obzir, potem smo morali poseči globlje in morali smo vse metode pri izdelovanju proračuna po olonoma spremeniti. Vlada je morala najprej reducirati stroške, in sicer v direktni linearni smeri, ali ona je morala storiti še več, in sicer ukiniti posamezne ustanove, posebno v resoru zunanega ministrstva, finančnega in prosvetnega ministrstva.

Znižanje uradniških plač

V našem proračunu obsegajo osebni izdatki zelo velik del celokupnih izdatkov. Celokupna vsota izdatkov znaša 11.271.000.000 Din. Od tega pade pet milijard Din na osebne izdatke. Ko smo izdelovali proračun, smo uvideli, da ni mogoče doseči ravnotežja, ne da bi se dotaknili tudi osebnih izdatkov. Ugotovili smo, da manjka za deso go ravno teža še približno 500 milijonov Din, katere je na vsak način bilo treba najti v postavki osebnih izdatkov. Stali smo pred dvema vprašanjema:

1. ali da zmanjšamo število osebja za toliko, da bi globelni efekt redukcije dal državni blagajni teh 500 milijonov Din, ali pa

2. da pustimo pri miru vse uradnike in jim znižamo samo nekoliko njihove plače.

Kraljevska vlada se je odločila za drugi način. Uvidela je, da bi morala odpuščati približno 30.000 državnih uradnikov, če bi hotela doseči znižanje za 500 milijonov Din, ki je bilo neobhodno potrebno. Toda to ni bilo mogoče. Vlada je smatrala za boljše in s socialnega stališča za bolj humano, s finančnega stališča pa za mnogo bolj oportuno, da se izvrši redukcija plač. Redukcija plač od 5 do 11% ni izvršena linearno, to se pravi, da se ne bo izvajala ista odstotna mera na plače vseh uradniških skupin in kategorij, ampak se bo znižanje plač diferenciralo v dveh smereh. Diferenciralo se bo hierarhično, to se pravi, da bodo redukcije mnogo večje pri višjih uradniških in mnogo manjše pri nižjih uradniških. Diferenciranje bo izvedeno tudi po draginskem razredu. Največja redukcija v odstotkih bo uveljavljena v malih mestih, kjer so življenjske razmere cenejše, posebno pa v tistih krajih, kjer uradnikom ni treba plačevati visokih najemnin. Finančni minister je nato povedal, kako so bile izvršene redukcije v posameznih ministrstvih.

»Pri vrhovni upravi znaša celokupna redukcija 106.759.000 Din. To ni popolnoma stvarna redukcija, če pravi minister, to ni stvarna redukcija, ona je samo računsko, to pa radi tega, ker smo morali razne banovinske dotacije, ki so lansko leto znašale 117 milijonov, izločiti pri proračunu ter jih vreti na račun obratnega kapitala državne blagajne. Ta oddvojitve banovinskih dotacij je bila potrebna radi tega, ker smo morali proračun predložiti narodni skupščini do konca meseca januarja, torej tedaj, ko banovinskih proračunov še nismo imeli v rokah. Drugi razlog za to oddvojitve je bil ra-

čunski. Državna statistika namreč je prešla iz resora ministrskega predsedništva v resor notranjega ministrstva.

Kar se tiče starih upokojujencev, naglašam, da oni iz redovnih in oni iz prvih let po vojni ne bodo trpeli radi redukcij finančnega zakona.

Dolgovi

Oddelek za državne dolge je, kakor sem zgoraj omenil, edini oddelek, ki kaže povečanje namravljene lanskega proračuna. To povečanje znaša 338 milijonov Din. To je bilo potrebno radi stabilizacijskega posojila v znesku 171 milijonov Din in zaradi prvega obroka francoskega posojila v znesku 800 milijonov frankov, ki je bilo zaključeno oktobra lani. Isti slučaj je tudi z vojnimi dolgi.

Znižanje pri armadi.

Če pogledamo na proračunski predlog 1932/33, vidimo, da je znižanje razdeljeno na vse resore, ponekod je večje, ponekod manjše. Najobčutnejša redukcija je bila izvršena v predlogu vojnega in mornariškega ministrstva, kjer znaša 463.612.729 Din. Smatram za potrebno, da posebno poudarim to dejstvo in da pristavim, da ta redukcija ni bila izvršena s lahkim srcem. Toda upam, da kljub tem redukcijam v resoru vojnega in mornariškega ministrstva, uprava ne bo prišla v težave. Morala bo sicer ustaviti dela v opremljanju naše vojske, toda ne bo ji treba ustavljati onega, kar je za njeno funkcijo neobhodno potrebno.

Redukcija v gospodarstvu.

Glede proračuna gospodarskih podjetij pravi finančni minister: »Najobčutnejše redukcije v tem delu proračuna so bile izvršene v prometnem ministrstvu, kjer smo šli do skrajnih mej in zmanjšali proračun za 2.900.000.000 Din. Čeprav se to številke impozantne, sem vedel prebrati, da je to znižanje dovoljno in da ne bo radi tega prišla uprava tega ministrstva v kakršne težave. Kakor vidite, je naš proračun dejansko razdeljen na dva proračuna, in sicer se tiče prvi državne administracije, drugi pa gospodarskih podjetij. Največjo pažnjo smo morali seveda posvetiti prvemu delu proračuna, ki se nanaša na državno administracijo in ki znaša 7.524.620.665 Din. To pa radi tega, ker se stroški za državno administracijo krijejo izključno le z dohodki, katere plačuje narod, medtem ko se pri drugem delu našega proračuna, to je pri državnih gospodarskih podjetjih, lahko z mirnim srcem predvideva, da državna podjetja sama krijejo svoje potrebe. Ako torej pri državnih podjetjih zvišamo kredite, bodo tudi dohodki zrastle, ako pa znižamo kredite, bodo tudi dohodki padli.

Obremenitev naroda.

Prvi del našega proračuna, to je proračun za državno administracijo se krije, kakor rečeno, samo iz dohodkov, ki dejansko predstavljajo fiskalno obremenitev naroda, to so neposredni in posredni davki, take, trošarine in preseški dohodki iz državnih monopolov. Skušal sem izračunati to fiskalno obremenitev našega naroda in računam sem na sledeči način: Preseški pri državnih podjetjih znašajo 685.000.000 Din. Če to število odštevamo od skupnih stroškov za državno administracijo, dobimo 6.888.000.000 Din, ki predstavljajo res dejansko fiskalno obremenitev našega naroda po sedanjem proračunu. Seveda se mora k tej obremenitvi, ki je državna, pribiti še samoupravna obremenitev po banovinskih in občinskih proračunih, ki znaša točno 1.623.000.000 Din. Skupna fiskalna obremenitev našega naroda znaša torej 8.511.000.000 Din. Na vsakega državljanca pade torej približno 600 Din. Ako našo državo primerjamo z drugimi državami v Evropi, moramo reči, da ta obremenitev še ni pretirana, toda z ozirom na položaj našega gospodarstva in na plačilno moč našega naroda, posebno na plačilno moč našega kmetstva, moram priznati, da ta obremenitev ni ravno majhna. Znaša približno toliko kakor pred 1. 1926. Toda tedaj je bil naš narodni dohodek približno dvakrat večji, kakor je danes. Po statistikah, ki jih imam na razpolago, je bilo izračunano, da je 1. 1926 naš narodni dohodek znašal 80 milijard, medtem ko znaša danes 42 do 43 milijard. Od tega zneska moramo odšteti še 12 do 15 milijard Din, ki se porabijo v domačem gospodarstvu za potrebe producentov samih, tako da bi naš državni dohodek znašal letno prav za prav le 30 milijard Din. Ako se ta znesek primerja z 8.511.000.000 Din, ki predstavljajo fiskalno obremenitev našega naroda, potem moramo reči, da odstotek obremenitve ni ravno majhen in da ni zadovoljiv. Fiskalna obremenitev je previsoka. Pri redukcijah državnega proračuna sem moral voditi rač-

Tudi Amerika bo pila

Washington, 29. febr. Demokrat John Raskob, bivši predsednik neke velike industrijske družbe, ki je 1. 1928 odločil to mesto samo zato, da je lahko postal predsednik osrednjega odbora demokratske stranke, je izjavil, da je zvedel iz dobrega vira, da je Hoover menjal svoje stališče glede prohibicije in da je pripadavjen postaviti v svoj program pri bodočih predsedniških volitvah vprašanje prohibicije. Republikanska stranka je glede tega vprašanja popolnoma popustila. John Raskob je nadalje izjavil, da bodo pri bodočih volitvah tisti demokrati, ki so glasovali za republikanec Hooverja radi njegove »suhe« politike, nastopili proti njemu.

Trgovinska pogajanja med Francijo in Italijo

Pariz, 29. febr. Trgovinska pogajanja med Francijo in Italijo, ki se vršijo v Rimu, bi se morala zaključiti že v soboto. Čeprav sta se oba pogodbenika precej zbližala, se nista mogla sporazumeti glede nekaterih vprašanj. Ako ne bo mogoče doseči sporazuma v vseh točkah, ostane glede spornih vprašanj v veljavi status quo.

Slabe razmere na Madžarskem

Praga, 29. febr. AA. »Prager Presse« prinaša članek iz Budimpešte o gospodarskem propadanju Madžarske, ki postaja dan za dnem večje. Madžarska, pravi list, ne bo mogla ubežati katastrofi, ki ji grozi zaradi gospodarske krize in socialne bede. Kmetstvo množice gladujejo in je zato že prišlo do več krvavih spopadov. Tretjina mestnih in kmetijskih občin na Madžarskem ne more več plačevati svojega uradništva, ker ne more pobrati od prebivalstva zapadlih davkov. Sprito je neizogibno katastrofe se kaže prebivalstvo silno apatično. Po drugi strani pa vlada odklanja izvedbo demokratskih reform, ker misli, da bo s silo mogla preprečiti katastrofo. Vendar je malo upanja, da bi se ji to posrečilo.

čun o dveh motivih: Ena vrsta stroškov je obljavljena, druga vrsta je fakultativna. Kar se tiče obveznih stroškov pri raznih ministrstvih, sem bil veliko bolj pravičen, toda glede fakultativnih stroškov sem šel do skrajne meje. Lahko izjavim v imenu kraljevske vlade, da je 95% proračuna ministrstva vojske in mornarice obligatnega in da znašajo obvezni stroški pri vseh ostalih ministrstvih resorih 60-70%.

Tako vidite, gospodje, da je bilo varčevanje postulat, na katerega smo mislili ves čas pri izdelavi proračuna. Toda na drugi strani smo morali uvaževati tudi dejstvo, da obstoja tudi neja varčevanja. Ako se ta meja prekorači, potem se lahko zgodi, da redukcija stroškov povleče tudi redukcijo dohodkov. Osnovno načelo proračuna je bilo to, da je rešen in predviden. Naš proračun odgovarja tem dveh zahtevam, akoravno je zelo težko, posebno v današnjih razmerah v svetu, afirmativno gledati v bodočnost. Mislim, da lahko rečemo, da smo v opreznosti v našem predvidevanju šli do skrajne meje, in to ravno radi tega, ker smo se strogo držali dejanskih podatkov iz lanskega leta. Za podlago pri proračunanju izdatkov za prihodnje leto, smo vzeli dohodek prvih devet mesecev lanskega leta. In še pri tem nismo bili preveliki optimisti, ker smo pričakovali, da se tudi lanski dohodki tekom prihodnjega leta zopet zmanjšajo, ako se gospodarska konjunktura v svetu ne bo zboljšala.

Izguba reparacij.

Isti slučaj z dohodki v postavki davkov, isti je slučaj z dohodki v postavki trošarin. Pri enih in drugih smo predvideli možnost, da bodo tekom prihodnjega leta še padli. Pri tej priliki moram opozoriti tudi na izgube naših reparacijskih plačil, katere smo dobivali iz Nemčije. Ona so spravila naš proračun do težave in mi imamo pravico do tistih 400 milijonov Din, ki smo jih dobivali iz Nemčije, da jih vnesemo v ta proračun. Toda kraljevska vlada je smatrala, da to ne bi bilo pravilno, ker bi s tem vnesli v proračun postavko, ki ni realna.

Pooblastila

Kar se tiče raznih pooblastil v finančnem zakonu, na podlagi katerih bi smel finančni minister tekom bodočega proračunskega leta zmanjšati oziroma zvišati dohodke oziroma izdatke preko vsot, ki so bile vnesene v proračun, priznam, da je kritika možna. Toda prosim vas, da mi verjame, da bi bil kot finančni minister mnogo bolj srečen, če bi teh pooblastil finančni zakon sploh ne predvideval. Če v svojem pismenem ekspoziceju sem naglasil, da temelji gospodarska in finančna usoda naše države na zdravem denarju. Kakor vam je znano, smo mi svoj denar stabilizirali in je bila naša stabilizacija prav za prav samo priznanje dejanskega stanja našega denarja na svetovnih borzah. Toda mi nismo imeli mnogo sreče glede trenutka, ko smo stabilizacijo izvršili. V trenutku, ko je stabilizacija prišla, se ni moglo predvideti, da se bo dvignil tak vihar nezaupanja in tak denarni in gospodarski pretres, ki je pretresel skoro istočasno vso centralno in zapadno Evropo in ki se je dotaknil tudi naše države. Dostikrat se trdi, da je prišla stabilizacija dinarja v nepotrebnem trenutku. Jaz zase bi tega ne trdil. Vse ono kar je sledilo po stabilizaciji, je stavilo našo državno in finančno upravo, posebno pa našo najvišjo denarno ustanovo, Narodno banko, v kritičen položaj, katerega smo pa, hvala Bogu, prebrdli. Za naprej imamo dolžnost, da sledimo temeljnemu principu: čuvajmo narodni denar, obvarujmo ga pred vsemi pretresi, ker je to najvažnejši interes našega narodnega gospodarstva in najvišji interes državnih financ. Vsek napredek brez stalnega vrednostnega merila je nemogoč. Vsek stvarni proračun je nemogoč, če denar ni stabiliziran. Vse, kar smo dosedaj napravili, bi bilo podobno le papirnati hišici, če bi ne stabilizirali dinarja. Zato še enkrat poudarjam: čuvajmo narodni denar! Naša finančna situacija ni takšna, kot je bila lani. Tega morebiti ni potreba posebej povedati, toda položaj ni obupen, lahko rečemo, da nas čaka resno delo in vsi čimhitelji morajo stremiti za tem, da se naše finance ne kompromitirajo z nobeno neobvezno gesto. Zato tudi mi ne bomo delali nobenih akrobatskih poskusov v finančni politiki, ampak se bomo posluževali starih, dobro preizkušenih in praktičnih metod, ki se izražajo v nekaterih osnovnih zahtevah, to je v stabilnosti denarja, realnosti in ravnotežju državnega proračuna. Za vsak slučaj tu za vsako ceno moramo najstrožje skrbeti za državni kredit v tu- in inozemstvu in za razumno dosežanje politike, ki se mora naslanjati na plačilno moč našega naroda, in to je tudi politika kraljevske vlade.

SPOPOLNITEV KOMISIJE ZA PRAVNO-ZGODOVINSKI IZPIT NA UNIVERZI KRALJA ALEKSANDRA I. V LJUBLJANI

Gospod minister prosvete je s svojim rešenjem z dne 18. januarja 1932, P. broj 2544, v svrhu izpolnitve izpitne komisije za pravno-zgodovinski državni izpit na univerzi kralja Aleksandra I. za čas do 31. maja 1933 postavil: za predsednika komisije g. dr. Kreka Gregorija, rednega univerzitetnega profesorja; za I. podpredsednika g. dr. Kušeka R., za II. podpredsednika g. dr. Polca Janka, za člane komisije:

A. Rimsko pravo: g. Sterleta Rudolfa, sodnika stola sedmorice v p. v Ljubljani; g. dr. Tomšiča Ivana, univerzitetnega docenta v Ljubljani; g. dr. Furlana Borisa, odvetnika in privatnega docenta v Ljubljani.

B. Cerkevno pravo: g. dr. Korošca Viktorja, izrednega univerzitetnega profesorja v Ljubljani; g. dr. Odarja Alojzija, univerzitetnega docenta v Ljubljani.

C. Zgodovinski razvoj sedanjega javnega in zasebnega prava in za pravno zgodovino Južnih Slovanov: g. dr. Jurkoviča Josa, univerzitetnega docenta v Ljubljani; g. dr. Lučovička Hinka, namestnika drž. tožila v Ljubljani.

Belgrad, 29. febr. 1. V Novem mestu je bil postavljen Ferdinand Meršol, namestnik drž. tožila v 8. skupini; k okrajnemu sodišču v Metliki pa je bil premeščen Anton Sporn, dosedaj sodnik v Cerknici.

Belgrad, 29. febr. AA. Belgijski poslanstvo sporoča, da pride novi belgijski poslanik grof Charles de Romeris v Belgrad v četrtek 3. marca t. l. ob 9 dopoldne.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: jasno, temperatura se ne bo mnogo izpremenila. Na vzhodu in v južnih Alpah se bo polagoma vedno bolj pooblašilo. Temperatura bo počasi nekoliko narasla. Morda bo tudi že pričakovati nekoliko padavin.

Borza

Dne 29. februarja 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu so bili vsi devizni tečaji vrstni in znatno višji kot prejšnji teden, kar je vse v zvezi z mednarodno tendenco večje deviz. Edino Curih je bil na naših borzah znižan od 1068.90 na 1097.70. Promet je bil znaten, posebno v devizi Newyork in je vse zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana, Amsterdam 227.53-2288.89, Berlin 1342.57-1353.37, Bruselj 787.27-791.21, Curih 1094.95-1100.45, London 197.11-198.71, Newyork kabel 5660.97-5689.23, ček 5638.97-5667.23, Pariz 222.71-223.83, Praga 167.07-167.93, Trst 203.80-206.20.

Zagreb, Amsterdam 227.53-2288.89, Bruselj 787.27-791.21, London 197.11-198.71, Milan 206.80-206.20, Newyork kabel 5660.97-5689.23, ček 5638.97-5667.23, Pariz 222.71-223.83, Praga 167.07-167.93, Curih 1094.95-1100.45.

Skupni promet brez kompenzacij 7 milij. Din. Belgrad, Amsterdam 227.53-2288.89, Berlin 1342.57-1353.27, Bruselj 787.27-791.21, Curih 1094.95-1101.45, London 197.11-198.71, Newyork 5638.97-5667.23, Pariz 222.71-223.83, Praga 167.07-167.93, Trst 203.80-206.20.

Curih, Belgrad 9.07, Pariz 20.325, London 18.015, Newyork 516.25, Bruselj 71.88, Milan 26.85, Madrid 39.75, Amsterdam 208, Berlin 122.80, Stockholm 99.75, Oslo 97.50, Kopenhagen 99.25, Sofija 3.72, Pariz 15.26, Varšava 57.50, Atene 6.65, Carigrad 2.47, Bukarešta 3.06, Helsingfors 8.30.

Dunaj, Dinar notira: valuta 12.35.

Vrednostni papirji

Tendenco za državne papirje je bila danes slabša in so tečaji bili nižji. Dolarski papirji se drže boljše kot domači. Promet je bil prav znaten. Tako izkazuje belgajska borza te-le zaključke: vojna škoda samo promptna 2800 kom., 7% invest. pos. 10.000, begl. obv. 120.000, 7% Bler. pos. 2000 dol. in 7% pos. Drž. hip. banke 5000 dol. Zagrebska borza pa izkazuje ta-le promet: vojna škoda 1000 kom., 8% Bler. pos. 1000 dol., 7% Bler. pos. 4000 dol., 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol. in 7% inv. pos. 25.000.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 54 bl., 7% Bler. pos. 48 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb, Drž. pap.: 7% inv. pos. 61.50-62.625, agrarji 29 den., vojna škoda kasa 246-247 (246, 249, 248, 247, 247.50), 3. 246-247, 8% Bler. pos. 53-53.75 (53), 7% Bler. pos. 47-47.25 (47.25), 7% pos. Drž. hip. banke 49.50-50.50 (50), 6% begl. obv. 41.50-42.

Belgrad, Narodna banka zaklj. 4950, 7% inv. pos. 62-63.50 (63.50), vojna škoda 247.50-248 (250, 249, 248), 6% begl. obv. zaklj. 42, 41.75, 7% Bler. pos. zaklj. 47.50, 7% pos. Drž. hip. banke zaklj. 50.50, 50.

Dunaj, Podon-savska-jadran. 98.50, Wiener Bankverein 11.15, Escomptes. 110, Aussiger Chemische 121.10, Alpine 12.60, Trboveljska 33.05.

Žitni trg

Na trgu pšenice traja neizvestnost dalje. Zato je trg popolnoma miren, ker vse pričakuje rešitve sedaj aktualnih problemov. Govori se mnogo o skorajšnji izpremembi v žitnem režimu, ki je bila že napovedana. Milini ustavljajo svoje obratovanje, ker je produkcija moke nerentabilna. Zivahno pa je tržišče koroze, katere se mnogo kupuje. Pri teh nakupih je zelo udeležena Priv. izvozna družba, katere kupuje za pasivne kraje. Na jugu stane koroza 76-79 po postaji, činkvantin 120-125, oves 135-137.50.

Novi Sad, Koroza bač., sr., ban gar. kval. 73-75, bač., sr. za marec, april, maj 79-81, bač., okol. Sombor 74-75, sr. gar. kval., par. Šid 75-77. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenco neizpremenjenosti. Promet: 37% vagona.

Budimpešta. Tendenco slabša. Promet miren. Pšenica marec 11.90-12.27, zaklj. 11.92-11.94, maj 13.04-13.22, zaklj. 13.04-13.06, rž marec 14.75-14.95, zaklj. 14.50-14.55, maj 15.00-15.38, zaklj. 15.15-15.16, koroza maj 14.50-14.65, zaklj. 14.50-14.55.

Winnipeg. (Začetni tečaj.) Pšenica maj 67.75, jul. 69.50, okt. 71.125.

Chicago. (Začetni tečaj.) Pšenica marec 57.75, maj 61.75, jul. 63, sept. 64.75, koroza marec 35.375, maj 39.375, sept. 41.125, oves maj 25, julij 25.375, rž marec 43.25, maj 47.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo trdnice Edv. Saborski in Comp. Dunaj.) Prignanih je bilo 2218 goved, iz Jugoslavije 58. Cene: voli najboljši 1.80-1.83, I. 1.40-1.65, II. 1.30-1.39, III. 0.90-1.10, krave 0.75-0.85, bikli 0.75-1.00, klavna živina 0.48-0.74. Tendenco: cene so v splošnem ostale neizpremenjene, za biko se se znižale za tri groše.

Jajca

Vsled zopet nastalega mrzlega vremena je postalo povpraševanje po blagu iz Italije živahnije, tako da se je nakupna cena dvignila na 50 par za komad. V Nemčijo in Švico pa dobavljajo zapadne in severne jajca producirajoče države z visoko kvalitativnim in pri tem cenemim blagom, tako da cene našega blaga tam absolutno ne konvervirajo. Mi bomo morali iti s ceno še precej dol, s kvaliteto pa precej gor, da si bomo zopet ti dve važni tržišči pridobili. — Sv. Jurij ob juž. žel., dne 27. februarja 1932.

Belgrajske vesti

Belgrad, 29. febr. AA. V petek 4. marca t. l. prispe iz Prage v Belgrad dr. Peter Zenkl, ravnatelj urada za zavarovanje delavcev, predsednik Masarykovih domov v Krču pri Pragi in občinski odbornik v Pragi. Dr. Peter Zenkl je bil pred petimi leti, ko je imel niz predavanj. Poslednja manifestacija njegovega prijateljstva do našega naroda je njegovo vsestransko delovanje za zgraditvo jugoslovanskega dijaškega doma v Pragi.

Belgrad, 29. febr. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog ministra za gozdove in rudnike napredovali za računskega kontrolorja 7. skupine pri računovodstvu šumske direkcije v Ljubljani; Julij Lovrenčič, knjigovodja 8. skupine pri istem računovodstvu, za gozdarja 1. razreda 7. skupine pri šumski upravi v Bohinjski Bistrici Vinko Auser, podgozdar istega razreda 8. skupine, za podgozdarja 1. razreda 7. skupine pri šumski direkciji v Ljubljani Jakob Jesenko, podgozdar istega razreda 8. skupine pri isti direkciji.

KLOBUKE raznih kakovosti, v najnovjših barvah in oblikah, zadnje modne novosti, ter športne klobuke in čepice, dobite v lepi izbiri po nizkih cenah pri **MIRKO BOGATAJ** SPECIJALNA TRGOVINA KLOBUKOV LJUBLJANA // STARI TRG 14 Sprejemajo se popravila! Solidna postrežba!

Iz slovenskih naselbin v Srbiji

Slovenski otroci s svojim učiteljem v Rtanju

Rogovina, februarja.

Veliko slovenskih ljudi se je v zadnjih letih naselilo v srbske kraje. Uroda teh ljudi je več ali manj trpka, žalostnejša kakor so jo pričakovali. O teh Slovenceh se je dosedaj tako malo pisalo, da je še večini našega naroda neznan, kje in koliko se je naselilo po teh krajih slovenskih ljudi. Po časopisu čitamo o slovenskih naseljencih v Franciji, Nemčiji in Holandski, o teh naselbinah, na katere tudi ne smemo pozabiti, pa slovenski listi trdovratno molčijo.

Danes bi bilo zelo težko, sestaviti točno sliko, koliko se je Slovencev izselilo iz domače grude na srbska tla. Izseljevanje se je namreč vršilo ne-sistematično, brez vsakega pravega vodstva in ka-žipota. Nobena slovenska organizacija se ni ob pravem času zavedala, da bi dajala smernice in po-jasnila našim ljudem, ki so se odpravili v južne kraje neše države s trehuhom za kruhom. Radi tega je položaj naših izseljencev po teh krajih vse prej kakor rožnat. Ljudje so se izseljevali na sle-po srečo, včasih in to največ naši rudarji — za-upajoči besedam agentov. Tako se je večkrat zgo-dilo, da so naši ljudje dali zadnje pare za dolgo pot in potem, kljub najbednejšemu življenju, ki jih je čakalo, tam prisiljeni ostali. Kdor je imel s seboj družino je ostal privezan na prvo mesto, kjer je dobil delo, drugi, neoženjeni, so si poiskali dela po drugih mestih in čestokrat ostali tam, ka-mor so prvi prišli, ker je tu glede zaslužka povsod enako.

Največ Slovencev dobite danes poleg prestol-nice po rudniških revirjih. Resavski rudniki, Rtanj, Bogovina, Bor, Majdanpek so kraji, kamor so se zatekli v velikem številu naši rudarji, ki jih je doletela doma redukcija pri trboveljski premo-gokopni družbi. Ti so šli v srbske rudnike po lepih besedah, ki so jih jim govorili agenti. Ko so do-speli v te kraje, so bili razočarani. Razmere, ki so jim jih risali agenti v lepi luči, so bile sanje. Najhuje se je godilo rudarjem v resavskih rudniških, lasti znanega belgrajskega bogataša Jocića. Morali so trdo delati in za plačilo so dobi-vali bone, ki jih niso mogli drugje vnovčiti, ka-kor v rudniških konzumih in pionicah, ki so bile zopet last imenovanega Jocića. Mnogo fantov, ki so videli te naravnost obupne razmere, se je vzdig-nilo in se vrnilo kar peš domov v Slovenijo. Očetje z družinami so ostali še tam, ker niso mogli s kopicco otrok nikamor. Ko je prišlo na istih rud-nikih do krvavih spopadov med delavstvom in na-stavljenci, je prišla še umazana afera na dan in čaka danes brezvestnega kapitalista občutna kazen.

Kako se godi našim izseljencem po drugih rudniških, kjer žive po večini Slovenci, nam naj-pokaže prepis sledečega pisma rudarja iz Rtanja, ki se je kot družinski oče peterih otrok obrnil na-me z neko prošnjo:

Dragi gospod!

Ze zadnjič, ko sem bil z Vami v Belgradu, sem Vam obljubil, da Vam bom popisal od časa do časa, kako živimo tukaj, kar nas je iz slovenskih krajev. Moram Vam odkrito povedati, da večina rudarjev dan za dnem vzdihuje, ker je prišla nad nje taka nesreča. Tudi jaz ne pohvalim nič. Sedaj je pri nas strašno huda zima, menda nič manjša, kakor v Sloveniji. Delo v mrazu pa je strašno; pa bi še vse človek prenesel, če bi le bil zaslužek kaj boljši. Pa kaj boš z dvajsetimi ali tridesetimi (kar je največ) dinarji na dan? Prej emo redno delati vsak dan. Zdj pa so nam delo omejili in napravi-mo samo pet šitov na teden. Jaz moram s tem zaslužkom rediti sebe, ženo in pet otrok, pa nas je sedem pri mizi! Zene nam doma vedno tarnajo. Stanovanja so hujše, vlažne in majhne in so mi otroci vedno bolehlvi. Zdj pa zimi pa še celo, ko morajo daleč po neizhojenih poteh v šolo. Naj-hujše je za nas, ker smo popolnoma odrezani od naših katoliških duhovnikov. Saj nekateri tudi

med nami nočejo dosti vodeti o veri, pa vendar pogrešajo slovske cerkve in slovenskega duhov-nika. Zdj smo dobili obljubljeno, da bodo vsaj za glavne praznike prišli med nas slovenski du-hovniki. Prvič smo imeli slovensko službo božjo in slišali domačo božjo besedo o božiču. Da bi takrat videli, koliko se nas je zbralo takrat skupaj. Tudi taki, ki doma niso hoteli nič slišati o cerkvi in duhovniku. Sedaj se veselimo zopet Velike noči. Da je pri nas draginja, ravno ne moremo trditi. Je pa druga težava, ki jo najbolj občutijo naše gospodinjice, to je, da ni nič dobili. Če ho-čemo kaj dobiti, moramo dobro plačati.

Pozdravljeni in še kaj ob priliki

Vaš Anton — — —

Neugodne so razmere, v katerih žive sloven-ski ljudje po teh krajih. Treba jim bo organizacij, kulturnih in gospodarskih, pa tudi v verskem ozi-ru storiti zanje vse, da bodo še naprej tudi v otri-avi ostali zvesti zemlji, ki jih je rodila in veri, v kateri so krščeni in vzgojeni.

Lepo uspela treznostna akademija

Ljubljana, 29. februarja.

Snoči se je vršila v dvoran Delavske zbor-nice zaključna treznostna akademija, ki jo je pri-redila ob zaključku treznostne razstave t.eznostna mladina. Akademija je zelo lepo uspela in je občinstvo povsem napolnilo dvorano. Tudi umet-niški uspeh akademije je bil popoln.

Akademija se je pričela z Bizetovo »Manuet-tem in Schumannovim »Finale«, ki so ju igrali vio-linist Zajc, čelist Pintarič in pianist Fink. Točka je žela mnogo toplega odobravanja. Imenitno je re-cital Milan Pust »Manifest« od Golie. Velik uspeh je dosegel baritonist Dolničar, ki je nato za-pel dveje na odnih, namreč »Kjer so mrzle rosee in »Ti si urce zamudila« ter Pavčičevo »Pojdem na prejo«. Odobravanje občinstva mlademu, a iz-vrstnemu pevcu je bilo takšno, da je moral na-vreči še Pavčičevo »Dedek Samonog«. Lepo in idejno globoko je govoril nato Emil Frelj »Auf biks-fantje«. Govornik je pozival mladino »na ko-ražo«, toda ne na pretepe in popivanje, temveč na korajo za odločen boj proti alkoholizmu. Sledil je prizorček »Vino ali voda«, ki ga je dobro poda-la trojica igralcev in ene igralki. Mladi Slapar je naravnost z občinstvom umetnika recital pesem Mileta Klopčiča »Moj oče«.

Sledile so še razne uspele koncertne točke in alego ija. Mladim fantom, po večini dijakom, zlasti učiteljskim, je treba priznati, da imajo mnogo volje in veselja, ker so priredili tako od-lično akademijo.

Redukcija na dnevnem kopu v Trbovljah

Trbovlje, 29. febr.

Dukičev obrat na Dobrni se ustavi s 15. mar-cem. S tem bo izgubilo delo okoli 300 ljudi. Ne-kaj teh bo gotovo sprejeli nazaj k rudniku, ker so bili samo »izposojeni« Dukiču, večina bo pa odpušena. Dukič ustavi zato, ker je dnevni kop, ki ga je svoj čas odklil velik plaz, izčrpan in premog izkopan. Pravi rudarji so bili vedno ne-voljni na to podjeto, ker niso zanj veljali ali vsaj držali predpisi, kakor za druge. V socialnem in zdravstvenem oziru so bile te naprave p.ed-metne ostre kritike. Dasi so tudi Dukičevi delavci spadali pod Bratovsko skladnico, niso veljale za nje skoro nobene ugodnosti in določbe rudarskega zakona.

Sedaj bo tega konec in premog se bo kopal samo v jamah. Zato bo tu treba več delavcev. Je

naš najvišji kulturni zavod, za našo slovensko univerzo.

Čeprav je današnja slovenska univerza naj-mlajši tak zavod na Balkanu, ima pa vendarle naj-starejšo tradicijo, ki pri takih usta-novah nikakor ni brez pomena. V Ljubljani so se podeljevale akademske časti, ko niso imeli Sofija. Atene in Belgrad skoro še niti rednih osnovnih šol in je bil Zagreb pač dokaj jaka politična po-stojanka, a kulturno še komaj v prvih povojih. Ze l. 1604. so namreč ustanovili v Ljubljani je-zuitski svoj kolegij, ki se je polagoma iz-popolnjeval, dokler se niso l. 1695. izrečno ločile »scholae humaniores« od »scholae superio-res«, ki so odgovarjale vseučiliškim študijam v današnjem smislu, dočim so predavali posamezni profesorji že dolgo let poprej posamezne predmete iz učnega reda za višje, t. j. vseučiliške kolegije. Tako smo dejansko imeli torej v Ljubljani že na koncu XVII. in v začetku XVIII. stoletja pravo filozofsko in bogoslovno fakulteto. Seveda v zmislu in po uredbi tedanje dobe, saj so bili prav enako organizirani jezuitski kolegiji po nekaterih drugih tedanjih avstrijskih mestih (Gra-dec, Olmuc, Innsbruck) povzdignjeni že tedaj tudi formalno v prava vseučilišča in za kakršno se je prizadeval že v začetku XVIII. stol. tudi v Ljub-ljani J. G. Dolničar. Razen jezuitske bogoslovne in filozofske fakultete se je pa začel že l. 1698. orga-nizirati v Ljubljani tudi poseben juridični kolegij, ki so ga ustanovili pravoslovci, v ere-dni druge polovice XVIII. stoletja je še nekaki za-rodki tehnične fakultete. Toda na nadaljno izpopolnitev vsega tega ljubljanskega višjega šol-stva sta odločilno vplivala razpust jezuitskega re-da l. 1778. in pa prevzem vsega šolstva v državno upravo za časa Marije Terezije in Jožefa II. Centralistične Jožefinske reforme so l. 1788.

Naš novi listek

Danes smo pričeli objavljati silno napet in zanimiv potopis znamenitega Aleksandra v. Humboldta, ki je l. 1799 šel preiskavat in odkrivat dotlej neznana čuda Južne Amerike.

Humboldtov potopis čitaš kakor roman; saj pa je tudi roman starega popotnika, ki je doživljal na vsakem koraku nova srečanja, srečeval nova čuda.

Na reki Apure je naletel na pravi raj, bo- ril se z elementi in brzicami in slapovi rek ter užival grozotne lepote črnih voda v pragozdu.

Čital boš o čudu sveta, ki se imenuje Ka-sikviare.

S pisateljem boš obiskal mrtvece v tej čarobni deželi pragozdov in skrivnosti sive davnine.

Vse, kar si more izmisliti fantazija, vse to je doživljano in popisano po resnici in zaslu-ženju.

To zanimivo berilo pa ti ne bo le v za-bavo, ampak bo razširilo tudi tvoje obzorje in znanje o tujih deželah.

Vzemi in beri ta »Slovenčev« listek.

Tatvina v Trzinu

Trzin, 29. febr.

V nedeljo, 28. februarja, ko so bili vsi domači v cerkvi pri službi božji, se je vthotapil neki ne-pridiprav v hišo št. 90, last Marije Kvas p. d. »pri Fingratu« ter prišel skozi »trahtare« na senik in

Ogenj uničil kmetijo

Bloke, 28. februarja.

Dne 27. februarja zvečer, okrog 11, se je vnelo pri Francetu Petriču, posestniku v Zalesu št. 6, podomače pri Spelinu. Kaj se ve, če ni bilo morda podtaknjeno? Domači so se prebudili, ko je sila ognja bila največja. Ogenj je divjal z ne-znansko močjo in je v kratkem času upelnil hišo, hlev, skedenj in kozolet. Rešili so sicer živino, pa kaj, ko je vse drugo zgorelo! Mrva in slama — vse je šlo! Iz hiše so rešili nekaj malega. Tužno je plat zvona oznanjal ogenj. Pa, ker se preslabo sliši, premnogo ljudi ni niti vedelo, da so imeli ogenj ponoči. Drugi, ki so se zbudili, so hiteli gasiti in pomagati — pa ni bilo s čem. Vas Zales namreč leži na južnem pobočju hriba, na katerem stoji cerkev sv. Urha, stara božja pot. Pod cerkvico je Pajnova graščina, last turških grofov. Malo dalje spodaj leži vas Zales v ravni črti nekako med Sv. Trojico in sv. Urhom. Pod vasjo je mal studenec — sedaj tudi ves zamrznjen. Drugod je bila čudovito tiha noč, pri ognju je pa burja silno razpihala plamene in jih me-tala semtertja tako, da je vsa Špelinova domačija bila v ognju. Hvala Bogu, da je ogenj drugim hišam prizanesel. Špelin ima škodo do 100 tisoč dinarjev, zavarovalnica pa znaša 30.000 Din. Ra-zume se, da vse sočustvuje s pogorelcem, to pa

Ciganska žaloigra v gozdu

St. Jernej, 28. februarja.

V Stružkem borštu, blizu Rateča, domujejo poleti in pozimi številne ciganske družine, ki se preživljajo deloma s pripravljanjem gramozu na cesti, deloma z beračenjem in raznimi »obiskic« v okolici. Kakor sploh med človeškimi otroki, tudi med ciganskim narodom ni vedno soglasja; po-gosto nastanejo med njimi prepri in sovražnosti, ki čisto vodijo v obup in rode številne nesreče in bridkosti.

Pretekli teden je postal žrtev teh strasti sivolasti cigan iz rodovine Brajdičev, oče številnih otrok in skrben poglavar svoje družine. Med njim in drugimi cigani v gozdu, je že dalj časa vla-dala neka mrznja, da so ga p.ezirali in ga niso mogli trpeti v svoji sredi. Vedno so mu obljub-ljali pogin, dokler ga niso pretekli teden za vedno odstranili iz svoje srede.

Sivolasti cigan Brajdič je skupno s svojimi otroci sedel ob žarečem ognju in pripravljati sebi in d.žinji borno večerjo. Razgovarjal se je s svo-jimi otroci, razmišljal o preteklih časih in delal načrte za bodoče dni. — Sredi teh razgovorov pa ga nenkrat zmoti v bližini hrup, vpitje in raz-.....

pa ves obrat v jamah že p.ipravljen na to, da se začne z novimi rovi in TPD more dobaviti vsako množino premoga tudi zanaprej, ko ne bo več dnevnega kopa.

ubile najprej ljubljansko bogoslovno fakulteto, dve leti za to pa še filozofsko. Proti tem razpustom je ugovarjal ljubljanski škof Herberstein, zlasti čstro in odločno pa kranjski stanovci, ki so že l. 1786. zahtevali s posebno vlogo na cesarja celo ustanovitev popolne filozofske fakultete po vzoru du-najske in pa juridično fakulteto. Svojo vlogo so podprli z argumenti, ki so veljavni še danes. Ti nastopi so imeli ta uspeh, da se je že l. 1788. vno-viš uvedel filozofski študij, tri leta nato pa še bogoslovni, katerima se je pridružil nekaj let nato še posebno nižje medicinsko-kirur-gično učilišče.

Francoska revolucija je potem popolnoma prevrgla dotedanjo organizacijo višjega šolstva v Franciji sami. Ko so potem l. 1809. zasedli Fran-cozi še naše dežele, je izdal že l. 1810. maršal Marmont posebno naredbo o organizaciji vsega javnega pouka za ilirske pokrajine, ki je precej sličila tedanjim francoskim uredbam. Visokoškolski značaj je imela tokozvana centralna šola v Ljubljani, ki je izobraževala zdravnike, inženjerje, arhitekte, juriste, bogoslovce itd. za vse ilirske pokrajine.

Ta centralna šola je imela na koncu šol. leta 1811. skupno 5 učnih tečajev (za medicino, kirur-gijo, inženjerstvo in arhitekturo, pravoslovje, bo-goslovje) s 213 učenci in 11 profesorji. Ze koncem tega leta so bile pa vse fakultetne studije zdru-žene v akademijo, ki je pa obsegala le še pravne, filozofske, bogoslovne in medicinske sto-lice, dočim je bil tehnični študij opuščen, češ, naj bi ti gojenci studirali v Franciji.

Ta organizacija se je seveda z reokupacijo ilirskih dežel po Avstrijskih vnovič razdrila in pro-padla. Velik del Avstrijske Ilirije je bil l. 1816. zdru-žen v »kraljestvo Ilirija« in vodilni ljubljanski šinitelji so takoj ukrenili vse potrebno, da se

Pred gripo

vnetjem vratu in prehladom varujejo

PANFLAVIN pastile

Od breno od Min. soc. politike in na-rednega zdravja S. S. 1409, 6. II. 1932.

tam predrl požarni zid ter prišel v kamro gospo-dinje. Ker skrinje ni mogel odpreti, ima namreč dvojne tečaje, notranje in zunanje, je razbil pokrov s sekiro ter si nabasal denar č.ez 1000 Din, njene-mu zetu Alojziju Trojanski pa je odnesel zlato uro z verižico, prstane in drugo zlatnino. Odsel je ne-moteno ter izginil. Ko so se domači vrnili domov, sprva niti opazili niso, ker so bila vožna vrata za-pirta. Ko pa je gospodinja prišla v svojo sobo in opa-zila nered, je takoj vedela, da je bil izvršen drzen vlom. Zlikovca orožništvo zasleduje.

Hudo oparjen otrok

M. Sobota, 28. februarja.

V hiši g. šolskega upravitelja Deškoviča v Bakovcih se je zgodila precej huda nesreča.

Šestletni (najmlajši) sinček Dušan je vedno bil velik prijatelj štedilnika v kuhinji. Na toplem štedilniku je presedel čisto cele u.e. Pred dnevi je reveža zadela huda nesreča. Na štedilniku se je zganil. Pri tem mu je spodrsnilo in preden se je mogel ujeti, se je že spjel. Zadel je ob pisker poln vrele vode. Pisker se je prevrnil in voda se je zila na fantka. Hipoma se je razlegel po kuhinji obupen krik. Domači so takoj priskočili k otroku. Revež se je hudo oparil. Vroča voda je zapustila grozne sledove po levi nogi, desni roki, bradi, ustnicah in po obrazu.

Oporenemu revežu so takoj nudili prvo po-moč, nato pa so poklicali tudi zdravnika. Mali re-vež mora prenašati silne bolečine in preteklo bc dokaj časa, preden bo mogel zapustiti bolniško posteljo. Z malim vred trpijo seveda domači, ki morajo poslušati bolešno ječanje, a revežu ne morejo pomagati.

tembolj, ker je še mlad gospodar in so še otro-čiji majhni. Porochen je komaj 7 let. Za kmeta je zares dandanes hudo: gospodarska kriza nas drži za vrat, da je čudo, in zdaj naj se privla še takale nesreča — veste, pa je že zadosti hudine!

Ogenj na Jesenicah

Jesenice, 27. febr.

Ponoči od petka na soboto je po daljšem času zopet gorelo na Jesenicah. Tovarniška sirena na Jesenicah in Javorniku, žvižganje železniških loko-motiv, plat zvona itd. je spravilo vse Jesenice po-konci. Sprva je v resnici izgledalo, kakor da gori Murava, to je oni del Jesenic, ki bi bil v slučaju požara najbolj ogrožen, ker so ondi hiše tako rekoč tiščijo druga ob drugo. K sreči pa se je izkazalo, da gori le drvarnica hiše železničarja Lavrinca, ki stoji sama na pobočju Mirce. Seveda bi bila v slučaju vetra tudi tu nevarnost, da bi se spodaj ležeče hiše užeale. S kavlji in primernim orodjem so v kratkem času potegnili goreče po-slopje na kup in tako ovarovali, da ni pogorela tudi stanovanjska hiša. Da je Jesenčan takoj pri-pravljen priskočiti bližnjemu na pomoč, se je po-kazalo tudi ta večer, ker je vse hitelo proti pogo-rišču na pomoč.

grajanje pijanih ljudi. Ozre se — in že zagleda, kako se bližajo nekat.e cigani s sekirami v rokah, pijani in polni divje maščevalnosti.

Takoj spozna Brajdič kaj to pomeni. Hoče zbežati — a je prepozno! Pijani cigani navale nanj, ga bijejo s sekirami, da se iz mnogih ran krvaveč in nezavestno, zgrudi po tleh... Nato pograbiijo z ognja lonec vrele vode in polijejo z njo ubogo žrtev, da so — poleg krvavih ran — še grozne opelkine pokrile njegovo staro, one-moglo telo.

Tedaj pa so se na kraj žalosti vrnili otroci starega Brajdiča, ki so se bili preje, ob napadu, boječe razkropili po širnem gozdu. Joka je so po-brali svojega, na pol mrtvega obeta, ga položili na voz in odpeljali v mestno bolnišnico, uro hoda daleč. — Tam je ubogi cigan preživel par dni v groznih bolečinah, nato pa so otroci zopet šli ponj in so ga odpeljali domov. Med težko, mukepolno vožnjo, je stari mož obilno trpel, a usmiliia se ga je tedaj dobronata smrt in mu sprostila dušo iz trpečega telesa.

Umrl je in pokopali so ga na pokopališču v Brusnicah, nedaleč od tihga gozda, svobode polnega gozda, kjer je preživel svoja najlepša mla-dostna leta in kjer je tudi sedaj, ob koncu dneva, zatislil svoje trudne oči.

Njegovi ubijalci pa se pokore za težkimi zidovi.

Na trnjevi poti za svojo univerzo

Svojo usodo si pišejo narodi navadno s a.m.i. To nam dokazuje prav vsaka stran zgodovine, kajti tisti le narodi, ki so znali za svojo svobodo in svoj kulturni ter gospodarski dvig tudi kaj žrtvovati in se po potrebi za te dobrine tudi trdo boriti, so dosegli uspehe. Kakor hitro so pa po-pustili, so začeli drčati nazval.

Ta naravni zakon pa velja še prav posebno za majhne, od vseh strani ogrožene narode. Kakor hitro le kolikaj popusti njih skrb za razne poli-tične in kulturne pridobitve, ee začne nezgibno propadanje in nazadovanje, ki tu morejo potem ustaviti le največji napor. Ta dejstva bi morali imeti neprestano pred očmi tudi mi Slovenci, ki smo s svojimi vztrajnimi napori in boji že toliko pridobili, a s svojo lahkomiiselno površnostjo in nainvestno že tudi toliko in tolikokrat izgubili. Ne-obodno je zato potrebno, da si narod čim česče pokliče v spomin trde boje, ki so jih bojevali predniki za razne pridobitve, kajti le na ta način bo tudi vzdržal zanimanje zanje ter pokazal mla-dim rodovom, ki so se vsedli že na gorko, njih notranjo vrednost. Tako bi se morali n. pr. večkrat spomniti na silne napore naših očetov za uveljav-ljenje pravice slovenščine v uradih, na veliko, bur-no in uspešno zgodovino naših samoupravnih edi-uc, na silne boje za slovensko šolo, na požrtvoval-ni idealizem, s katerim smo iz nič ustvarjali svoje velike kulturne institucije, na desetletne nepopust-ljive borbe za svojo politično-upravno zedinjenje in svobodo itd. itd.

Poglejmo iz zgorajšnjih razlogov najprej sko-raj stoletna prizadevanja vsega našega naroda za

Ljubljani ohranijo potrebne visoke šole. Njih pri-zadevanja je izprva krepko podpiral tudi ljub-ljanski gubernij, toda niso mogli najti kritja, po-zneje je pa pri odločujočih političnih činiteljih ugasnilo tudi vsako razumevanje za ponovno iz-ražene želje prebivalstva, zaradi česar so vse nek-danje francoske visoke šole že v malo letih propa-de. Obdržalo ee je le bogoslovje in pa ostanki medicinske fakultete v tako zvani — ranocelniški šoli, pravna fakulteta je izginila brez sledu, a filo-zofska fakulteta je bila omejena le še na licej, t. j. sedanji 7. in 8. gimnazijski razred. Tako je ostalo potem do burnega l. 1848.

Zelje prebujajočih se narodov, ki jih je dušni policijski sistem Metternichovega predmarčnega ab-solutizma, so s pravo elementarno silo bruhile na dan spomladi l. 1848. in zahteva po ustanovitvi narodnih učilišč je bila ena glavnih programatičnih točk vseh avstrijskih Slovanov. Ker je bila temeljna reforma vsega okorelega avstrijskega šolstva že ved kot nujna in je Ljubljani grzilo, da izgubi ob tej priliki še dotedanje klaverne ostanke nekdanjega visokega šolstva, so slušatelji ogrožene modroslovne in ranocelniške šole že me-seca maja l. 1848. prosili proforsorski zbor, naj se zavzame za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, kar je to tudi s posebno peticijo na kranjske deželne ustanove tudi res storil. Znamenita je ta vloga zlasti zato, ker je bila to pot prvič sprožena zahteva po ustanovitvi slovenske univerze v Ljubljani, a njena izbrpna ar-gumentacija je ohranila vso vrednost še do da-njšnjega čna. Med drugim spomenica poudarja, da zahteva dana nobenemu narodu ne dovoljujejo da zaostane v svojih posebnih zahtevah po duš-evnem napredku. Narodna individualnost, ki prebiva v teh deželah, zasluži in zahteva to samostojno in popolno izobraževališče. (Dlje.)

Ljubljana

Spomladi prično zidati delavski azil

Klub neutemeljenim pritožbam

Ljubljana, 29. februarja.

Po dolgi negotovitosti, kaj bo z ljubljanskim delavskim azilom, je stvar dozorela v toliko, da je sedaj zgradba delavskega azila povsem ugotovljena. Banska uprava je zavrnila pritožbe, ki so jih vložili nekateri zasebniki, kopališče Ilirije in uprava veleselja. Banska uprava je potrdila, da se delavski azil zida tam, kjer je sklenil to občinski svet, namreč na prostoru sedanjega dohodarstvenega urada ob oglu Gosposvetske in Bleiweisove ceste. Ministrstvo za socialno politiko pa mora še potrditi dogovor med borzo dela in mestno občino, po katerem da borza dela mestni občini 4 milijone dinarjev brezobrestnega posojila, ki se povrne v 25 letih, v enakih letnih anuitetah.

Z gradnjo delavskega azila prično že letos spomladi in se bo moral dohodarstveni urad preseliti v Kresijo. Načrt za zgradbo posebnega posojila za dohodarstveni urad pa je zaenkrat padel v vodo.

Vsi pritožniki so v glavnem navajali, da prostor pri Kolizeju ni primeren za delavski azil, češ, da bodo brezposelni nadlegovali tuje, da bodo spetika za tujski promet, dalje da bodo beračili pri

kopalcih in po stanovanjih pri sosesčini, da bodo posedali po drevedih itd.

Dejstvo je, da je delavski azil namenjen v prvi vrsti delavcem samcem, ki so stalno zaposleni v mestu. Za te bodo stanovanja na cesti. Brezposelni pa bodo imeli stanovanje na dvorišču. Poslopje bo imelo 1000 m² veliko dvorišče, tako da se bodo mogli brezposelni, ki bodo iskali dela na borzi, sestajati tam in ne na cesti, kakor se neupravičeno boje pritožniki. Skupno bo zazidanih 605 m². Stroški so proračunani na 3.732.000 Din.

Lesni industrialec Hajnrihar se je v glavnem pritožil zato, češ, da je po kupni pogodbi prodal stavbišče mestni občini za zgradbo dohodarstvenega urada. Toda ta pogoj ni zapisan v pogodbi. Na drugi strani pa vemo tudi, da je velik del članstva sportnega kluba Ilirije, ki je pretežno samo iz socialno šibkejših stanov, ni strinjal s pritožbo uprave kopališča.

Med mestno občino in borzo dela je sporazum že perfekt in ga je na eni strani po bojem glasovanju odobril tudi občinski svet, na drugi strani pa je odobrila posojilo tudi centrala borz dela. Ljubljana bo na ta način obogatela za lepo poslopje in za novo veliko delavsko in socialno institucijo.

Jubilej „večnega mladeniča“

Danes obhaja g. Viktor Tančič svoj jubilej. Ne govorimo nam, da praznuje kar jubilej svojih let! Tega on ne dela, ker je pač »večni mladenič«. Sploh nihče ne ve datumov njegovega rojstva, vse to je njegova najbolj skrita tajnost, kakor je njegova tajnost, odkod ta njegova »večna mladost«. On je mlad in boče mlad ostati. Zadnje mesece so hodili njegovi prijatelji v Leonišče obiskovat »večnega mladeniča«, bradko oblaščajo, da bodo izgubili z njim zvečnega družabnika in vselega ter humorja polnega tovariša in loveškega druga. Prestal je hudo bolezen, prestal pet nevarnih operacij in danes je zopet zdrav, vesel in mlad — ta »večni mladenič«.

Ampak njegov jubilej? Da. Ja, saj res! Ta ni noben zvez. z leti njegovega rojstva. Danes namreč praznuje 30 letnico — odkar uspešno in vestno izvršuje službo nadzornika pivovarne »Unione« v Ljubljani. Ker ima g. Viktor Tančič polno prijateljev in znancev po vsej Sloveniji, jih bo veselil ta jubilej, katerega večni mladenič praznuje danes, posebno še, ko je takorekoč pravkar vstal s smrtno postelje. Naj še dolgo let uživa v Ljubljani čast in slavo »večnega mladeniča«!

Kaj bo danes

Drama: Zaprla.
Opera: Zaprla.
Kino Kodeljevo: Ob osmih zvočni film »Za ljubezen in domovino.« Znižane cene.
Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Mohorjeve knjige za doplačilo v letu 1932

P. Dörrler: Krivični vinar, roman
Prevel Janez Pucelj.

Peter Dörrler se je rodil 29. aprila 1878 v Garmingenu na Bavarskem, postal 1. 1903 mašnik, bil 2 leti kaplan v Campo Santo v Rimu, promoviral pozneje za doktorja bogoslovja, bil župnik in katehet in vodi od 1. 1915 vzgojvalnice za osirotele otroke v Monakovem. Pred štirimi leti je obhajal petdesetletnico in ob tej priložnosti se mu je vsa Nemčija oddolžila z obilnimi proslavami in polvalnimi ocenami njegovega dela.

Roman Krivični vinar je naravstvena slika iz kmečkega življenja v drugi polovici prejšnjega stoletja ter plod psiholoških studij in dušnopastirskih izkušenj pisateljevih. Iz njega govori pisateljevo spoznanje, da je nekaj čudovito skrivnostnega v dediščini očetov, da je v njej blagoslov ali preklestvo ali kakor pravi Pismo, da Bog kaznuje grehe očetov do tretjega in četrtega rodu. Bavarski pregovor: en krivičen vinar požre sedem kositrnih krožnikov — naš slovenski: en krivičen vinar deset pravičnih sne — leži kot temna usoda nad žgarijevo domaćijo, ki delajo zanj takorekoč vse roke iz vasi, ki je sicer na zunaj bahava in ponosna, ki pa je znotraj razjeda preklestvo krivice. Brad žgarije, faliran študent, izrine z domaćije dede in sestre, vzame sam vajeti v roke ter gozlja pri mlecil v mlino in pri rezi na žagi. Po smrti hodi nazaj straši, »štedenjem« vnuhu, slabšo žgarijo, izpodletijo spekulacije, ki ga vanje zapelje njegov brat, vzeznal »ženir« Angelik — pozneje »živinski in ognjeni angel«, ki zdravi živino in ljudi — in ko mu še povodenj odnese črslarske slope, sli »ženirjeve« nepreračunljive podjestnosti, zažge žgar dom in postane iz skrivnega berača očiten, Prekletstvo krivice pa poseže tudi po stranski sorodnici žgarije, po bogati komjački, ki ubije razbrzdanega moža, jo obsodijo v dosmrtno leto in slednjič omiloste po prizadevanju žu-

pana, ki je v njem ovekočeval pisatelj lastnega starca očeta. Ob teh razvalinah na žagi pa cvete čudovito lepa ljubezen žgarijeve hčere Franke in županovega nečaka Tilna, sina malega kmeta Studenca, ki jima pomilostena konjačka pomaga do lastnega doma, do gnezda, in tako tudi do izpolnitve tiste vroče želje, ki je bil zastražen »štedenju« zanj ogozlufan i župan i njegov nečak Tilan — želje po solanju, ki se seveda ne spolni Tilnu samemu, pač pa nemara njegovemu prvemu sinu in ki kot nadejalna zarja obseva konce povesti.

Ko je 1. 1922 roman izšel pri J. Kösel & Pustetu, ga je nemška kritika soglasno sprejela z veliko hvalo po vseh revijah in časopisih, ki se kar kosajo, kaj bi bolj hvalili ali krepki jezik pisateljev ali mojstrovino vpletenih epizod ali pristno ljudsko govornico, ki kar dehti po smrekah in hojah in ne pozna nič narejenega in izumetničenega, ali risanje dušnih doživljajev junakov ali slikanje narave ali dobrodušni humor, ki s prizanesljivim nasmehom spremlja napake in bedarije junakov in nejunakov. Med sodobnimi nemškimi pripovedniki Dörrler nima vrstnika. Od je med njimi najboga-tejši in najsamostojnejši.

Ko bereš to knjigo, se ti zdi, da gledaš v njej naše ljudi, da si s temi ljudmi v nedeljo pri maši, poslušas fajmoštvo pridigo o pravičnosti božji, potem pod lipo beričevce razglase in se ves prazničen vračša domov; ali da spremljaš vznike, ki tam kje za Krimom vlačijo klade iz Iške in Zale ter potem po brezkončnih polih vozijo trame tja dol do Rakeke; ali da se voziš s splavarji tam od štajerskega Ljubnega dol po Savinji in Savi in dalje proti Belgradu; ali da greš z njimi na bojo pot k Marji Pomagaj itd. Da bi ta povest tudi v nas Slovenceh okrepila ljubezen do domaćnosti, do domaćije, do grude, do grunta in grunteca, da bi tudi mi Slovenci ljubili naš slovenski raj tako, kakor ljubijo Peter Dörrler svoja švabska nebesa!

P. H. Sattner: Golgota. Osem posli-nih pesmi za mešani zbor in orgle. V Ljubljani 1932. Založila Jucoslov. knjigarna. Cena: part. 20 Din, glasovi po 3 Din.

To, po čemer se je P. Hugolin vedno odlikoval in od vseh drugih skladateljev razlikoval: slo-

Zadnja poročila:

Mir na obzorju?

Posredovanje velesil in Zveze narodov - Kitajska in Japonska se sporazumeli za premirje - Srditi kitajski protinapadi - Rusija grozi Japonski

Zeneva, 29. febr. tg. Zdi se, da se bo kitajsko-japonski konflikt vendarle poravnal, preden se v četrtek sešeta neklicani plenim Zveze narodov. Popoldne se je sestalo najprej 12 članice Sveta Zveze narodov k daljšemu posvetovanju, ob 6 zvečer pa je bila sklicana javna seja Sveta Zveze narodov, da čuje važno izjavo angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona. To je povzročilo precejšnje razburjenje in kmalu so se razširile govorice, da je v Sanghaju pričakovati premirja. Te govorice so se potem izkazale za utemeljene.

Takoj po otvoritvi seje je izjavil predsednik Sveta Paul Boncour, da je v položaju sporočiti razveseljivo vest angleškega zunanjega ministra. Sir John Simon je potem tudi takoj sporočil, da je imela njegova vlada po danes došlih vesteh večeraj popoldne in zvečer na krogu angleške vojne ladje pod vodstvom angleškega admirala Kelleja sestane s kitajskimi in japonskimi komandanti ob udeležbi znanega kitajskega državnika Wellington-Cooja in japonskega admirala Nomura. Svrha tega sestanka je bila ta, da bi se med strankama ustavile sovražnosti. Razgovor, ki je trajal več ko dve in pol uri, je potekel v zelo prijateljskem duhu. Pogajanja so se vršila na tej podlagi, da naj se obojestranske čete umaknejo istočasno. Govorili so tudi o nadziranju nevarne cone. Degovorili so se, da naj se predlagani dogovori takoj predložijo v odobrenje vladama v Tokiju in Nankingu.

Paul Boncour je v imenu Sveta z zadovoljstvom vzel te izjave na znanje in predložil potem sledeče predloge:

1. Takoj naj se skliče konferenca na licu mesta v Sanghaju, katere naj se udeležijo zastopniki Kitajske in Japonske ter onih držav, ki imajo posebne interese v Sanghaju, in katera naj skuša doseči končno ustavitev sovražnosti in mir v sanghajskem okrožju zajameli.

2. Razprave te konference naj se vodijo na nastopni podlagi: a) Japonska nima niti političnih niti teritorialnih namenov, niti ne zasleduje ustanovitve japonske koncesije v Sanghaju niti drugih posebnih interesov v Sanghaju; b) Kitajska se udeležila konference pod pogojem, da se ohrani varnost in nedotakljivost mednarodnih koncesij in transporske konvencije na podlagi obstoječih pogodb, ki naj zavarujejo navedene cone proti vsaki nevarnosti.

3. Konferenca se sestane pod samo po sebi

Nočna seja narodne skupščine

Belgrad, 29. febr. 1. Na nočni seji narodne skupščine, ki se je začela ob 9, je prvi govoril dr. Milan Matkoš, ki se je izrazil, da so nekateri predgovorniki zastavljali delavsko vprašanje, ki postaja tem bolj važno, čim bolj se naša država industrializira. Graja tendenco, da bi se ukinalje šole. Nas ni treba biti sram, če smo izobražen narod. Drugi govornik dr. Antunović je opozoril finančnega ministra da je tehnika proračuna nekoliko površna, ker ne obsega v podrobnosti posameznih postavk. Nadalje bi želel, da se naši primorski obali posveti več kot 15 milijonov, ki zagotavljajo komaj za desetino vseh najnujnejših potreb. Tretja njegova želja je, da se vendar enkrat likvidira vprašanje kronskih bankovcev za tretjo dalmatinsko cono.

Tretji govornik je bil dr. Nikola Nikić

Četrty govornik je bil Ivan Mohorič. Izrazil je

Še nekaj določil k finančnemu zakonu

Belgrad, 29. febr. 1. Pri večeršnjem poročilu finančnega odbora o proračunskem predlogu je pomemna izpadla postavka 40 glede univerz. Proračunski predlog določa v resnici za beograjsko univerzo zmanjšanje osebnih izdatkov v skupnem znesku 727.000 Din. Za ostale univerze proračunski predlog v postavki osebnih izdatkov ne vsebuje nikakih novih predlogov, pač pa se pooblašča prosvetni minister v novem § 28 a finančnega zakona, da »kredite za osebne izdatke prosvetnega ministrstva v poglavju 40 o univerzah, partija 235—238, zmanjša v višini 20%«. Prosvetni minister se na-

mljivim pogojem, da se na licu mesta sklenejo dogovori, s katerimi se ustavijo sovražnosti. Svet Zveze narodov računa s tem, da se bo ta predpogoj hitro izpolnil. Dalje predlaga Svet Zveze narodov, da ponudijo vojaške, mornariške in civilne oblasti drugih držav, ki so predvsem interesirane v Sanghaju, svojo pomoč, da se bodo dogovori držali.

4. Ti predlogi imajo namen, da se takoj napravi mir na ozemlju Sanghaja, ne da se s tem prejucicira dosežena stališča Zveze narodov ali katerikoli države glede kitajsko-japonskega konflikta.

Paul Boncour je potem v svojem imenu in v imenu Sveta Zveze narodov pozval zastopnike Kitajske in Japonske, naj pristanejo na te predloge. Obenem je apeliral na sodelovanje onih držav, ki pridejo v poštev radi svojega lokalnega položaja, da vstavijo mir v tem konfliktu. Zastopnika Kitajske in Japonske sta izjavila, da sta pripravljena sprejeti predloge Sveta, in sicer je izjavil to kitajski zastopnik v kategoriji obliki, japonski pa s pridržkom, da pristane na to njegova vlada.

Govorili so nato Grandi, sir John Simon, Weisacker in Madariaga, na koncu pa je imel daljši nagovor Paul Boncour, v katerem je med drugim izrazil upanje, da bo ustavitev sovražnosti v Sanghaju napravilo ugodno atmosfero za izredno zasedanje Zveze narodov v četrtek. Današnja seja Sveta Zveze narodov je v Zenevi povzročila dobro razpoloženje za skrajšani konec konflikta v Aziji.

London, 29. febr. tg. Ameriški poslanik v Tokiju je poročal v Washingtonu, da sta se Japonska in Kitajska po japonskem predlogu sporazumeli, da obe stranki istočasno izpraznita Sanghaj.

Med tem pa se boji vršijo z nezmanjšano ljutostjo. Japonci so prodrli severno od Ča Peja. Kitajci so odgovorili s srditim protinapadom pri Čen Ci Čaju, tako da so morali Japonci poslati nova ojačenja.

Japonski generalni konzul Muraj je sanghajskega župana ponovno svaril, češ da bo z bombami napadel železniški progi Sanghaj—Su Hov in Sanghaj—Ka Seng, če Kitajci ne prenehajo tam do torka prevažati svojih čet.

Iz Tokia se poroča, da se potrjujejo vesti, po katerih je sovjetska vlada zbrala v okolici Vladivostoka dva vojna zborna z 200.000 možmi. Moskva se postavlja na stališče, da je zbiranje japonskih čet ob rusko-kitajski meji kršitev rusko-japonske mirovne pogodbe iz leta 1905.

mišljenje, da so redukcije v proračunu dvorezra meč. Čestokrat jih povzročajo tudi čisto osebni interesi. Pogosto pa redukcije položaj postružajo, namesto da bi ga izboljševale. Kompresija državnih izdatkov naj bo progresivna in naj se naslanja na vsakokratne potrebe, ki se tudi vsak dan spreminjajo. Pogreša pa v proračunskem predlogu znižanje davčnih bremen za male namenešene in male obrtnike, ki težko prenašajo ta bremena, morebiti najleže med vsemi sloji. Zdi se mu tudi, da ni bilo prav, da je bil laniški proračun vzel za bazo za izdelavo novega, ker opaza, da imajo državni dohodki še vedno tendenco padanja. Želel bi nadalje, da se napravi revizija vseh izdatkov, ki jih uvažamo. Mnogo konsumnih predmetov in tudi mnogo industrijskih izdelkov uvažamo za drag denar in za drage tuje devize, med tem ko imamo doma ves aparat in vse instalacije, da sami proizvajamo.

dalje pooblašča, da izvezno od naredb zakona o univerzah od 28. junija 1930 določi število naučnega osebja v skladu z razpoložljivimi krediti pod pogojem, da je preje mesta ukinil in so radi tega postale upokojitve in odpušitve iz državne službe potrebne.

Trbovlje

Radi vojaških izkaznic ali »isprav« se naj zglašijo na občini vsi, ki so kadrski rok že odslužili, pa še omenjenih potrdil niso sprejeli.

»Kovarnstvo in ljubezen«, znano Šilerjevo igro bodo igrali prihodnjo nedeljo v Društvenem domu.

so skoro vsi zelo aktualni in poučni. Pomen sv. Alberta V. za vse razne tedanje vede, zlasti uvedbo aristotelizma v kat. teologijo (A. U.); Indija in Bog, po knjigi benediktina Th. Ohm-a (A. U.); Dve svetovni zvezi brezbožnikov po »Stimmen der Zeit« (A. U.); Svetovni pomen cerkvenega prava (Al. Odar); ob Heglovi stoletnici (A. U.); ob 2000 letnici rojstva pesnika Vergila (po Hoehlandu) J. D.); o Vidovščinem etičnem pokretu (I. F.); Višja šola v krizi (po Hoehlandu dr. L. S.); kaj pomeni »Polaznik« v jugosl. božičnih običajih (dr. Fr. Kotnik). — Razprave imamo štiri. Urednik dr. I. Ahčin nas uvaja v podrobno umevanje Pi-jeve »Quadr. anno«. Pis. nam govori med drugim tudi o predhodnikih te ideje pri Nemcih (romantiki) in Francozih. Razpravo treba čitati s tekstom okrožnice v roki. — Dr. L. Bogataj je tu dovršil svoj spis »Obmejni prometi. Tu vidimo, kako so se države obdale z žicami in bodicami. — Znanstven, obenem pa za katoličane vzpodbujevalen namen ima spis: »Katoličani in razorožitvena konferenca« (Sp. I. V.). — Dr. Gorazd Kušej nadaljuje svojo razpravo: objektivna vrednost — tvoriteljska prava (Str. 206—222). — Na platnicah poroča Jan. Plestenjak o Goriški Matiji ter o »Cankarjevi družbi« za l. 1932. — Čas stane letnih 60 Din; naroča se pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva c. 5; telefon št. 3090. Prihodnja številka izide 15. aprila. — D.

CAS, ST. 5, IN 6.

Z dvadnevno zamudo (napovedan je bil za 25. februar!) je v soboto izšla ta dvojna številka. Nje posebnost je ta, da prinaša izredno mnogo ocen in zapisov. Iz nabožnega slovnstva se ocenjujejo: Vital Voduškovce Svete maše (S. G.), prevod (Od duše do duše) (A. U.), dr. Snjež Adventizem (I. F.), iz modrostov: hrv. dominikana Boškovića knjiga: »Problem spoznavanja« (A. U.); iz sociologije: dr. Jerajeva »Sociologija« (A. U.), univ. prof. A. Bilomovića »Nauk o konjunkturah« (X); iz narodne zgodovine: Jož. Rusa »Kralji dinastije Svevladičev« (S. K.); iz kulturne zgodovine: Vodnik po zbirkah Narodnega muzeja v Ljubljani (Frst); iz estetike: Iz Cankarjeva »Zgodovina likovne umetnosti. II. del (Frst), arh. Mesarja in arh. Spiničiča »Stanovanje« (Frst). — Zapiski

SLAVKO OSTERC: MEDEA, MASKA RDEČE SMRTI, DANDIN V VICAH

V soboto 27. februarja je bila v operi premiera treh Ostercjevih enodejank »minutnega« tipa a la Milhaud. Skušali so iz vsega napraviti senzacijo. Že teksti so taki, modernizem muzike, rožja, inscenacija, reklama v gledališkem listu itd. Pa je ostal resno misleč človek zraven hlada ko led, v kolikor se nad to ali ono pobalinskostjo (Dandin) ni celo ogorčil in se vprašal že vstoliti: Kaj je z našo opero?

Načelno o tej premieri v kratkem. — Sodelovali so: režija Kreft, inscenacija Ulanjšček, plesi Mask Golovin, pevci: Gjurgjenac, Gostič, Janko, Kovač. Spanova, Zuban, dirigiral dr. Svava.

Dnevna kronika

Ustavitev obratov na Jesenicah

napovedana za 15. marec

Od jeseni preko zime beremo skoraj od dneva do dneva nesrečne novice o omejitvah in ustavitvah tovarniških obratov v inozemstvu in tuzemstvu. Zadnje tedne trde zime se položaj v industriji tudi v naši državi in v Sloveniji obrača precej na slabše kakor na boljše. Vsaka vest o novih omejitvah dela bridko prizadeva osobito, kadar se nesreča oglasi v naših krajih. Udarce je posebno občuten tam, kjer je število delavstva veliko in ima delavstvo izrazit značaj industrijskega delavstva. Z Jesenic zadnje čase ni bilo ugodnih vesti. Znano je bilo, da je položaj nezadovoljiv, toda kljub temu je novica, ki prihaja iz zgornje Gorenjske o ustavitvi dela, za našo banovino jako pretresljiva. Z Jesenic zveemo o položaju v tovarnah Kranjske industrijske družbe sledeče podrobnosti: Kranjska industrijska družba je proti koncu decembra lanskega leta zaradi pomanjkanja naročil in dela ter zaradi nedovoljenih kreditov odpovedala celokupnemu delavstvu in je to odpoved po želji raznih merodajnih mest zopet umaknila, ker je predpostavljala, da nastopi po novem letu izboljšanje kupijskega položaja in da bodo dovoljeni obljubljeni krediti. Ker pa se ni eno niti drugo pričakovanje izpolnilo ter se je položaj na železnem trgu osobito v sled trajačnega dokaj močnega uvoza inozemskih železnih izdelkov razmeroma precej poslabšal kakor izboljšal, se je Kranjska industrijska družba, kakor je to že prej storila državna železnica v Zenici, kjer sedaj opravljajo samo najpotebnejša dela z 200 delavci, morala odločiti, da s 1. marecem t. l. odpove celokupnemu delavstvu in vsem uradnikom, držeč se pri tem dogovorjenih odpovednih rokov. Kranjska industrijska družba mora to odpoved tako dolgo vzdržati, dokler ne nastopi upoštevanje izboljšanje kupijskega položaja

ter ji ne bodo dani na razpolago za nadaljevanje obratovanja od Narodne banke obljubljeni krediti, kajti pri obstoječih razmerah na denarnem trgu je popolnoma nemogoče se nadalje delati samo na zalogo in za skladišče, ker so skladišča itak že prenapolnjena z izdelano robo. Delavstvo in uradništvo pa tudi ves obrtni in kupijski stan v gornji Savski dolini je s tem ukrepom skrajno težko prizadet, pa je sprito tega pričakovati, da bodo merodajni faktori, katerim je dejanski položaj jako dobro znan, tudi vnaprej storili vse, da pride do primernih ukrepov, tako kar se tiče omejitve uvoza železnega blaga iz inozemstva, ki se v tuzemstvu v potrebni množini in kvaliteti izdeluje, kakor glede izposlovanja kreditov, ki so za nadaljevanje kupije in obrata od Narodne banke potrebni. Samo v takem primeru je mogoče omiliti bridke posledice in bedo, ki jo povzroči odpoved delavstvu in uradništvu ter ustavitvi dela. Dejansko je slaba tolažba, ako se sklicuje danes na dejstvo, da je Državna železnica v Zenici iz enakih razlogov že pred meseci segla po enakih ukrepih. Upoštevati je treba, da je položaj za tamošnji delavstvo vendar razmeroma lažje znosljiv, ker jih ima večina malo zemljišče in si tako v trdih časih ob pišem obratovanju lažje pomaga kakor naši industrijski delavci na Gorenjskem, ki so brez takih lastnih dohodkov in so navezani izključno na svoj tovarniški zaslužek. Na Jesenicah in Javorniku grozi velika nesreča in beda ter apeliramo nujno na vsa merodajna mesta, da po najboljši možnosti priskočijo na pomoč težko prizadetim delavcem in uradnikom na ta način, da preneha uvažanje inozemskih fabrikatov in da se dajo Kranjski industrijski družbi na razpolago krediti, ki so potrebni nepogrešno za nadaljno fabrikacijo.

Senovski rudnik stoji

Senovo pri Rajhenburgu, 29.

Ze večkrat je »Slovenec« poročal o nevarnosti, ki preči rudarjem in nameščem senovskega rudnika. Danes pa je bilo sporočeno delavcem, da bo rudnik prenehal obratovati, s čemer bo izgubilo delo nad 300 delavcev. Zaslužek teh revčev je doslej ni bil kaj prida zaradi večnega

praznovanja. Sedaj pa so ob vse in njihove družine so izročene gladovanju.

Z rudarji pa so prizadeti tudi trgovci in obrtniki, tako da je zadel ta del slovenske zemlje prava nesreča.

Baje bo ostalo v službi TPD okrog 100 delavcev, da bodo varovali rudarske naprave.

Pozor na položnice

Ob nastopu meseca marca se pričena nov abonma na dnevnik »Slovenec«. Tem potom iznova vabimo vse dosedanje p. n. naročnike, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoče ter nakažejo po položnici, ki jo prilagamo danes celotni poštni nakladi, vsaj enomesečno naročnino. Oni p. n. naročniki, ki imajo že plačano za marec ali morda še dalje, naj pa položnico shranijo za prihodnje plačilo, ali pa jo oddajo prijatelju, ki še ni naročen na naš list. Vsekako prosimo, da položnice ne prežete.

Koledar

Torek, 1. marca: Albin (Belko), Škof; Antonina, mučenica. — Danes je dan dolg 11 ur 2 minuti in naraste ta mesec za 1 uro 46 minut na 12 ur in 48 minut.

Novi grobovi

† V Zagorju ob Savi je v nedeljo nenadoma umrla gospa Linda Pottorrek, soproga graščaka. Pokopali jo bodo danes ob pol 11 dopoldne. Bog ji bodi milostljiv sodnik! Zaljubljeni naše sožalje!

† V Starem trgu ob Kolpi je umrl, kakor smo že poročali, ugledni trgovec Ivan Kocic v 59. letu starosti. Ze več let je skrival v sebi kal bolezni, o kateri je v včasih potožil, vendar je delal in skrbel za svojo številno družino, kakor da bi bil popolnoma zdrav. Še zadnji svoj predsmrti dan je delal v svoji trgovini. Čez noč pa je hitro slabel, ob zori je poklical duhovnika in poskrbel za svojo dušo, potem je še uredil svoje zemeljske stvari z oporoko ter kmalu na to mirno izdihnil. Bil je do zadnjega trenutka pri popolni zavesti. — Bil je mož poštenjak, miroljuben dober gospodar, splošno priljubljen, o čemer je pričal njegov pogreb, kakršnjega zlepa še ni videl Stari trg in težko, če ga bo spet kmalu. Oba domača pevska zbora: cerkveni in gasilnega društva sta se poslovila od njega z več posmrtnicami. Njegov grob krasi sedaj šest prekrasnih vencev. N. v. m. p.

Ostale vesti

— **Požar** je uničil Antonu Rutarju v Goriški vasi pri Škocijanu skedenj. Bila je nevarnost, da pogori vsa vasa, ker je sosedovo poslopje samo 1 m oddaljeno od pogorišča. Prihitieli so sosedje, oblivali skedenj z vodo in tako rešili vso vasa preteče nevarnosti. Obžalovatj moramo, da gasilno društvo iz pol ure oddaljenega Škocijana ni prišlo z brzgalno na pomoč. Kdo je gasilce odvrgel, da niso šli na pomoč, bi bilo dobro dognati. Brzgalno so imeli že na cesti. Vaščani iz Goriške vasi so sami polali fanta s par konji v Škocijan, da pripelje brzgalno, a se je vrnil brez brzgalne.

— **Vremensko poročilo** iz Kranjske gore po etanju 29. februarja ob 7 zjutraj: Barometer 765, toplomer —15, vreme jasno in mirno, veter vzhodni, 30 cm sreča, smuka idealna, sankališče in skakalnica uporabna.

— **Nesreča** pri smučanju. Včeraj je ljubljanska bolnišnica sprejela 10 letnega Valentina Justina, sina delavke iz Rečice 63 v občini Gorje pri Bledu. Deček se je v nedeljo smučal, pri tem padel in si zlomil levo nogo.

— **Govorja** semena so najbolj zanesljiva. — **Pojasnjen rop.** Pred dnevi smo poročali, da je nekdo blizu Kozarij pri Ljubljani oropal Andreja Lapa in mu vzel 50 Din. Ta rop so orožniki hitro pojasnili. Aretirali so domnevnega roparja, nekega P. Lapovega tovariša. P. je pri zaslišanju priznal, da je Lapa res napadel in ga tepel, toda ne zato, da bi ga oropal, temveč zato, da bi od njega iztrgal znesek 20 Din, ki mu ga je bil Lap dolžan. Lap mu je res dal tedaj 10 Din, ostalih 10 Din pa je obljubil vrniti pozneje. Lap pa je policiji prijavil rop. Sedaj se je ta rop pojasnil na drug način. P. pa bo vseno kaznovan, toda ne zaradi ropa, temveč zaradi izsiljevanja.

— **Ljudska samopomoč** v Mariboru daje vsemu svojemu cenj. članstvu kakor tudi vsemu občinstvu Slovenije z ozirom na nepripleke »Kmetijski ekspozitni zadrugi« v Mariboru in pri »Vzajemni pomoči« v Ljubljani, ki so vzbudile o redno celo dvome o nadaljnjem obstoju našega društva, v njih pomirjenje na znanje izveleček iz zapisnika o uspehu revizije stanja našega podpornega društva, id jo je izvršilo 13. februarja 1932 predstojništvo mesine policije v Mariboru ob sodelovanju gg. dr. Sajovic Ladislava, ravnatelja zavarovalne družbe

Pred nevarnostjo

gripe, influence in ne-lezljivih boleznih vratu varujejo

ANACOT PASTILE Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

»Triglave« v Ljubljani, in Zolger Zvonka, ravnatelj zavarovalne družbe »Fenix« v Ljubljani. O izvršeni reviziji sta podala omenjena gospoda na kratko sledeče strokovnjško mnenje: »Celotno poslovanje in organizacija napravi na prvi pogled jako dober in soliden utis. Društvo predseduje od ustanovitve notar g. dr. Ivo Šorli, posle pa vodi upokojeni učitelj g. Zinauer. V pisarni je zaposlenih 17 pisarniških moči z zmernimi mesečnimi prejemki. Knjižovodstvo je v vzornem redu in to tako glede evidence članov kot denarnega poslovanja. Pri skratkaciji izkazuje blagajna Din 14.985.55, poština hranilnica Din 64.867, pri Ljubljanski kreditni banki in desetih različnih hranilnicah in denarnih zavodih znaša imovina Din 492.016, skupna likvidna sredstva torej 571.868.55 Din. Poleg tega ima društvo za 25.000 Din kurzne vrednosti državnih papirjev ter dobro opremljene štiri pisarniške prostore. Poslovanje je organizatorično in manipulativno jako pregledno in v vzornem redu.« 2024

— **Naproseni** ta dopis objavimo, kakor smo ga prejeli, ne da bi za to prevzeli kako odgovornost.

— **Pri bolečinah** v želodcu in črevih ter prebavitelj navaja uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja poudarjajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudih, ki se premalo gibljejo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Na mestu** Pozdraviti bi bilo, da izda banska uprava odlok na vsa županstva, razen na ona, pri katerih je kaj takega že v tradicionalni navadi: Vsa županstva naj si omislijo eno/ine računske bloke s tekočimi številkami, posebej za vsa izplačila in posebej za vsa vplačila županske uprave in to za dobo vsakega leta. Potrdila naj bi nosila prostor za podpis izplačanega ali plačnika, prostor za višino izplačane ali vplačane vsote in zakaj se je kaj vplačalo ali izplačalo. Letnica kakor naslov županske oblasti morata biti tiskana. Stranke, ki bi v občinsko blagajno kaj vplačale ali, ki bi dobile kaj iz občinske blagajne izplačanega, bi dobile odliš originalnega potrdila, original pa bi ostal občinskemu uradu. Tako bi bil izkaz občinskih dohodkov in izdatkov ob vsakem času točen, jasen in pregleden ter poklicnim činiteljem vselej na razpolago, kar bi marsikatero nepotrebno delo in ekrb skrajšalo. Oblastva naj bi razglasila ljudstvu javno in po pričnicah, da mora vsak prejeti potrdilo od županišča, kdor kaj v občinsko blagajno vplača ali dobi kaj iz nje plačanega — v nasprotnem slučaju zapade visoki globi!

— **Čim več** jezikov znaš, tem več veljave imaš! pravi naš stari slovenski pregovor. Znanje tega ali onega svetovnega jezika te priporoča pri nastopu službe, če si samostojen, prihraniš na izdatkih za posebnega korespondenta, če potuješ, opraviš kupčijo ali naročilo brez tolmacha natančneje in ceneje. Za nas Slovence pride v poštev kot mejaše v prvi vrsti nemščina. Za priučetve nemščine priporočamo sledeče učbenike in pripomočke: Nemščina brez učitelja, I. del: slovnica za samouke, priredil dr. P. Novak, Din 8; II. del: slovensko-nemški razgovori, Din 8. — **Učbenik** nemškega jezika, priredila dr. A. Piskernik, Din 44. — **Hitro** nemški, mali jezikovni vodnik, Din 3; posebno samoukom priporočamo te tri knjizice. Za spopolnitve nemškega znanja so potrebne: Nemški glagol, spisala dr. A. Piskernik, Din 10; Nemško-slovenski slovar, sestavila dr. J. Štebinger in dr. Fr. Bradac, vezan Din 100; Slovensko-nemški slovar, sestavila dr. Fr.

Izpremembe faksnega zakona

V naslednjem prinašamo nadalje spremembe v faksni tarifi. Tarifna številka 92 bo veljavna od 1. 3. 1932. Za dovoljenje za opravljanje obriti, ki jih izdajajo na podlagi obrtnega zakona splošne upravne oblasti prve stopnje, se plačuje: 1. za produkcijo umetnih mineralnih vod po dnevni kapaciteti aparature za polnjenje steklenic do 5000 steklenic 1000 Din, nad 5000 steklenic 2000 Din 3. a) hoteli za vsako gostilniško sobo v mestih do 5000 prebivalcev 25 Din, 5000 do 50.000 preb. 50 Din, 50.000 do 100.000 preb. 75 Din, nad 100.000 preb. 100 Din, b) restavracije brez hotelskega dela v mestih do 10.000 prebivalcev 500 Din, od 10.000 do 50.000 prebivalcev 800 Din, od 50.000 do 100.000 prebivalcev 1000 Din, nad 100.000 prebivalcev 2000 Din, c) restavracije s hotelskim delom plačajo takse pod a) in b), c) prenočišča v mestih do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, d) kavarne v mestih do 10.000 preb. 300 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 500 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 800 Din, nad 100.000 preb. 1000 Din, e) kavarne z omejenim točenjem pijač ali s prodajo samo v steklenicah do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, f) bari v mestih do 100.000 preb. 3000 Din, nad 100.000 preb. 5000 Din, g) gostilne do 10.000 preb. 300 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 500 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 800 Din, nad 100.000 preb. 1000 Din, h) penziji do 5000 preb. 100 Din, od 5000 do 10.000 preb. 200 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 300 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 400 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, i) bufeti do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, j) ljudske kuhinje do 50.000 preb. 100 Din, nad 50.000 preb. 200 Din, k) kreme do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, l) obrati, kjer se točijo samo mlečni proizvodi 50 Din, m) obrati, v katerih se prodaja izključno kava in čaj, 50 Din, 4. podjetja za prevoz potnikov in blaga: a) omnibus 200 Din, b) fiakerji 50 Din, c) taksijski 100 Din, d) splavi itd. 150 Din, 5. nosači itd. 20 Din, 6. podjetja za merjenje teže blaga do 50.000 preb. 300 Din, nad 50.000 prebivalci 500 Din, 7. podjetja za čuvanje varnosti stanovanj in lokalov 400 Din, 8. trgovine s starinami od 10.000 do 50.000 preb. 100 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 200 Din, nad 100.000 preb. 300 Din, 9. dimnikarske obrti do 5000 preb. 50 Din, od 5000 do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, 10. podjetja za čiščenje jam, kanalov in podjetja za uničevanje podgan 50 Din, za uničevanje insektov in podobno 100 Din, 11. za opravljanje obriti brez stalnega poslovnega mesta in za vsako podaljšanje dovoljenja 20 Din.

Za dovoljenja, katera izdaja ban na podlagi obrtnega zakona se plača: 1. trgovine z orožjem, municijo in eksploziv 500 Din, 2. obrtno produkcijo orožja itd. 100 Din, 3. zadržana javna skladišča za kuh. meter 1.50 Din, 4. produkcija električne energije za javno uporabo 2000 Din, 5. produkcija zdravil, strupov itd. 2000 Din, 6. trgovina z zdravili in drogami na debelo plačuje takse iz številke 115, 7. postranska prodaja na drobno strupov in preparatov 100 Din, 8. bančni in menjalni posli ter posli, ki jih opravljajo delniške družbe in družbe z o. z. do 10.000 prebivalcev 1000 Din, od 10.000 do 50.000 prebivalcev 2000 Din, od 50.000 do 100.000 prebivalcev 3000 Din, nad 100.000 prebivalcev 4000 Din, 9. prodajanje vrednostnih papirjev na obroke do 10.000 prebivalcev 500 Din, od 10.000 do 50.000 prebivalcev 1000 Din, od 50.000 do 100.000 1500 Din, nad 100.000 2000 Din, 10. prodaja vrednostnih papirjev na obroke, odobreno d. d. in d. z o. z. 3000 Din, 11. zavodi za licitacijo 5000 Din, 12. zastavljalnice 1500 Din, 13. podjetja za dajanje informacij ter posredništva za nagodbo med dolžniki in upniki 1000 Din, 14. časniskarske agencije 200 Din, 15. potniške agencije do 5000 prebivalcev 250 Din, 5000 do 10.000 prebivalcev 500 Din, 10.000 do 50.000 prebivalcev 1000 Din, 50.000 do 100.000 prebivalcev 1500 Din, nad 100.000 2000 Din, 16. posredovalnice kupo-prodaj nepremičnin 3000 Din, 17. zastopniki pred upravnimi oblastmi, razen finančno-pravnih zastopstev ter carinskih posredništev 500 Din, 18. ženitne posredovalnice 3000 Din, 19. privatni detektivski biroji 1000 Din, 20. privatni biroji za posredovanje dela in službe do 10.000 prebivalcev 200 Din, 10.000 do 50.000 prebivalcev 300 Din, 50.000 do 100.000 400 Din, nad 100.000 500 Din, 21. pomorske agencije do 10.000 600 Din, 10.000 do 50.000 800 Din, 50.000 do 100.000 1000 Din, nad 100.000 prebivalcev 2000 Din, za opravljanje rečne agencije se plača polovico te takse, 22. kinematografi do 50.000 200 Din, nad 50.000 500 Din, 23. podjetja za redni prevoz potnikov in blaga: a) male železnice za javni promet 2000 Din, b) avtobusi in tovorni avtomobili 1000 Din, c) tramvaji 1000 Din, 24. javne klavnice 1000 Din.

Za dovoljenja, ki jih izdajajo ministrstva, se plačuje: 1. podjetja za redni prevoz potnikov in blaga na motornih vozilih 1000 Din; 2. opravljanje bančnih in menjalnih poslov d. d. in d. z o. z. ter zavarovalnic od glavnice dotične 0.10%; 3. za industrijo, ki je važna za obrambo države 1000 Din; 4. za izseljenško agencijo 5000 Din; 5. za finančno pravno zastopstvo 500 Din, za carinsko posredništvo po št. 225; 7. za pivovarno 10.000 Din; za tovarno spirita: industrijsko 10.000, kmetijsko 5000 Din; 9. tovarna kvasa 5000 Din; 10. tovarna igralnih kart in domin iz 2. pripombe št 236; 11. Tovarna za proizvodnjo orožja, municije in eksploziva 5000 Din; 12. Tovarniška destilacija mineralnih olj 2000 Din; 13. Proizvodnja zdravil biološkega izvora 5000 Din; 14. proizvodnja zdravil biološkega izvora za živino 5000 Din; 15. javna skladišča za kubični meter 1.50 Din; 16. za proizvodnjo filmov 1000 Din.

Spricjevala (Tarifna štev. 95)

1. Za pisмено potrdilo združenja ali okrožnega odbora prijavi za polaganje izpita Din 5, 2. za pomočniško izpričevalo združenja oziroma okrožnega odbora o položenem izpitu 10 Din, 3. za spricjevalo o položenem izpitu za mehanika parnih strojev in kotlov 100 Din, za kurjače parnih strojev in kotlov 50 Din, za elektromehanike Din 100, za kinooperaterje 200 Din, za stavbenika 200 Din, za mojstra (zidarja, tesarja itd.) 50 Din, za elektrotehničarja Din 100, za vozača elektromotornih vozil 100 Din, za osebe, ki tehtaajo blago 20 Din, 4. za

Bradac in dr. I. Pregelj, vezan Din 100. — Za Nemca, ki se želi seznaniti s slovenskim jezikom, pa priporočamo: Praktisches Lehrbuch der slovenischen Sprache für den Selbstunterricht, sestavil dr. K. Pečnik, Din 30 — ali Schnell slovenisch, mali jezikovni vodnik, Din 3. — Vse te knjige se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. — **Zaprjeje.** Dolgoletne izkušnje v bolnišnicah dokazujejo, da uživanje naravne Franz-Josef grenčice izberno ureja delovanje črev.

Ogromno delo srca.

Vaše srce se skrči (bi)je dnevno več kot 100.000 krat, in to vse življenje, brez miru in brez odmora. Po tem morete presoditi, kako važna je nega srca. Čuvajte svoje srce, pijte kofeina prosto kavo Hag!

Več kot 30.000 zdravnikov in brez števila gospodinj je doslej izdalo pisмено priznanje kavi Hag.

Kava Hag je najfinejša zrnata kava, ki je sploh mogoča, streže okusu odlično in je zažamčeno neškodljiva. Smete jo piti celo zvečer, tudi na turški način pripravljeno, ne da bi se Vam bilo treba bati kakih motenj pri spanju. Za prehrano otrok je kava Hag posebno važna zažamčeno, ker napravljaja mleko lažje prebavljivo, tako da se njegove naravne sile dovajajo telesu v največji meri prehranjujoče in gradeče.

potrdilo o položenem mojstreem izpitu izvezmiš omenjene 30 Din.

Ostale takse (Tarifna štev. 96)

1. Za odobritev razprodaje se plačuje polovica takse, določene za pooblastilo ali dovoljenje za opravljanje dotične obriti, 2. za dovoljenje baha za ambulantno delo potujočih kinematografov, mlatalnic, traktorjev, motornih voz itd. 100 Din, 3. za postavljanje avtomatov na ulicah 500 Din, 4. potrdilo o trajanju učne dobe 20 Din, 5. potrdilo združenja ali okrožnega odbora, da je učenec dovršil učno dobo brez pomočniškega izpita 10 Din, 6. potrdilo o obnašanju in dokazani izobrazbi pomočnikov v teku službe 20 Din, 7. za dovoljenje baha za seje 200 Din, za tržne dni 100 Din, 8. za dovoljenje trg. ministra za vzorčne seje v mestih do 50.000 prebivalcev 200 Din, od 50.000—100.000 prebivalcev 300 Din, nad sto tisoč prebivalcev 1500 Din.

Takse na vstopnice

Na vse vstopnice in sicer za gledališča, umetniške koncerte in gledališke predstave prosvetnih društev, za telme kola jahačev, dirkalnih društev za pospeševanje konjereje in za javne vaje in telme sportnih društev je treba plačati 10% od vrednosti prodanih vstopnic. Ta taksa velja tudi za koncerte in zabavne prireditve, katere prirejajo prosvetljiva gasilna društva, ki se sama vzdržujejo, toda izključno le za nabavo potrebne opreje za varnost pred požarom in za pomoč svojim v požarni službi ponesrečenim članom. 2. Za kinematografe, zabave in ples, cirkuse, akrobatske, atletske, mečevalske in spiritalistične predstave, panoptike, menažerije in razne druge razstave in panorame, fotoplastike in splohi za vse vstopnice od ustanov, kjer se ljudje zbirajo za zabavo, se plača 20% taksa od vrednosti vstopnic. Ta 20 odstotna taksa se plačuje tudi na vstopnice za prireditve iz točke 1, če se prirejajo s plesom, razen prireditve gasilnih društev, 4. Pri plesu, izjemno pa ni plačati gornje takse za 1. predavanja in razstave, ki služijo v znanstvene, prosvetne in gospodarske namene. 2. Veselice na cerkvenih in šolskih slavnostih, proslavah in narodnih svečanostih, če se vrše na za to določenih mestih. 3. Cerkevne koncerte (v cerkvah), javne vaje šolskih društev in koncerte domačih pevskih društev, če se prirejajo brez plesa. 4. Vstopnice v državne, banovinske in občinske muzeje, 5. Prireditve društva Rdečega križa, toda samo v dneih, ki so odredeni za zbiranje prispevkov, 6. Državna in banovinska narodna gledališča kakor tudi gledališke predstave selektih čitalnic. Če pa ta društva dajejo v najem svoje prostore drugim ustanovam in prirediteljem, se plača taksa po tej tarifi številki. Občinske takse ne morejo biti višje kot 50% drž. takse, ostale samoupravne takse pa ne več kot 40 odstotkov.

Potni listi

Za izdajanje, podaljšanje in obnavljanje potnih listov naših državljanov, za redni potni list za čas do 6 mesecev 50 Din, 1—12 mesecev 100 Din, za vsako naslednje leto še po 100 Din, 2. za izseljenški potni list za Ameriko in prekomorske kraje 250 Din, 3. za druge potne dokumente z najdaljšim rokom mesec dni 20 Din.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 1. marca: 11.30 Solška ura: Koristi in škoda divjačine (Vl. kapus), 12.15 Plošče, 12.45 Dnevne vesti, 13.00 Čas plosče, borza, 17.30 Otroški kolček (Radio tetka), 18.00 Salonski kvintet, 19.00 Dr. Ivan Grafenauer: Nenaščina, 19.30 Dr. F. Stele: Glavne razvojne faze v umetniški zgodovini, 20.00 Prenos iz Prage.

Sreda, 2. marca: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas plosče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Dr. Reya: O morju — 19.00 N. dr. Preobraženski: Ruščina — 19.30 Literarna ura: Franz Werfel (Silvester Škerl) — 20.00 Prenos iz ljublj. opere — 22.30 Čas in poročila.

Drugi programi

Sreda, 2. marca.

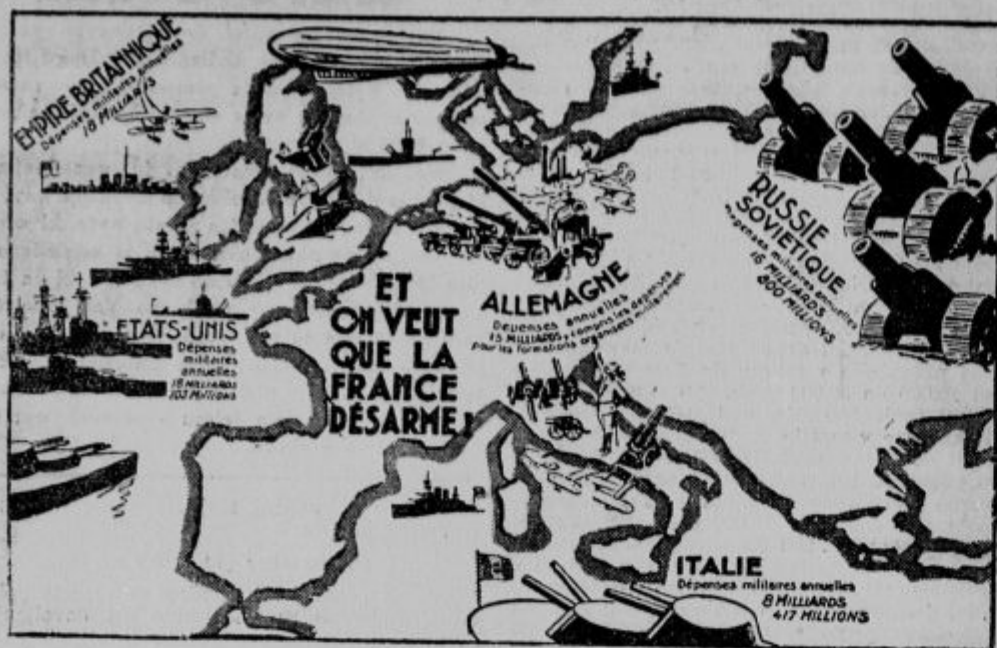
Belgrad: 12.05 Radio orkester — 19.30 Jugoslovanske pesmi — 20.00 Narodne pesmi — 20.30 Puškinov večer — 22.00 Radio orkester — 22.50 Jazz. — Zagreb: 12.30 Plošče — 20.30 Belgrad — 22.00 Harle — 22.40 Prenos iz kina. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert — 21.00 Igra — 22.00 Plesna glasba. — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert — 17.45 Instrumentalni koncert — 20.00 Plošče — 20.45 Prenos iz opere. — Milan: 11.15 Pestra glasba — 13.00 Orkestralni koncert — 19.05 Pestra glasba — 20.45 Komedia — 22.00 Orkestralni koncert — Stuttgart: 12.35 Zabavna glasba. — 19.45 Zabavna glasba — 21.00 Od žene in ljubezni, slusna igra — 22.45 Koncert. — Berlin: 19.25 Orkestralna glasba — 21.30 Koncert — 22.30 Plesna glasba. — Barcelona: 19.00 Trio. — 21.06 Radio orkester — 22.30 Vokalni koncert. — Mor. Ostrava: 19.20 Poljudna glasba. — Praga: 19.20 Rusa glasba — balalajke — 20.30 Ciklus simfoničnih pesmi. — Katowice: 20.15 Vokalni koncert — 22.10 Operne pesmi — Langenberg: 12.00 Opoldanski koncert — 20.00 Melodije Evrope — 20.30 Goethe: mladost — 22.15 Plesna glasba. — Toulouse: 20.15 Operetna glasba — 20.30 Moderna simfonična glasba — 20.45 Filmska glasba — 21.00 Večerni koncert.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarn v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Milijarde za topove

Ali naj se Francija razoroži? Tako zvani pacifisti so pričeli z veliko agitacijo proti Franciji, češ, da vzdržuje militarizem. Tudi francoski socialisti so pričeli sedaj kampanjo proti vladi, na kar so vladne stranke odgovorile z lepakom, ki nazorno kaže, koliko izdajo posamezne države, sosedne Francije, za oboroževanje: Anglija 18 milijard frankov, Nemčija 15 milijard, Sovjetska Rusija 16 milijard 800 milijonov, Združene države 18 milijard frankov itd. »In še zahtevajo, naj se Francija razoroži!«

Božanstvo - delegat v Ženevi

Ženeva, stolno mesto Društva narodov, je v zadnjih dvanajstih letih sprejela ljudi najrazličnejših plemen in položajev. Ministri so seveda v večini, saj jih pri najmanjši konferenci Društva narodov ne pride nikdar manj kot 40 ali 50.

Pa tudi predsedniki vlad in poglavarji držav, med njimi kralji in člani kraljevskih držav niso redki gosti. Romunski kralj Karel in egiptovski kralj Faud sta si že uradno ogledala mesto zborovanj Društva narodov. Faizal, kralj Iraka pa je bil že ponovno gost najvišje mednarodne institucije. Nedavno je prišel v Ženevo črni abesinski prestolonaslednik, žalibog niso imeli takrat dovolj časa, ko so bili vsi člani raznih komisij zavzeti z dogodki na Daljnem vzhodu.

Na razorožitveni konferenci pa vzbuja največjo pozornost delegat, ki ni samo minister, ki ga v njegovi deželi spoštujejo kot božanstvo, je več kot vsak absolutistični vladar. To je vsemogoči Aga Khan iz Bombaya, delegat Indije na razorožitveni konferenci. Kajti Aga Khan, lepo raščen orientalec, temne polti, visokega čela, temnih las in oči, ki jih zakrivajo z zlatom obrobjeni naočniki, uživa med svojimi mohamedanskimi podložniki največje spoštovanje; imenujejo ga Mohamedovega naslednika, »Inkarnacijo Alaha«; on uživa med njimi božanske časti. Na zunaj Aga Khan niti malo ne kaže o tej veliki časti, nič ne razodeva, da se za njegovim visokim čelom skrivajo tajnosti vzhoda. Aga Khan je v vseh ozirih lep tip zapadnega kavalirja, vsaj dokler je v Evropi. Nedavno se je poročil z neko lepo Parižanko. Vsako leto živi štiri mesece v Parizu in njegovi konji so znani na vseh mednarodnih tekmah v Evropi.

Tudi v politiki je povsem zapadnjaški. Baj je skupaj s francoskimi delegati izdelal predloge za razorožitveno konferenco. Njegova maksima je: »Svet pripada optimistom!« Govori pogosto in vedno končuje svoje govore: »Na tej konferenci moramo priti do kakega uspeha in to je mogoče, če ne bomo malodušni, kajti svet pripada optimistom...«

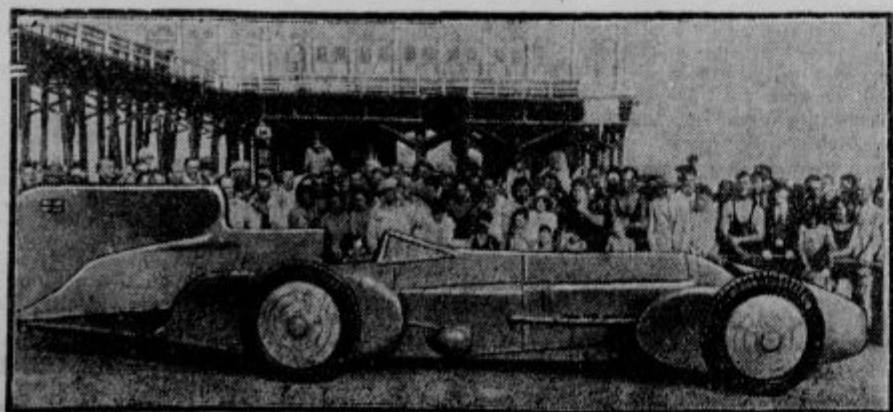
Božanstveni delegat je seveda lahko optimist, ker je eden najbolj bogatih ljudi na zemlji.

Voditelj rimskih katolikov na Poljskem kanonik Józef Kłopotowski je pred dnevi umrl.

Beli orel

Dva lovca iz Rouena sta ubila blizu pristanišča Le Havre dne 15. t. m. velikankega belega sibirskega orla, ki meri z odprtimi peruti 2 m 40 cm. Ta redek gost se prikaže v Evropi samo ob izredno hudi zimi.

Nad 400 kilometrov na uro. Znani angleški sportnik major Malcolm Campbell je s svojim dirkalnim avtomobilom dosegel povprečno hitrost 408 (1) kilometrov na uro.

V kitajskem vlakcu

Dopisnik zelo razširjenega pariškega tednika »Gringoire« tako poroča o svojem potovanju s kitajskim luksuznim vlakom v bližini bojišča: »Čim je prispel vlak, sem pohitel k sprevedniku. Izdatna napitnina mi je odprla vrata kupeja prvega razreda. To se je zgodilo ob dveh popoldne. Vlak je

Sloga med kitajskimi generali. Generali Cangkašek, Jen Hsi Šan, Feng Juls Siang in Cangsulian, ki so že več let vodili krvave državljanske vojne, so se sprito nevarnosti, ki preti Kitajcem od imperialističnih Japoncev, zedinili in bodo skupno nastopili v borbi za osvoboditev Mandžurije.

imel samo štiri ure zamude. Bil sem pošteno lačen in takoj šel iskat jedilni voz. Izkazalo se je, da je bil priklopljen prav zadaj. Moral sem prehoditi skoro ves vlak in tvegati več nevarnih skokov. Kitajske železnice ne poznajo namreč nobenih varnostnih naprav na stikih med vagoni. Natrpani vagoni drugega razreda so bili nepopisno umazani in smrdljivi. Potniki se niso bili v stanju preriti do stranišča, in na tleh so stale zoprne mlake. Luksuzni vlak nima tretjega razreda, a najbrž ne bi mogel slabše izgledati. Jedilni voz je bil na srečo bolj snažen. Naročil sem dve jajci, zrezek in banano. To je bilo vse, kar mi je ponudil natakari. A čim je prinesel te dobrote na umazanem pladnju, so vstopili trije kitajski častniki. Prijazno so se nasmejnili, se vsedli k moji mizi in se erno lotili mojega kosila. Čeprav sem bil hudo lačen, nisem ugovarjal. Saj to ne bi pomagalo. Naročil sem zopet isto, a natakari je sporočil, da so njegove zaloge izčrpane. Prišel sem se na glas smejeti, da bi vsaj za trenutek ustavil častnike. Čim se je to zgodilo, sem z žepnim nožem odrezal izdaten kos mesa, ga vrget v zrak in ujel z zobmi. Vojna zvijača se je posrečila. Kitajci so se pričeli smejeti. Ukradel sem jim še več grizljajev. Eden izmed njih mi je ljubeznivo ponudil rokoborbo. Seveda sem pristal in se pustil takoj premagati. Kitajci so videli, da sem dober tovariš ter natakariju zame naročili novo kosilo. Zdaj je natakari ustreget, ker se je menda zbal. Pričeli smo se pogovarjati. Natakari je bil za tolmača. Trije častniki so s prsti in jeziki pridno praznili krožnike, ne da bi se zmenili za vilice in nože. Menda so bili bolj vajeni odsotnih jedilnih palčic. Zraven so mi stavili vlnudna vprašanja o zdravju in starosti mojega očeta, matere, sestre itd. Seveda sem moral tudi jaz storiti isto. Ko so zapustili častniki voz, so mi sporočili, da so vsi trije polkovniki: »Povejte doma, da ste danes kosili v dobri družbi.« Prav po kitajsko sem se priklonil dasi sem dobro videl zvezdice na rokavih, ki so mi povedale, da so bili bahači samo poročniki.

Ali ste že poravnali naročnino?

Davčni urad in krave

Pri nekem veleposestniku v mestu Kalvarja na vzhodnem Poljskem se je lepega dne oglašil sodni eksekutor in predložil poslednji opomin, da mora veleposestnik takoj plačati zaostanek v davkih 7000 zlotov, približno 40 tisoč dinarjev.

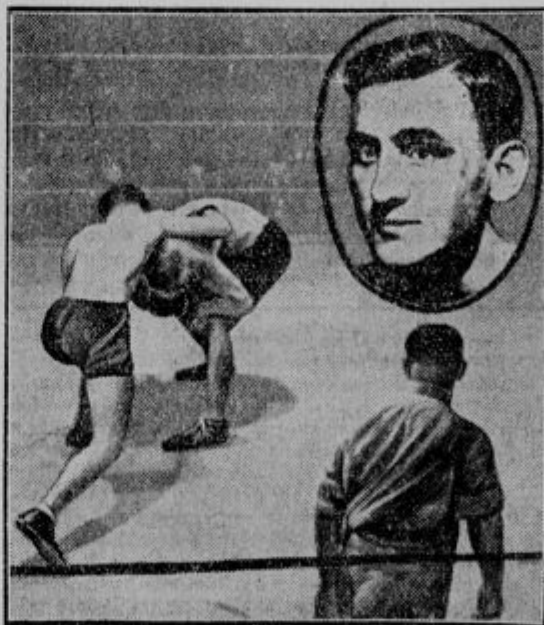
Kako je bil sodni eksekutor presenečen, ko ga je veleposestnik prijazno povabil na kosilo. Po obili jedi in pijači je gospod eksekutor zopet zavzel svojo zahtevo. »Dragi gospod, niti počenega groša nimam pri hiši,« mu je odkritosrečno odgovoril gospodar. — »Če ne morete plačati, sem pač prisiljen izvršiti rubežen,« je zagrozil uradni organ. »Vzemite karkoli hočete, vse vam je na razpolago. Ni drugega izhoda, kajti denarja nimamo!«

Kaj storiti? Vsed gostoljubnega sprejema se je sodni eksekutor malo obotavljal, končno pa je zarubil 150 krav. Na napovedani dan sodne rubežni so odgnali vseh teh zarubljenih 150 krav na seimenj na javno dražbo. Nastop 150 krav pod nadzorstvom uradnih oseb je v mestecu vzbudilo splošno senzacijo. Zanimanje za to nenavadno prodajo je izredno veliko, vendar se je posrečilo prodati samo eno samo kravo, za malenkostno vsoto zlotov.

Sodni in davčni organi so bili v največji zadregi. Po telefoničnem posvetovanju s predstojniki so sklenili odgnati krave zopet v hleve gospodarja. Ko so utrujeni in vsled neuspeha nerazpoloženi eksekutorji prignali pozno zvečer krave na posestvo, so našli vsa vrata zaprta. Po dolgem trkanju se je pojavil posestnik, da zarubljenih krav ne vzame nazaj, češ, da je zelo zadovoljen, da je končno poravnal dolžni davek. Po dolgem pogajanju so posestnika vendar omehtali v toliko, da je pristal na to, da sprejme krave v oskrbo pod pogojem, da mu erar plača dnevno za vsako kravo en zlot za prehrano do prihodnje javne dražbe. Ko se je brez dva meseca vršila ponovna dražba, se je pokazalo, da so stroški posestnika mnogo večji od dolžnih davkov. Posestnikovi stroški so glasom pogodb znašali 9000 zlotov, davek pa 7000 zlotov in erar bo moral sedaj plačati 2000 zlotov posestniku ali pa jih računati na konto prihod. davkov.

Svetlovna centra'a

Ta teden so v Londonu svečano položili temelj velikanske telefonske postaje, ki jo je označil poštni minister kot »centralno govorilnico« zemeljske obtele. Namenjena je mednarodnemu prometu štirih celin (razen Avstralije). Praga bo n. pr. preko te centrale zahtevala Newyork, Amerika pa bo prosila, da bi jo zvezali s Carigradom. Na ta način bo vezala nova postaja do 90% obstoječega telefonskega omrežja. Razen navadne kovinske škatle z denarjem so položili pod temeljni kamen zaboj s krogom sedanje telefonske žice in kompletnim telefonskim aparatom.

Zrtev surovega sporta. V Berlinu se je pred par dnevi vršila tekma v boksanju med mladim mojstrom poluteške kategorije Pavlom Völknerjem (v krogu) in njegovim tekmečem Sabotkejem. Sabotke je mlademu mojstru zadal tako hudo udarec, da je par ur po tekmi umrl.

Nazaj v Peking

Gomindan je sklenil dne 15. t. m. proglasiti namesto Nankina za kitajsko prestolnico zopet Peking. Takozvana »začasna osrednja vlada« posluje slejkoprej v Lojangu, a zunanje ministrstvo se že seli v Peking. Ostali ministri mu bodo vsi sledili, čim bo zaključena vojna z Japonci. Mednarodni diplomati živahno pozdravljajo ta sklep. Rešil jih je sedanjih neprestanih zamudnih potovanj iz Pekinga v Nankin in nazaj. Evropska poslaništva so tudi pod nankinsko vlado ostala zvesta staremu glavnemu mestu, kjer so jim na razpolago udobna in celo utrjena evropska poslopja, dočim ni v Nankinu nobenega primernegega hotela. Nepričakovana čast, ki je doletela Nankin, je bila posledica Sun-Jat-Senovih zahtev. V Nankinu so namreč stanovali nekdanji cesarji iz hiše Ming, zadnje kitajske dinastije, preden so podrgli leta 1644. Sredinski imperij Mančžuri. A ta selitev je povzročila nešteto neprimlik in je zdaj preklcana.

Zaščita zaledja proti vojnimstrupom

(Nadaljevanje.)

Imamo kemične snovi, katere vpliv iperita neutralizirajo ali uničujejo. Taka snov je klorovo apno, ki ga dobimo v sanitetskih skladiščih ali pa v lekarnah. Rabimo ga kot prah ali še bolje kot mešanico z vodo. Če potresemo ta prah ali mešanico klorovega apna z vodo po okuženem ozemlju in po okuženih predmetih, uničimo strupeni iperit kaj hitro. — Obleko moramo namočiti v 3% mešanico klorovega apna, ako ne, jo moramo pa zakopati. Zidovje in druge podobne predmete moramo tudi čimprej prebeliti z isto mešanico, seveda zavarovani na predpisan način proti iperitu. — V zadnjem času navajajo kot razkuževalno sredstvo proti iperitu tudi močen ogenj.

Pacijentu, ki je bil oškropljen, zastrupljen z iperitom, moramo takoj (v 3 minutah!) zbrisati s kože, na obrazu, rokah ali nogah, sleherno kapljico iperita in ga brž namazati s klorovim apnom ter ga na nosilih odnesti na določeno mesto. Tudi če nima še nikakih znakov obolenja, ga moramo do gola sleči ter ostriti in obriti po vsem telesu, ker se iperit silno rad izhlapevan zadržuje v polnih lasih. Nato je treba bolnika okopati v topli vodi in mu dati nekoliko kapljic natrijevega bikarbonata na uporabni vodi. Priporočljivo je po vsem tem izprati bolniku še nos, oči in usta z raztopino 22,5 pro mille natrijevega bikarbonata, ki tudi do neke meje uničuje iperit.

Ako bi na ta način postopali v slučaju potrebe — seveda želimo, da bi je sploh ne bilo — potem je upati, da se z iperitom zastrupljeni rešijo in da izostanejo strašne posledice njegovega učinkovanja.

Tudi proti drugimstrupom imamo kemična sredstva; naj navedem samo nekatera. Tako se uniči n. pr. fosgen z raztoplino amonijaka, sode in KOH; — kloropikrin pa je mogoče uničiti z raztoplino NaCO₃ in milom. Proti dušljivcem učinkuje kapljice etra proti kašlju, inhalacija kisika, in brzi prenos bolnika na čisti zrak, mir, toplota, udihavanje gomenolnega olja, ev. pušanje krvi (300—700 gr.) proti Lewisitu 5% NaOH, soda, klorovo apno, petrolej; proti Dicku KMgO₃ in klorovo apno, proti solzavcem pa je uspešno izpiranje oči z 14% raztoplino soli in nos in grlo z gomenolnim oljem isprati, najboljši pa strihnin po zdravniškem navodilu; proti kihavcem p aglicerin s kokainom.

V svetovni vojni smo videli, da ostane po bitki ali napadu še dolgo časa dosti eksplozivnih in neeksplozivnih izstrelkov na bojnem polju. Silili smo in brali, koliko neureč se je zgodilo n. pr. na Gorškem, kjer so ljudje neprevidno pobirali oziroma odstranjevali razne granate. Kakor drugih izstrelkov, tako se moramo v vsakem slučaju izogibati tudi plinskih. Princip nam mora biti: nihče naj se ne dotika izstrelkov, steklenic, oziroma steklenih kroglic in naj jih ne nabira, ker so lahko tudi drobci strupeni, posebno ako vsebujejo iperit, fosgen in kloropikrin, ki še dolgo časa obdržijo svojo moč.

Bombe in granate, ki so napolnjene s strupenimi plini, spoznamo lahko že po zunanosti: imajo namreč raznobarne pasove — rumene, rdeče itd., in sicer vsaka država svoje.

Za prvo obrambo je treba nadalje vedeti, da povzroča eksplozija granat s strupenimi plini drugačen glas, kot pa navadni eksplozivni izstrelki. Ako bi bil kdo v bližini, kjer je eksplozivni plinski izstrelke, naj se takoj čimbolj oddalji v smeri proti vetru, če pa ni vetra in se ne more drugam umakniti naj počke kolikor mogoče visoko točko: spleza naj na drevo ali tudi na streho, dokler se drugače ne reši. Ti zadnji slučajji obrambe so mogoči seveda le tedaj, ako izstrelke z detonacijo eksplozivira. Ker pa računamo, da pridejo za zaledje predvsem v poštev aeroplani, ki dobo metali steklene kroglice, katere ne bodo povzročale večjih pokov, je treba misliti tudi na druge vrste obrambe.

10. Obrambna sredstva.

Splošno navodilo bi bilo: takoj po napovedi vojne je najbolje, da se oddaljimo od mest in utrdb, od vojaških postojank in sanitetskih skladišč, od važnih križišč in mostov itd., in sicer z vsemi člani družine in, ako je mogoče, tudi z živino.

Kraji, kjer naj bi se v danem slučaju naselili zavarovani ljudje iz zaledja, bi morali biti pripravljeni že v miru. Izbrati bi morali take kraje v višini, po holmih in hribčih, ki so gladki, a vendar skriti. Stanovanjske hiše naj bi bile hišice, to se pravi, tako majhne, da bi se lahko maskirale in bi se jim moglo dati vsakokrat isto barvo, kakršno bi imela okolica. Zidane bi morale biti dobro, da bi se lahko v slučaju potrebe hermetično — neprodušno zaprle in bi se dale prav tako zlasti pri vratih in oknih tudi od znotraj zamašiti. Eventuelne razpoke pri vratih in oknih, ki bi sčasoma nastale in bi skozi nje lahko prodiral plin, bi se morale sproti zadelati z ilovico, kitom ali kakim drugim lepilom, ker v slučaju potrebe bi bilo mašenje prepozno. V teh stanovanjih bi bilo dalje poskrbeti, da bi bila v takih slučajih zadostno založena s hrano in drugimi življenjskimi potrebščinami. Tudi z razsvetljavo — najbolje z električnimi žepnimi svetilkami, ki ne kvarijo kot petrolejke ali sveče zraku, katerega v danih okolnostih ne morejo izmenjati. Na centralno električno razsvetljavo ne moremo računati. Pripravljene bi morale biti v takih stanovanjih v zadostnem številu tudi maske, o katerih bomo še govorili, dalje bi utegnili dobro priti tudi aparati za kisik, s katerimi se tudi še seznanimo. Priporočljivo bi bila v bližini take hišice tudi zavarovana kaverna — v hrib ali pečino vsakom rov. Vse te hišice naj bi bile zgrajene po načrtu hišnih zavetišč, katerih opis tudi še podam.

Zavedamo se, da vsega tega ne bo mogoče povsod izvesti, in računamo, da bo veliko ljudi v zaledju ostalo na svojih mestih. Kaj pa v takih slučajih? Kako naj se skuša posameznik ali tudi večja skupina zaščititi proti vojnimstrupom?

To dosežemo z maskami, dihalnimi aparati (Draeger, Fenzi): individualna zaščita in v hišnih in skupnih zavetiščih: kolektivna zaščita.

(Dalje.)

Prosta vožnja na Lipski sejem:

Lipski spomladanski sejem 1932:

Natančnejši pogoji se dobe pri vodilnih potovalnih pisarnah in pri častnem zastopniku: **ING. G. TÖNNIES, Ljubljana, Dvořakova 3**
Vzorčni sejem od 6. do 12. marca. — Veliki tehnični in gradbeni sejem od 6. do 13. marca. — Tekstilni sejem od 6. do 9. marca. — Sportne potrebine in pohištveni sejem od 6. do 10. marca.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Poštena Gorenjka

išče službo kuharice, najraje samostojno. Dolgoletna spričevala in znanje nemščine. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gorenjka«.

Pošten mladenič

išče službo služe ali kaj sličnega — v Mariboru ali kje drugje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2664.

Krojaški pomočnik

išče mesto v Ljubljani — za fino delo, velike kose. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 2694.

Službodobe

Beseda samo 50 par

Brezposelniki

Iščem mehanika ali urarja ali ključavničarja. — Vprašaj v gostilni Možina, Vidovdanska cesta.

Več prodajalcev,

prodajalk, zmognih samostojno voditi podružnico, sprejem takoj v stalno službo. Prednost oni, kateri so vsaj malo verzirani v prodaji čevljev. Kavcija potrebna. Ivan Prešern, tovarna čevljev, Kranj.

Dekle

pridno in pošteno, ki zna kuhati — sprejme takoj ugodna družina. Plača 400 Din mesečno. Ponudbe poslati pod šifro »400 Din« št. 2551.

Krojaški vajenec

s hrano in stanovanjem v hiši, se takoj sprejme. Ostalo po dogovoru. Anton Šorn, Kranj, Savsko predmestje 57.

Za pomladno sezono sprejem več krojačev, šivilj, krojitelja in krojiteljice. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Delaven« št. 2698.

Vajenca

za specerijsko in delikatesno trgovino se sprejme. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2690.

Dekle

pridno in pošteno, vajeno vseh kmečkih del — takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2708.

Učenec

iz poštene in dobre hiše, z najmanj 2 razr. mešč. šole, se takoj sprejme. Stanovanje in hrana v hiši. Naslov: Leopold Filipić, Zetale.

Slavnemu občinstvu vljudo sporočam, da sem prevzela in da bo jutri v sredo dne 2. marca t. l.

OTVORITEV

staro renomirane restavracije »POD SKALCO«, Mestni trg 11

Točila bom zameteno pristna vina: ljutom, silvanec po Din 16,—, ljutom, rizling po Din 15,—, doljen, eviček po Din 14,—, štajer, šipon po Din 12,—, da'mat, opoio po Din 12,—, karlovački bermet in pristni kraški teran po Din 28,—.

Gostim je na razpolago za posebne prilike in zaključene družbe posebna soba in pianino.

Fina domača in srbska specialna kuhinja. — (Čevapčiči, ražnjiči, žulbastija itd.) ter specialna turška (srbska) kava. — Abonent se sprejemajo vsak čas na prvovrstno domačo hrano za mesečni abonent po Din 450. — Postrežba točna. — Pridite in prepričajte se, ne bo Vam žal. — Na obilo udeležbo vabi in se priporoča

JULKA DOLŽAN.

Denar

Beseda samo 50 par

Ako je vaše posestvo

obremenjeno z dolgovi in se hočete rešiti dolga — pišite na upravo »Slovenca« pod šifro »Gospodar« št. 2558.

Monopol. tovarna

v Dravski banovini išče privatni kapital. Dopisi pod št. 2705 na upravo »Slovenca«.

Iščem

starejšo osebo s kapitalom kot družabnika na gostilno in posestvo pri Mariboru. Vzemem pa tudi starejšo osebo na dosmrtno oskrbo — z večjim kapitalom. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Družabnik« št. 2688.

S 13.000 Din

pristopim h kakršnemu-koli podjetju kot družabnik ali pa v službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vesten in pošten« št. 2668.

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šoferska šola Ljubljana Dunajska c. 36. Prva oblast koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Šoferska šola

oblastv. koncesionirana, I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Dunajska c. 31. Prihodnji redni tečaj se prične 1. marca.

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Solnčno sobo opremljeno, z elektriko, oddam za 200 Din gospodu. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2519.

Stanovanje

3 velikih sob, kuhinje in pritliklin, iščeta solidna zakonca z odraslim sinom, v bližini tehn. srednje šole s 1. aprilom, najkasneje s 1. majem. Natančne ponudbe z najnižjo najemnino in pogoji (ne po dogovoru) ter ali je v stanovanju elektr. razsvetljava, vodovod in parket, takoj na naslov: Mih. Hanak, Kočevje.

Solnčno stanovanje

dveh sob, kopalnica, poselske sobe, balkona, verande, plin — se odda mirni maločlanski družini s 1. aprilom, Bežigrad. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 2700.

Sobica

se takoj poceni odda. — Židovska 6/I.

Solnčno stanovanje

moderno, iščem za avgust. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2689.

Stanovanje

dveh sob, kabineta s pritliklinami oddam za 1. maj. Cesta v Rožno dolino 11.

Krasno sobo

meblovano, dve postelji, oddam. Sprejem tudi sestanovalec. Einšpilerjeva 25.

Blizu Tabora

nudim enemu ali dvema gospodom prijazno sobo s hrano ali brez po nizki ceni. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2695.

Vnajem

Beseda samo 50 par

Pozor!

Išče se najemnik za dobro idočo trgovino, gostilno in trafiko in ostalimi prostori za takoj v pokrajini na glavni cesti Varazdin—Ptuj. Inventar je popoln. Ponudbe na lastnika Ivana Majcen-a, upravitelja, Bežanec, p. Pregrada.

Objave

Beseda samo 50 par

»Opel« avto

malo vožen, zelo dobro ohranjen, zamenjam za šifone ali ga prodam samo proti gotovini po zelo ugodni ceni. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zamenjava Opel« št. 2629.

Porestva

Beseda samo 50 par

Svoj lasten dom

s pripadajočim vrtom je želja vsakega skrbnega očeta. V najkrajšem času lahko to dosežete. Pišite na upravo »Slovenca« pod šifro »Dom« št. 2557.

Tridružinsko vilo

z vrtom, novo, v bližini mesta, to je Prule, Mirje, Podrožnik, Bežigrad — kupim. Ponudbe je poslati na oglasni oddelček »Slovenca« pod značko »Takojšnje plačilo« št. 2704.

Hiša

enonadstropna, vili slična, z gospodar. poslopjem in velikim vrtom v izmeri 800 m², v Ljubljani — naprodaj. Pismene ponudbe pod »Lasten dom« št. 2692.

Ne preostane Ti nič drugega!

Kako bi jaz neki naredil, da bi mi trgovina z nogavicami več nesla? se je vpraševal trgovec Lampret, ugibal to, ugibal ono, do pravega zaključka pa le ni prišel. »Kaj če bi si pomagala s potniki?« se je oglašila žena.

»Kar dobi jih, če jih moreš! Take, na katere bi se lahko zanesel! Da bi bili trezni, solidni in da bi znali res dobro nastopati. Prodajanje, kakor veš, spada danes že k umetnosti.«

»Ne preostane Ti nič drugega, kakor da storiš, kar Ti že pridigam nekaj časa. Daj oglaš v »Slovenca«, da iščeš provizijske potnike. Med onimi, ki se bodo oglašili, pa izberi take z večletno prakso in izpričevali! Na ta način lahko zelo razširiva krog naših odjemalcev.«

Ta oglas v rubriki »Službodobe« stane 1450 Din. Vsaka beseda 50 par.

Fiksum in provizijo nudim potnikom za obisk privatnih strank za vso dravsko banovino za prodajo ženskih in moških nogavic. Ponudbe pod šifro »Fiksum in provizijo« na upravo »Slovenca«.

„Veliki z malimi oglasi!“

Glasba

Orgle

harmonije, pianine, piščale in ventilatorje za orgle izdeluje, popravlja in uglašuje najceneje Anton Dornič, izdel. orgel, Radovljica.

Klavirji!

Zaloga in izposojevalnica klavirjev prvovrstnih svetovnih vrst. Prodaja najcenejša in na najmanjšo obroke — z garancijo. Najcenejša izposojevalnica R. Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5.

Kupimo

Note za citre

nekaj lepih komadov — maršev in slične — kupim takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2706.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II. nadst.

Kdo (tvrška) prodaja

navadni otroški voziček, nov, proti tromesečnim obrokom? Naslov v upravi »Slovenca« pod 2706.

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Emailirani štedilnik

s tremi odprtini, velikosti približno 120 x 80, kupim na obroke, vsaj petmesečne. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2706.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Ročne torbice

aktovke, denarnice, gamaše, kovčke, nahrbtnike, pasje ovratnike, nagobčnike priporočila po najnižji ceni — Kravos, Maribor, Aleksandrova 13.

125 Din

1 m² žaganih bukovih drv prima kakovosti — nudi Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. — Telefon 2708.

Gojzerce

na obroke TEMPO, Gledališka ul. št. 4 (nasproti opere).

Belo blago

vsake vrste po zelo nizkih cenah v trgovini O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21.

Pristni brinjevec

hrušovec, tropine, brinjevo olje — naprodaj. Rozman Franc, Podtermic, Vel. Lašče.

Orehe

prvovrstne, kg 4 Din, razpošiljam vsako množino, tudi kuhano maslo, najceneje, vsako količino. — Ivan Rašl — Sv. Vid pri Ptuj.

Šivalni stroj

popolnoma nov, nemške znamke, ki šiva naprej in nazaj, naprodaj za 1300 Din. Miklošičeva 7/III — vhod poleg slaščičarne.

»Fiat« 501

in 6-sedežni »OM« zelo poceni prodam. Ponudbe pod »Prodaj« št. 2611 na upravo »Slovenca«.

Prima bukova drva

dostavljena na dom, cela 115 Din, žagana 125 Din, klana 135 Din za m³. — Putrich, Dolenska c. 6.

Vino

pristno štajersko iz domačih gor, vinsko žganje, brinjevec, borovničar, slivovko, razne likerje, kakor tudi domačo šunko, hrenovke in drugo delikateso nudi po zmernej cenah delikatesna trgovina Sotšek — Gradisce 10

Novo moško kolo

»Torpedo« prodaja za 1150 Din — Rotar, Črnuče 36.

Bukovo oglje

vagonske pošiljke — po 60 par — prodam. Ivan Bogina, Makole pri Poljčanah.

Vinogradsko kolje

cepano, iz kostanjevega lesa, prodam. Ivan Bogina, Makole pri Poljčanah.

Trgovina z lesom

dobro vpeljana, radi od-potovanja naprodaj. Pro-met zelo dober. — Kolar, Deželiceva 72. (p)

Jajca 75 par

tudi orehi in jedra naj-ceneje! Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Prodaj stroj

za izdelovanje cementne strešne opeke znamke »Gaspary Dreistern Lipsia«, dvorezni, še popolnoma nov. — Rudolf Strasser, Regerova vas 13, Novo mesto.

Lepa jabolka

štajerska, imam zopet v zalogi. Dunajska cesta št. 33. Javna skladišta.

Oljko

za cvetno nedeljo po najnižjih dnevnih cenah razpošilja od 10 kg naprej Celestina Glavnik, Ljubljana, Pogačarjev trg št. 1.

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker — Ljubljana — Sv. Petra cesta 14.

Halo!

Zopet nekaj novega v Ljubljani na Dunajski cesti 9. V delikatesi K. Jarc »Pri turistu« dobite vsak dan sveže pečene

jarčice

Pridite in poskusite!

Samostojen mizar

izvršuje nova in stara dela, popravlja hiše, pohištva, politiranja itd. Gre tudi na dom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mizar« št. 2686.

Sofra

Najnovejši patent

z ležečimi kartotekami na kroglični ležaj. Zahtevajte prospekte! Sofra, Maribor. Telef. 2510

»Pšenica« mono

enajstih mlinov nudi najceneje veletrgovna žita in mlinski izdelki A. VOLK, LJUBLJANA Rimska cesta 24

UGODEN NAKUP OSTANKOV

po 6, 7, 8, 10 in 12 Din v »Tekstilnem Bazarju«, Maribor, Vetrinjska ulica 15

Mesec nizkih cen

Kje?

V Prešernovi ulici 54 (poleg kavarne Slon)

se prodaja za velikonočno sezono raznovrstno pomladansko manufakturno blago po neverjetno nizkih cenah — in sicer: Blago za moške obleke in površnike, češko in angleško

30 % do 40 % ceneje

Blago za damske plašče, obleke, svile za obleke, pralne svile, šifoni, celirji, svile za perilo, platno za rjuhe, gradl za žimnice, odeje, moške srajce, moške in damske nogavice, žepni robci itd.

20 % do 30 % ceneje

Vse blago je sveže, direktno iz najboljših tovarov. Izkoristite ugodno priliko, gotovo se Vam izplača! Ogled neobvezen! Prepričajte se!

Prešernova ulica 54

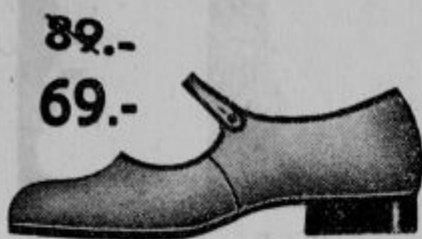
Josip Ivančič

Ponovno znižujemo cene

Trudimo se na vso moč, da omogočimo nabavo obutve vsem stanovom celo za polovico dosedanje cene. Ne samo obutvi, temveč tudi nogavicam smo znižali cene, da bi s tem postregli še več in še popolneje. — Znižujemo cene. — Odstranjujemo nezaposelnost. Pomagamo ku-povalcem. Podpirajte naše delo.

Preglejte naše nove cene.

Plata

Vrsta 2842-05
Če ima otrok nove čevlje gre ponosno v šolo. Zato smo napravili te čevlje iz naj-finejšega laka ali boka velikosti 27-34 samo za Din 69.—, da jih lahko vsakdo kupi.

Vrsta 2945-11
Čevlji iz črnega boksa. Praktični in elegantni. Ravnotaki iz laka za nedeljo in praznik za ceno Din 149.—.

Vrsta 1845-01
Udobni in lahki čevlji iz laka z nizko peto, ravnotaki in brez zaponke samo za Din 149.—, iz semiža za Din 169.—.

Vrsta 9875-03
Soliden in eleganten čevlji iz laka. Potreben vsaki od mi za na ulico in družbo. Znižana cena na Din 149.—.

Vrsta 3635-18
Za na trg in mesto ter za vsakodnevno nošenje rabite te udobne čevlje na zadrgo z nizko peto.

Vrsta 3944-03
Za vsakodnevno rabo praktičen, lahek in udoben čevlji iz boksa ki ne žuli niti nog niti žepa.

Vrsta 3967-22
Udoben čevlji s roke oblike iz močnega boksa z zbitim usnjatim pod latom ali z gumijastim podplatom za isto ceno. Prej par Din 169.—, sedaj samo Din 129.—.

Vrsta 9637-21
Eleganten, soliden čevlji iz finega boksa v črni ali ružjavi barvi z usnjatim pod latom za Din 199.—. Iz laka znižana cena od Din 229.— na Din 199.—.

Vrsta 2947-00
Sandale ne žulijo niti nog niti žepa. Otroške št. 22-26 Din 39.—, šev. 27-34 Din 49.—, ženske št. 35-38 Din 59.—, Moške št. 39-46 Din 69.—.

MOŠKI ČEVLJI

z gumijastim podplatom

prej Din 169.—

sedaj Din

99.—

Vrsta 1937-22

ŽENSKÉ NOGAVICE:

Bemberg	prej Din 49.—
	sedaj » 35.—
Svilene	prej » 35.—
	sedaj » 25.—
Flor	prej » 25.—
	sedaj » 19.—
Bombažne	prej » 15.—
	sedaj » 9.—

MOŠKE NOGAVICE:

Svilene	prej Din 25.—
	sedaj » 15.—
Flor	prej » 15.—
	sedaj » 9.—
Iz sukanca	prej » 9.—
	sedaj » 7.—

Otroške po velikostih, po Din 8.—, 10.—, 12.—

Žlice za obuvanje Din 3.—

Fina krema v škatljicah Din 4.—

Gamaše za gospode Din 19.—

Kljukica za zapenjanje Din 1.—

Kopita za obutev Din 12.—

Krpa za čiščenje Din 4.—

Modni kangarni, športni ševit, ZA FINE OBLEKE.
Velika izbira, ugodne cene.
R. Miklauc - Pr. Skofu
Ljubljana

Postna jedila

Ribe - sveže, slane in konzervirane; razne sire; specialiteto slane kumare dobite poceni v delikatesni trgovini UHLER, Maribor — pod Rotovžem — Glavni trg šte. 14.

Na Oronoku in v pragozdovih Južne Amerike

Uvod.

Južna Amerika! Kakšna nasprotja v naravi! Kakšna pestrost v pokrajinskih oblikah in slikah, kakšno bogastvo in revščina v tem velikem delu naše zemlje! Nad zapadno obalo dvigajo tisoče kilometrov dolga, velikanska gorovja svoje vrhunce v nedostopne ledene višave. Vulkani se vrste od severa proti jugu — ob vznožju paradiz, na pobočju vrtovi, skalovje, pragozdovi v tropski krasoti, nad njimi pa ledeniki in gori na vrhovih ognjena smrt: smrt tudi pod zemljo v obliki silnih potresov. Na vzhodu velikanske, nepregledne ravnine, savane, brez gozda, neznosne v suhi in vročini, smrtonosne v deževni dobi. Niže doli največji pragozd naše zemlje, večji kakor vsa Evropa in še vedno le malo poznan in odkrit, ter s tako bujnim rastlinstvom, da ga strmeče človeško oko skoraj niti doumeti ne more. Prebivalstvo — Indijanci — mestoma dobro in mlo, drugod divje, ki mu je človeško meso slaščica, biva tod. In zopet nižave, pampas, neizmerno po razsežnosti in po bogastvu silnih čred, ki zalagajo precejšen del človeštva s svojim mesom. Čim nižje doli proti jugu, tem pustejša in žalostnejša je ta večinoma tako bogata in zgodovinska zemlja, dokler na Ognjeni zemlji otožnost ne odene veličastne, a revne in mrzle pokrajine, obdane od vseh strani s hladnimi tokovi, prihajajočimi od bližnjega Južnega ledenega morja. Od tam prihajajo tudi strašni viharji, ki besne tolikokrat na južnih kouteših Amerike. Južna Amerika je domovina največjega veletoka sveta — Amaconke — in ne dosti manjših orjaških rek Le Plata in Orinoka.

Boguvdano sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nam je danes 28. februarja ob 1 ponoči nenadoma umrla iskreno ljubljena mati, sestra in soproga, gospa

Linda Potiorek

soproga graščaka

Pogreb blagopokojne bo v torek 1. marca ob pol 11 dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Zagorju.

Zagorje ob Savi, dne 28. februarja 1932.

Žalujoči družini Potiorek in Stärk.

Blago za ženske oblike
svileno, voleno in perleno, zadnje novosti, velika izbira in znano solidne cene
R. MIKLAUC - Pr. Skofu
LJUBLJANA

Fotomateriji! Povečave

od Vaših negativov Vam strokovno lepo in poceni napravi

Fotoodd. Jugoslovanske knjigarne

Cudovite pokrajine, nepoznana ljudstva, bogastvo živalstva, neizmerna bujnost rastlinstva, vse to ni izjavilo v Južno Ameriko le španskih in portugalskih izkoriščevalcev, ampak tudi požrtvovalne misijonarje, ki so tam učinili marsikaj koristnega. Dokler je bil ta del sveta last Španije, tudi nedolžni učenjaki drugih narodnosti niso smeli tja. Šele ko so se kolonije tekom devetnajstega stoletja osamosvojile, se je tod odprlo znanstvenikom neizčrpno polje dela.

Belec je sicer danes gospodar Južne Amerike, a na preminjivih krajih njegova moč ne sega daleč od obale v notranjost dežele. Le kjer je izpeljal železnice, kjer siloviti pragozdovi ne motijo prodiranja in kjer silni rečni sistem vodi belega moža na ladji in čolnu v notranjost, je zavlada njegova roka — žal le preminjivost brez blagoslova, tolikokrat prokleta od domačinov, ki jih je izjemala prav do mozga.

V pragozdovih pa, kamor se belec še ni upal zaradi nepojmljive njihove razsežnosti in ob vodah globokeje v deželi, vlada še dandanes velika svoboda in tam so še ljudstva, ki še ne vedo, kaj je bled obraz, kaj je puška in kaj je ponosna kultura belega človeka, ki je drugim narodom prizadejal toliko gorja in ki v svoji objestnosti in nenasitljivosti niti sam ni srečen.

Eden prvih evropskih učenjakov, ki je iz ne-sebičnih namenov stopil na tla Južne Amerike, je bil Aleksander von Humboldt. Njemu so sledili mnogi drugi, ki so z večjim ali manjšim uspehom preiskavali nove, neznane pokrajine. Izmed vseh pa so bili prav kar imenovani Humboldt ter Darwin, Nordenskjöld, Karl von den Steinen in Koch-Grünberg posebno čisti značaji, ki se niso ustrašili niti najhujšega tamošnjega sovraščnika, smrtonosne mrzlice, bilijonov komarjev, ampak so z ljubeznijo spoznavali južnoameriško zemljo in zanimive narode ter so se končno mnogokrat vrnili s

prepričanjem, da so zametovani divjaki boljši ljudje kakor mi, ponosni Evropejci.

Na naslednjih straneh bomo sledili znamenitemu nemškemu učenjaku Aleksandru von Humboldt, ki je opisal svoje za vse čase pomembno in za znanost prevažno potovanje po Orinoku, silnem veletoku, ki se iz severnega dela Južne Amerike izliva v Atlantski ocean.

Preko Atlantskega oceana.

Dne 5. junija leta 1799 sta se ukrcala učenjaka Aleksander von Humboldt in francoski botanik Bonpland v Corunji na Španskem na ladjo »Pizarro«. Vozeč v jugozapadni smeri je prihajala jadralna in vedno bolj vroče kraje. Odkar so vstopili v tropski pas, so vsako noč z vneto opazovali lepoto južnega neba, ki jim je kazalo vedno nova ozvezdja, čim dalje proti jugu jih je nesla njihova ladja. V popotništvu se vzbudi neko posebno občutje, ko zapusti severno poluto in stopi preko ekvatorja na južno stran naše zemlje ter opazuje, kako se nižajo ozvezdja, ki so mu bila znana že iz otroških let ter končno utonejo za severnim obzorjem. Nič ne spominja popotnika tako zelo na orjaško razdaljo, ki ga loči od drage mu domovine kakor južno nebo, ko se prikažejo na nočnem nebosklonu Magellanovi oblaki, velikansko ozvezdje ladje, najbolj pa, kadar ugleda južni križ. Vsi ti nebesni prizori vzbudijo zanimanje in domišljijo celo v takih ljudeh, ki se niti najmanj ne bavijo z znanostjo, a opazujejo nebe kakor občudujemo lepo pokrajino ali veličasten razgled.

Nižje plasti zraka so bile v prvih dnevih julija prenasesti s paro. Šele v noči od 4. do 5. julija so pod 16 stopinj južne širine prvič jasno ugledali znamenito ozvezdje južnega križa. Bilo je zelo nagnjeno in od časa do časa se je pokazalo med oblaki, ki so se v sredini posvetili kakor srebrna luč, kadar se je užgala bliskavica. Ko je Humboldt

ugledal južni križ, so se mu izpolnile sanje njegove prve mladosti.

Tudi priprosti mornarji, ki so kdaj živeli v kolonijah, so se razveselili južnega križa. Na samotni morsk gladini pozdravimo zvezdo kakor kakega prijatelja, od katerega smo bili že dolgo časa ločeni. Špance in Portugalce pa so vezala na to ozvezdje še druga čustva: v južnem križu so videli znamenje svoje vere, ki so jo njihovi očetje razširili v pustinjah novega sveta.

Ker ležita obe veliki zvezdi, kateri tvorita vrh in podnožje križa, v istem poldnevniku, stoji to ozvezdje o polnoči malone navpično. To vedo in poznajo vsi narodi na južni poluti. Dobro jim je znano, kje in kdaj stoji v posameznih letnih časih križ poševno ali navpično. To je ura, ki gre zelo točno, in sicer vedno okoli štiri minute naprej. Na nobenem ozvezdju ne moremo s prostim očesom dnevnega časa tako točno ugotoviti kakor na tem znamenju južne polute. Kolikokrat je slišal Humboldt svoje vodnike na potovanju preko savan v Venezueli in na poti skozi puščavo, ki se razprostira med Limo in Truksillo: »Polnoč je minila, križ se začel nagibati.«

Zadnji dnevi vožnje preko oceana pa niso bili tako ugodni kakor sta jih obetala milo podnebje in mirno morje. Običajne morske nevarnosti sicer niso motile potovanja, pač pa se je med potniki začela širiti nevarna tropična mrzlica in to tem bolj, čim bolj so se bližali Antiljem. V medkroviu je bilo strašno vroče, prostori pa zelo tesni. Odkar so prešli preko severnega povratnika, je kazal toplotomer 34 do 36 stopinj. Bolezen se je polastila dveh mornarjev, več popotnikov in kar je posebno zanimivo, tudi dveh črncev, doma iz Gvineje. Vsi pa niso bili enako bolni, ampak najnevarnejše so oboleli najmočnejši, katerim se je že drugi dan pričelo blesti.

(Dalje prihodnjič.)

Iz slovenskih naselbin v Srbiji

Slovenski otroci s svojim učiteljem v Rtanju

Rogovina, februarja.

Veliko slovenskih ljudi se je v zadnjih letih naselilo v srbske kraje. Usoda teh ljudi je več ali manj trpka, žalostnejša kakor so jo pričakovali. O teh Slovenceh se je dosedaj tako malo pisalo, da je še večini našega naroda neznano, kje in koliko se je naselilo po teh krajih slovenskih ljudi. Po časopisju čitamo o slovenskih naseljenicah v Franciji, Nemčiji in Holandski, o teh naselbinah, na katere tudi ne smemo pozabiti, pa slovenski listi trdovratno molčijo.

Danes bi bilo zelo težko, sestaviti točno sliko, koliko se je Slovencev izselilo iz domače grude na srbska tla. Izseljevanje se je namreč vršilo nesistematično, brez vsakega pravega vodstva in kapijota. Nobena slovenska organizacija se ni ob pravem času zavedla, da bi dajala smernice in pojasnila našim ljudem, ki so se odpravili v južne kraje naše države s trehuhom za kruhom. Radi tega je položaj naših izseljencev po teh krajih vse prej kakor rožnat. Ljudje so se izseljevali na slepo srečo, včasih in to največ naši rudarji — zapajoči besedam agentov. Tako se je večkrat zgodilo, da so naši ljudje dali zadnje pare za dolgo pot in potem, kljub najbednejšemu življenju, ki jih je čakalo, tam prisiljeni ostali. Kdor je imel s seboj družino je ostal privezan na prvo mesto, kjer je dobil delo, drugi, neženjeni, so si poiskali dela po drugih mestih in čestokrat ostali tam, kamor so prvi prišli, ker je tu glede zaslužka povsod enako.

Največ Slovencev dobite danes poleg prestolnice po rudniških revirjih. Resavski rudniki, Rtanj, Bogovina, Bor, Majdanpek so kraji, kamor so se zatekli v velikem številu naši rudarji, ki jih je doletela doma redukcija pri trboveljski premogokopni družbi. Ti so šli v srbske rudnike po lepih besedah, ki so jih jim govorili agenti. Ko so dospeli v te kraje, so bili razočarani. Razmere, ki so jim jih risali agenti v lepi luči, so bile sanje. Najhuje se je godilo rudarjem v resavskih rudnikih, lasti znanega belgrajskega bogataša Jocića. Morali so trdo delati in za plačilo so dobivali bone, ki jih niso mogli drugje vnovčiti, kakor v rudniških konzumih in pionicah, ki so bile zopet lasti imenovanega Jocića. Mnogo fantov, ki so videli te naravnost obupne razmere, se je vzdignilo in se vrnilo kar peš domov v Slovenijo. Očelje z družinami so ostali še tam, ker niso mogli s kopico otrok nikamor. Ko je prišlo na istih rudnikih do krvavih spopadov med delavstvom in nastavljenici, je prišla še umazana afera na dan in tako danes brezvestnega kapitalista občutna kazen.

Kako se godi našim izseljencem po drugih rudnikih, kjer žive po večini Slovenci, nam naj pokaže prepis sledečega pisma rudarja iz Rtanja, ki se je kot družinski oče peterih otrok obrnil name z neko prošnjo:

Dragi gospod!

Ze zadnjič, ko sem bil z Vami v Belgradu, sem Vam obljubil, da Vam bom popisal ob časa do časa, kako živimo tukaj, kar nas je iz slovenskih krajev. Moram Vam odkrito povedati, da večina rudarjev dan za dnem vzdihuje, ker je prišla nad nje taka nesreča. Tudi jaz ne pohanjam nič. Sedaj je pri nas strašno huda zima, menda nič manjša, kakor v Sloveniji. Delo v mrzlu pa je strašno; pa bi se vse človek prenesel, če bi le bil zaslužek kaj boljši. Pa kaj boš z dvajsetimi ali tridesetimi (kar je največ!) dinarji na dan? Prej smo redno delali vsak dan. Zdaj pa so nam delo omejili in napravili samo samo pet sihtov na teden. Jaz moram s tem zaslužkom rediti sebe, ženo in pet otrok, pa nas je sedem pri mizi! Zene nam doma vedno tarnajo. Stanovanja so luknje, vlažne in majhne in so mi otroci vedno bolehlavi. Zdaj po zimi pa še celo, ko morajo daleč po neizbojenih poteh v šolo. Najhuje je za nas, ker smo popolnoma odtrenani od naših katoliških duhovnikov. Saj nekateri tudi

med nami nočejo dosti vedeti o veri, pa vendar pogrešajo slovenske cerkve in slovenskega duhovnika. Zdač smo dobili obljubljeni, da bodo vsaj za glavne praznike prišli med nas slovenski duhovniki. Prvič smo imeli slovensko službo božjo in slišali domačo božjo besedo o božiču. Da bi takrat videli, koliko se nas je zbralo takrat skupaj. Tudi taki, ki doma niso hoteli nič slišati o cerkvi in duhovniku. Sedaj se veselimo zopet Velike noči. Da je pri nas draginja, ravno ne moremo trditi. Je pa druga težava, ki jo najbolj občutijo naše gospodinjice, to je, da ni nič dobili. Če hočemo kaj dobili, moramo dobro plačati. Pozdravljeni in še kaj ob priliki

Vaš Anton — — —

Neugodne so razmere, v katerih žive slovenski ljudje po teh krajih. Treba jim bo organizacij, kulturnih in gospodarskih, pa tudi v verskem oziru storiti zanje vse, da bodo še naprej tudi v otrocih ostali zvesti zemlji, ki jih je rodila in veri, v kateri so krščeni in vzgojeni.

Lepo uspela treznostna akademija

Ljubljana, 29. februarja.

Snoči se je vršila v dvorani Delavske zbornice zaključna treznostna akademija, ki jo je priredila ob zaključku treznostne razstave t. eznostna mladina. Akademija je zelo lepo uspela in je obiščeno povsem napolnilo dvorano. Tudi umetniški uspeh akademije je bil popoln.

Akademija se je pričela z Bizetovo »Manuel« in Schumannovim »Finale«, ki so ju igrali violinist Zajc, čelist Pintarič in pianist Fink. Točka je žela mnogo toplega odobravanja. Imenitno je recital Milan Pust »Manifest« od Golie. Velik uspeh je dosegel baritonist Dolničar, ki je nato zapel dvojce na odnih, namreč »Kjer so mrzle rose« in »Ti si urce zamudila« ter Pavčičevo »Pojdem na prejo«. Odobravanje občinstva mlademu, a izvrstnemu pevcu je bilo takšno, da je moral navreči še Pavčičevega »Dedek Samonog«. Lepo in idejno globoko je govoril nato Emil Frelih »Auf bika-fantje«. Govornik je pozival mladino »na korajžo«, toda ne na pretepe in popivanje, temveč na korajžo za odločen boj proti alkoholizmu. Sledil je prizorček »Vino ali voda«, ki ga je dobro podala trojica igrancev in ene igralka. Mladi Slapar je naravnost z občutjem umetnika recital pesem Mileta Klopčiča »Moj oče«.

Sledile so še razne uspele koncertne točke in alego ija. Mladim fantom, po večini dijakom, zlasti učiteljskim, je treba priznati, da imajo mnogo volje in veselja, ker so priredili tako odlično akademijo.

Redukcija na dnevnem kopu v Trbovljah

Trbovlje, 29. febr.

Dukičev obrat na Dobrni se ustavi s 15. marcem. S tem bo izgubilo delo okoli 300 ljudi. Nekaj teh bo gotovo sprejeli nazaj k rudniku, ker so bili samo »zaposeleni« Dukiču, večina bo pa odpuščena. Dukič ustavi zato, ker je dnevni kop, ki ga je svoj čas odkl. veliki plaz, izrpan in premog izkopen. Pravi rudarji so bili vedno nevoljni na to podjetje, ker niso zanj veljali ali vsaj držali predpisi, kakor za druge. V socialnem in zdravstvenem oziru so bile te naprave p. edmet ostre kritike. Dasi so tudi Dukičevi delavci spadali pod Bratovsko skladnico, niso veljale za nje skoro nobene ugodnosti in določbe rudarskega zakona.

Sedaj bo tega konec in premog se bo kopal samo v jamah. Zato bo tu treba več delavcev. Je

naš najvišji kulturni zavod, za našo slovensko univerzo.

Cepprav je današnja slovenska univerza najmlajši tak zavod na Balkanu, ima pa vendarle najstarejšo tradicijo, ki pri takih ustanovah nikakor ni brez pomena. V Ljubljani se je podeljevale akademske časti, ko niso imeli Sofija. Atene in Belgrad skoro še niti rednih osnovnih šol in je bil Zagreb pač dokaj jaka politična postojanka, a kulturno še komaj v prvih povojih. Ze l. 1604. so namreč ustanovili v Ljubljani jezuiti svoj kolegij, ki se je polagoma izpopolnjeval, dokler se niso l. 1695. izrečno ločile »scholae humaniores« od »scholae superiores«, ki so odgovarjale vseučiliškim študijam v današnjem smislu, dočim so predavali posamezni profesorji že dolgo let poprej posamezne predmete iz učnega reda za višje, t. j. vseučiliške kolegije. Tako smo dejansko imeli torej v Ljubljani že na koncu XVII. in v začetku XVIII. stoletja pravo filozofsko in bogoslovno fakulteto. Seveda v smislu in po uredbi tedanje dobe, saj so bili prav enako organizirani jezuitski kolegiji po nekaterih drugih tedanjih avstrijskih mestih (Graz, Olomuc, Innsbruck) povzdignjeni že tedaj tudi formalno v prava vseučilišča in za kakršno se je prizadeval že v začetku XVIII. stol. tudi v Ljubljani J. G. Dolničar. Razen jezuitske bogoslovne in filozofske fakultete se je pa začel že l. 1698. organizirati v Ljubljani tudi poseben juridični kolegij, ki so ga ustanovili pravoslavci, v sredi druge polovice XVIII. stoletja pa še nekaki zarodki tehnične fakultete. Toda na nadaljno izpopolnitev vsega tega ljubljanskega višjega šolstva sta odločilno vplivala razpust jezuitskega reda l. 1773 in pa prevzem vsega šolstva v državno upravo za časa Marije Terezije in Jožefa II.

Centralistične Jožefinske reforme so l. 1785.

Naš novi listek

Danes smo pričeli objavljati silno napet in zanimiv potopis znamenitega Aleksandra v. Humbolta, ki je l. 1799 šel preiskavat in odkrivati dotlej neznanu čuda Južne Amerike.

Humboldtov potopis čitaš kakor roman; saj pa je tudi roman starega popotnika, ki je doživljal na vsakem koraku nova srečanja, srečaval nova čuda.

Na reki Apure je naletel na pravi raj, boril se z elementi in brzicami in slapovi rek ter užival grozotne lepote črnih voda v pragozdu.

Čital boš o čudu sveta, ki se imenuje Kasikviare.

S pisateljem boš obiskal mrtvece v tej čarobni deželi pragozdov in skrivnosti sive davnine.

Vse, kar si more izmisliti fantazija, vse to je doživljano in popisano po resnici in zasluženju.

To zanimivo berilo pa ti ne bo le v zabavo, ampak bo razširilo tudi tvoje obzorje in znanje o tujih deželah.

Vzemi in beri ta »Slovenčev« listek.

Tatvina v Trzinu

Trzin, 29. febr.

V nedeljo, 28. februarja, ko so bili vsi domači v cerkvi pri službi božji, se je vtihotpil neki nepridiprav v hišo št. 99, last Marije Kvas p. d. pri Fingratu: prišel skozi »trahtar« na senik in

Ogenj uničil kmetijo

Bloke, 28. februarja.

Dne 27. februarja zvečer, okrog 11, se je vnelo pri Francetu Petriču, posestniku v Zalesu št. 6, podomači pri Spelinu. Kaj se ve, če ni bilo morda podtaknjeno? Domači so se prebudili, ko je sila ognja bila največja. Ogenj je divjal z neznanako močjo in je v kratkem času upepelil hišo, hlev, skedenj in kozolec. Rešili so sicer živino, pa kaj, ko je vse drugo zgorelo! Mrva in slama — vse je šlo! Iz hiše so rešili nekaj malega. Tužno je plat zvona oznanjal ogenj. Pa, ker se preslabo sliši, premnogo ljudi ni niti vedelo, da so imeli ogenj ponoči. Drugi, ki so se zbudili, so hoteli gasiti in pomagati — pa ni bilo s čem. Vas Zales namreč leži na južnem pobočju hriba, na katerem stoji cerkev sv. Urha, stara božja pot. Pod cerkvijo je Pajnova graščina, last turških grofov. Malo dalje spodaj leži vas Zales v ravni črti nekako med Sv. Trojico in sv. Urhom. Pod vasjo je mal studenec — sedaj tudi ves zamrznjen. Drugod je bila čudovito tiha noč, pri ognju je pa burja silno razpihavala plamene in jih metala semtertja tako, da je vsa Spelinova domačija bila v ognju. Hvala Bogu, da je ogenj drugim hišam prizanesel. Spelin ima škodo do 100 tisoč dinarjev, zavarovalnica pa znaša 30.000 Din. Razume se, da vse sočustvuje s pogorelim, to pa

Ciganska žaloigra v gozdu

St. Jernej, 28. februarja.

V Stružkem borštu, blizu Rateža, domujejo poleti in pozimi številne ciganske družine. Med njim preživljajo deloma s pripravljanim gramozom na cesti, deloma z beračenjem in raznimi »obiskic« v okolici. Kakor sploh med človeškimi otroki, tudi med ciganskimi narodom ni vedno soglasja; pogosto nastanejo med njimi prepri in sovražnosti, ki čisto vodijo v obup in rode številne nesreče in bridkosti.

Pretekli teden je postal žrtev teh strasti sivolasni cigan iz rodovine Bradjčev, oče številnih otrok in skrben poglavar svoje družine. Med njim in drugimi cigani v gozdu, je že dalj časa vladala neka mržnja, da so ga p. ezirali in ga niso mogli trpeti v svoji sredi. Vedno so mu obljubljali pogin, dokler ga niso pretekli teden za vedno odstranili iz svoje srede.

Sivolasni cigan Bradjč je skupno s svojimi otroci sedel ob žarečem ognju in pripravljati sebi in d. užini borno večerjo. Razgovarjal se je s svojimi otroci, razmišljal o preteklih časih in delal načrte za bodoče dni. — Sredi teh razgovorov pa ga nenkrat zmoli v bližini hrup, vpitje in raz-

pa ves obrat v jamah že p. ipravljen na to, da se začne z novimi rovi in TPD more dobaviti vsako množino premoga tudi zanaprej, ko ne bo več dnevnega kopa.

ubile najprej ljubljansko bogoslovno fakulteto, dve leti za to pa še filozofsko. Proti tem razpustom je ugovarjal ljubljanski škof Herberstein, zlasti ostro in odločno pa kranjski stanovci, ki so že l. 1786. zahtevali s posebno vlogo na cesarja celo ustanovitev popolne filozofske fakultete po vzorcu dunajske in pa juridično fakultete. Svojo vlogo so podprli z argumenti, ki so veljavni še danes. Ti nastopi so imeli ta uspeh, da se je že l. 1788. vnovič uvedel filozofski študij, tri leta nato pa še bogoslovni, katerima se je pridružil nekaj let nato še posebno nižje medicinsko-kirurško učilišče.

Francoska revolucija je potem popolnoma prevrgla dotedanjo organizacijo višjega šolstva v Franciji sami. Ko so potem l. 1809. zasedli Francozi še naše dežele, je izdal že l. 1810. maršal Marmont posebno naredbo o organizaciji vsega javnega pouka za ilirske pokrajine. Ki je precej sličila tedanjim francoskim uredbam. Visokošolski značaj je imela tokovzvana centralna šola v Ljubljani, ki je izobraževala zdravnike, inženjerje, arhitekte, juriste, bogoslovce itd. za vse ilirske pokrajine.

Ta centralna šola je imela na koncu šol. leta 1811. skupno 5 učnih tečajev (za medicino, kirurgijo, inženjerstvo in arhitekturo, pravoslovje, bogoslovje) s 213 učenci in 11 profesorji. Ze koncem tega leta so bile pa vse fakultetne studije združene v akademijo, ki je pa obsegala le še pravne, filozofske, bogoslovne in medicinske stolice, dočim je bil tehnični študij opuščen. češ, naj bi ti gojenci studirali v Franciji.

Ta organizacija se je seveda z reokupacijo ilirskih dežel po Avstriji vnovič razdrila in propadla. Velik del prejšnje ilirije je bil l. 1816. združen v »kraljestvo ilirija« in vodilni ljubljanski činitelji so takoj ukrenili vse potrebno, da se

Pred gripo

vnetjem vratu in prehladam varujejo
PANFLAVIN pastile
Od brenu od Min. soc. politike in narodnega zdravja S. s. 1309, 6. II. 1932.

tam predrl požarni zid ter prišel v kamro gospodinj. Ker skrinje ni mogel odpreti, ima namreč dvojne tečaje, notranje in zunanje, je razbil pokrov s sekiro ter si nabasal denar čez 1000 Din, njemu zetu Alojziju Trojanšku pa je odnesel zlato uro z verižico, prstane in drugo zlatino. Odšel je nemoteno ter izginil. Ko so se domači vrnili domov, sprva niti opazili niso, ker so bila večna vrata zaprta. Ko pa je gospodinja prišla v svojo sobo in opazila nered, je takoj vedela, da je bil izvršen drzen vlom. Zlikovca orožništvo zasleduje.

Hudo oparjen otrok

M. Sobota, 28. februarja.

V hiši g. šolskega upravitelja Deškoviča v Bakovcih se je zgodila precej huda nesreča.

Šestletni (najmlajši) sinček Dušan je vedno bil velik prijatelj štedilnika v kuhinji. Na toplem štedilniku je presedel čisto cele ure. Pred dnevi je reveža zadel huda nesreča. Na štedilniku se je zganil. Pri tem mu je spodrsnilo in preden se je mogel ujeti, se je že spejal. Zadel je ob pisker poln vrele vode. Pisker se je prevrnil in voda se je zlila na fantka. Hipoma se je razlegel po kuhinji obupen krik. Domači so takoj priskočili k otroku. Revež se je hudo oparil. Vroča voda je zapustila grozne sledove po levi nogi, desni roki, bradi, ustnicah in po obrazu.

Oparjenemu revežu so takoj nudili prvo pomoč, nato pa so poklicali tudi zdravnika. Mali revež mora prenašati silne bolečine in preteklo nekaj časa, preden bo mogel zapustiti bolniško posteljo. Z malim vred trpijo seveda domači, ki morajo poslušati bolešno ječanje, a revežu ne morejo pomagati.

Ogenj na Jesenicah

Jesenice, 27. febr.

Ponoči od petka na soboto je po daljšem času zopet gorelo na Jesenicah. Tovarniška sirena na Jesenicah in Javorniku, žvižganje železniških lokomotiv, plat zvona itd. je spravilo vse Jesenice pokonci. Sprva je v resnici izgledalo, kakor da gori Murava, to je oni del Jesenic, ki bi bil v slučaju požara najbolj ogrožen, ker so ondi hiše tako rekoč tiščijo druga ob drugo. K sreči pa se je izkazalo, da gori le drvarnica hiše železničarja Lavrinca, ki stoji sama na pobočju Mirce. Seveda bi bila v slučaju vetra tudi tu nevarnost, da bi se spodaj ležeče hiše užgale. S kavliji in primernim orodjem so v kratkem času potegnili goreče poslopje na kup in tako obvarovali, da ni pogorela tudi stanovanjska hiša. Da je Jesenica takoj pripravljen priskočiti bližnjemu na pomoč, se je pokazalo tudi ta večer, ke rje vse hitelo proti pogorišču na pomoč.

grajanje pijanih ljudi. Ozre se — in že zagleda, kako se bližajo nekat. i cigani s sekirami v rokah. pijani in polni divje maščevalnosti.

Takoj spozna Bradjč kaj to pomeni. Hoče zbežati — a je prepozno! Pijani cigani navale nanj, ga bijejo s sekirami, da se iz mnogih ran krvaveč in nezavesten, zgrudi po tleh... Nato pograbi jo z ognja lonec vrele vode in polijejo z njo ubogo žrtev, da so — poleg krvavih ran — še grozne opekline pokrile njegovo staro, onemoglo telo.

Tedaj pa so se na kraj žalosti vrnili otroci starega Bradjča, ki so se bili preje, ob napadu, boječ razkropili po širnem gozdu. Jokaje so pobrali svojega, na pol mrtvega očeta, ga položili na voz in odpeljali v mestno bolnišnico, uro hoda daleč. — Tam je ubogi cigan p. eževal par dni v groznih bolečinah, nato pa so otroci zopet šli ponj in so ga odpeljali domov. Med težko, mukopolno vožnjo, je stari mož obilo trpel, a usmili la se ga je tedaj dobrotna smrt in mu sprostila dušo iz trpečega telesa.

Umrl je in pokopali so ga na pokopališču v Brusnicah, nedaleč od tihega gozda, svobode polnega gozda, kjer je preživel svoja najlepša mladostna leta in kjer je tudi sedaj, ob koncu dneva, zatislil svoje trudne oči.

Njegovi ubijalci pa se pokore za težkimi zidovi.

Na trnjevi poli za svojo univerzo

Svojo usodo si pišejo narodi navadno s a m i. To nam dokazuje prav vsaka stran zgodovine, kajti tisti-le narodi, ki so znali za svojo svobodo in svojo kulturni ter gospodarski dvig tudi kraj žrtvovati in se po potrebi za to dobrine tudi trdo boriti, so dosegli uspehe. Kakor hitro so pa popustili, so začeli drčati navzdol.

Ta naravni zakon pa velja še prav posebno za majhne, od vseh strani ogrožene narode. Kakor hitro le kolliškaj popusti njih skrb za razne politične in kulturne pridobitve, se začne neizogibno propadanje in nazadovanje, ki ju morejo potem ustaviti le največji napor. Ta dejstva bi morali imeti neoporečno pred očmi tudi mi Slovenci, ki smo s svojimi vztrajnimi napor in boji že toliko pridobili, a s svojo lahkomiselno površnostjo in nainvostjo že tudi toliko in tolikokrat izgubili. Neobodno je zato potrebno, da si narod čim čim več pokliče v spomin trde boje, ki so jih bojevali predniki za razne pridobitve, kajti le na ta način bo tudi vzdržal zanimanje zanje ter pokazal mladim rodovom, ki so se vsedli že na gorko, njih netranjno vrednost. Tako bi se morali n. pr. večkrat spomniti na silne napore naših očetov za uveljavljanje pravic slovensčine v uradih, na veliko, burkovno uspešno zgodovino naših samoupravnih edicij, na silne boje za slovensko šolo, na požrtvovalni idealizem, s katerim smo iz niti ustvarjali svoje velike kulturne institucije, na desetletne nepopustljive borbe za svojo politično-upravno zedinjenje in svobodo itd. itd.

Poglejmo iz zgorajšnjih razlogov najprej skoraj stoletna prizadevanja vsega našega naroda za

Ljubljani ohranijo potrebne visoke šole. Njih prizadevanja je izprva krepko podpiral tudi ljubljanski gubernij, toda niso mogli najti kritja, pozneje je pa pri odločujočih političnih činiteljih ugasnilo tudi vsako razumevanje za ponovno izražene želje prebivalstva, zaradi česar so vse nekdane francoske visoke šole že v malo letih propadle. Obdržalo se je le bogoslovje in pa ostanki medicinske fakultete in tako zvali — rancosolski šoli, pravna fakulteta je izginila brez sledu, a filozofska fakulteta je bila omejena le še na licej, t. j. sedanj 7. in 8. gimnazijski razred. Tako je ostalo potem do burnega l. 1848.

Želje prebujajočih se narodov, ki jih je dušil policijski sistem Metternichovega predmarčnega absolutizma, so s pravo elementarno silo bruhnile na dan spomladi l. 1848. in zahteva po ustanovitvi narodnih učilišč je bila ena glavnih programatičnih točk vseh avstrijskih Slovanov. Ker je bila temeljita reforma vsega okorelega avstrijskega šolstva že več kot nujna in je Ljubljani grozilo, da izgubi ob tej priliki še dotedanje klaverne ostanke nekdanjega visokega šolstva, so služatelji ogrožene modroslovne in rancosolske šole že meseca maja l. 1848. prosili proforski zbor, naj se zavzame za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, kar je to tudi s posebno peticojo na kranjske deželne ustanove tudi res storil. Znamenita je ta vloga zlasti zato, ker je bila to pot prvič sprožena zahteva po ustanovitvi slovenske univerze v Ljubljani, a njena izbrpna argumentacija je ohranila vso vrednost že do današnjega dne. Med drugim spomenica povdarja, da zahteve časa nobenemu narodu ne dovoljujejo da zaostane v svojih posebnih zahtevah po duševnem napredku. Narodna individualnost, ki prebiva v teh deželah, zasluži in zahteva to samostojno in popolno izobraževališče. (Dalje.)

Dnevna kronika

Pozor na položnice

Ob nastopu meseca marca se pričinja nov abonma na dnevnik »Slovenec«. Tem potom iznova vabimo vse dosedanje p. n. naročnike, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoče ter nakažejo po položnici, ki jo prilagamo danes celotni poštni nakladi, vsaj enomesečno naročnino. Oni p. n. naročniki, ki imajo že plačano za marec ali morda še dalje, naj pa položnico shranijo za prihodnje plačilo, ali pa jo oddajo prijatelju, ki še ni v ročen na naš list. Vsekako presimno, da položnic ne prezrete.

Koledar

Torek, 1. marca: Aibin (Belko), škof; Antonina, mučenica. — Danes je dan dolg 11 ur 2 minuti in naraste ta mesec za 1 uro 46 minut na 12 ur in 48 minut.

Novi grobovi

† V Zagorju ob Savi je v nedeljo nenadoma umrla gospa Linda Potrojek, soproga graščaka. Pokopali jo bodo danes ob pol 11 dopoldne. Bog ji bodi milostljiv sodnik! Zaljubljen naš sozalec!

† V Starem trgu ob Kolpi je umrl, kakor smo že poročali, ugledni trgovec Ivan Koc in 59. letu starosti. Že več let je skrival v sebi kal bolezni, o kateri je le včasih potožil, vendar je delal in skrbel za svojo številno družino, kakor da bi bil popolnoma zdrav. Še zadnji svoj predsmrtni dan je delal v svoji trgovini. Čez noč pa je hitro slabel, ob zori je poklical duhovnika in poskrbel za svojo dušo, potem je še uredil svoje zemeljske stvari z oporoko ter kmalu na to mirno izdihnil. Bil je do zadnjega trenutka pri popolni zavesti. — Bil je mož poštenjak, miroljuben dober gospodar, splošno priljubljen, o čemer je pričal njegov pogreb, kakršnjega zlepa še ni videl Stari trg in težko, če ga bo spet kmalu. Oba domača pevška zbora: cerkveni in gasilnega društva sta se poslovila od njega z več posmrtnicami. Njegov grob krasi sedaj šest prekrasnih vencev. N. v. m. p.

Ostale vesti

— Požar je uničil Antona Ruparja v Goriški vasi pri Skočjanu skedenj. Bila je nevarnost, da pogori vsa vasa, ker je sosedovo poslopje samo 1 m oddaljeno od pogorišča. Prihitele so sosedje, oblivali skedenj z vodo in tako rešili vso vasa prelece nevarnosti. Obžalovati moramo, da gasilno društvo iz pol ure oddaljenega Skočjana ni prišlo z brzgalno na pomoč. Kdo je gasilce odvrgel, da niso šli na pomoč, bi bilo dobro doznati. Brzgalno so imeli že na cesti. Vavštani iz Goriške vasi so sami pokali fanta s par konji v Skočjan, da pripelje brzgalno, a se je vrnil brez brzgalne.

— Vremensko poročilo iz Kranjske gore po stanju 29. februarja ob 7 zjutraj: Barometer 765, topilometer —15, vreme jasno in mirno, veter vzhodni, 50 cm sreča, smuka idealna, sankališče in skakalnica uporabna.

— Nesreča pri smučanju. Včeraj je ljubljanska bolnišnica sprejela 10 letnega Valentina Justina, sina delavke iz Rečice 63 v občini Gorje pri Bledu. Deček se je v nedeljo smučal, pri tem padel in si zlomil levo nogo.

— Gruzijca semena so najbolj zanesljiva.

— Pojasnjen rop. Pred dnevi smo poročali, da je nekdo blizu Kozarji pri Ljubljani oropal Andreja Lapa in mu vzel 50 Din. Ta rop so orožniki hitro pojasnili. Arelirali so domnevnega roparja, nekoga P., Lapovega tovariša. P. je pri zaslišanju priznal, da je Lapa res napadel in ga tepel, toda ne zato, da bi ga oropal, temveč zato, da bi od njega iztrgal znesek 20 Din, ki mu ga je bil Lap dolžan. Lap mu je res dal tedaj 10 Din, ostalih 10 Din pa je obljubil vrniti pozneje. Lap pa je policiji prijavil rop. Sedaj se je ta rop pojasnil na drug način. P. pa bo vseeno kaznovan, toda ne zaradi ropa, temveč zaradi izsiljevanja.

— Pri bolecinah v želodcu in črevih ter prebavitelj navaja uporaba naravnega »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja poudarjajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudeh, ki se premalo gibljejo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— Na mestu! Pozdraviti bi bilo, da izda banka upravo odlok na vsa županstva, razen na ona, pri katerih je kaj takega že v tradicionalni navadi: Vsa županstva naj si omislijo enotne računске bloke s tekočimi številkami, posebej za vsa izplačila in posebej za vsa vplačila županske uprave in to za dobo vsakega leta. Potrdila naj bi nosila prostor za podpis izplačanega ali plačnika, prostor za višino izplačane ali vplačane vsote in zakaj se je kaj vplačalo ali izplačalo. Letnica kakor naslov županske oblasti morata biti tiskana. Stranke, ki bi v občinski blagajno kaj vplačale ali, ki bi dobile kaj iz občinske blagajne izplačane, bi dobile odliš originalnega potrdila, original pa bi ostal občinskemu uradu. Tako bi bil izkaz občinskih dohodkov in izdatkov ob vsakem času točen, jasen in pregleden ter poklicnim činiteljem vselej na razpolago, kar bi marsikatero nepotrebno delo in skrb ektrajalo. Oblastva naj bi razglasila ljudstvu javno in po priiznicah, da mora vsak prejeti potrdilo od županstva, kdor kaj v občinsko blagajno vplača ali dobi kaj iz nje plačanega — v nasprotnem slučaju zapade visoki globi!

— Ljudska samopomoč v Mariboru daje vsemu svojememu enj. članstvu kakor tudi vsemu občinstvu Slovenije z ozirom na neprilike pri »Kmetijski eksportni zadrugi« v Mariboru in pri »Vzajemni pomoči« v Ljubljani, ki so vzbudile o redu celo dvome o nadaljnjem obstoju našega društva, v njih pomirjenosti na znanje izveleč iz zapisnika o uspehu revizije stanja našega podpornega društva, ki jo je izvršilo 13. februarja 1932 predstojništvo mestne policije v Mariboru ob sodelovanju gg. dr. Savjova Ladislava, ravnatelja zavarovalne družbe »Triglava« v Ljubljani, in Zolger Zvonka, ravnatelja zavarovalne družbe »Fenix« v Ljubljani. O izvršeni reviziji sta podala omenjena gospoda na kratko sledeče strokovnjaško mnenje: »Celotno poslovanje in organizacija na prvi pogled jako dober in soliden utis. Društvo predseduje od ustanovitve notar g. dr. Ivo Šorli, poslo pa vodi upokojeni učitelj g. Zinauer. V pisarni je zaposlenih 17 pisarniških moči z zamernimi mesečnimi prejemki. Književodstvo je v vzornem redu in to tako glede evidenc članov kot denarnega poslovanja. Pri skrajnosti izkazuje blaginjo Din 14.985,55, poštna hranilnica Din 64.867, pri Ljubljanski kreditni banki in desetih različnih hranilnicah in denarnih zavodih znaša imovina Din 492.016, skupna likvidna sredstva torej 571.868,55 Din. Poleg tega ima društvo za 25.000 Din kurzne vrednosti državnih papirjev ter dobro opremljene štiri pisarniške prostore. Poslovanje je organizatorično in manipulativno jako pregledno in v vzornem redu.« 2624

S 15. marcem grozi ustavitel obratov na Jesenicah

Od jeseni preko zime beremo skoraj od dneva do dneva nesrečne novice o omejitvah in ustavitvah tovarniških obratov v inozemstvu in tuzemstvu. Zadnje tedne trde zime se položaj v industriji tudi v naši državi in v Sloveniji obrača precej na slabše kakor na boljše. Vsaka vest o novih omejitvah dela bradko prizadeva osobito, kadar se nesreča oglašja v naših krajih. Udarec je posebno obutev tam, kjer je število delavstva veliko in ima delavstvo izrazit značaj industrijskega delavstva. Z Jesenic zadnje čase ni bilo ugodnih vesti. Znano je bilo, da je položaj nezadovoljiv, toda kljub temu je novica, ki prihaja iz zgornje Gorenjske o ustavitvi dela, za našo banovino jako pretresljiva. Z Jesenic zveemo o položaju v tovarnah Kranjske industrijske družbe sledeče podrobnosti: Kranjska industrijska družba je proti koncu decembra lanskega leta zaradi pomanjkanja naročil in dela ter zaradi nedovoljenih kreditov odpovedala celokupnemu delavstvu in je to odpoved po želji raznih merodajnih mest zopet umaknila, ker je predpostavljala, da nastopi po novem letu izboljšanje kupčijskega položaja in da bodo dovoljeni obljubljeni krediti. Ker pa se ni eno niti drugo pričakovanje izpolnilo ter se je položaj na železnem trgu osobito v sled trajnega dokaj močnega uvoza inozemskih železnih izdelkov razmeroma prejel poslabšal kakor izboljšal, se je Kranjska industrijska družba, kakor je to že prej storila državna železnica v Z. n. c., kjer sedaj opravljajo samo najpotebnejša dela z 200 delavci, morala odločiti, da s 1. marcem t. l. odpove celokupnemu delavstvu in vsem uradnikom, držeč se pri tem dogovorjenih odpovednih rokov. Kranjska industrijska družba mora to odpoved tako dolgo vzdržati, dokler ne nastopi upoštevano izboljšanje kupčijskega položaja ter ji ne bodo dani na razpolago za nadaljevanje obratovanja od Narodne banke obljubljeni krediti, kajti pri obstoječih razmerah na denarnem trgu je popolnoma nemogoče še nadalje delati samo na zalogo in za skladišče, ker so skladišča itak že prenapolnjena z izdelano robo. Delavstvo in uradništvo pa tudi ves obrtni in kupčijski stan v gornji Savski dolini je s tem ukrepom skrajno težko prizadel, pa je sprito tega pričakovati, da bodo merodajni faktorji, katerim je dejanski položaj jako dobro znan, tudi vnaprejši storili vse, da pride do primernih ukrepov, tako kar se tiče omejitve uvoza železnega blaga iz inozemstva, ki se v tuzemstvu v potrebi množini in kvaliteti izdeluje, kakor glede izposlovanja kreditov, ki so za nadaljevanje kupčije in obrata od Narodne banke potrebni. Samo v takem primeru je mogoče omiliti bridke posledice in bedo, ki jo povzroči odpoved delavstvu in uradništvu ter ustavitve dela. Dejansko je slaba tolažba, ako se sklicuje danes na dejstvo, da je Državna železnica v Zenici iz enakih razlogov že pred meseci segla po enakih ukrepih. Upoštevati je treba, da je položaj za tamošnje delavstvo vendar razmeroma lažje znosljiv, ker jih ima večina malo zemljišče in si tako v trdih časih ob pičlem obratovanju lažje pomaga kakor naši industrijski delavci na Gorenjskem, ki so brez takih lastnih dohodkov in so navezani izključno na svoj tovarniški zaslužek. Na Jesenicah in Javorniku grozi velika nesreča in beda ter apeliramo nujno na vsa merodajna mesta, da po najboljši možnosti prispejeto na pomoč težko prizadetim delavcem in uradnikom na ta način, da preneha uvažanje inozemskih fabrikatov in da se dajo Kraški industrijski družbi na razpolago krediti, ki so potrebni nepogrešno za nadaljno fabrikacijo.

Izpremembe taksnega zakona

V naslednjem prinašamo nadaljnje spremembe v taksni tarifi. Tarifna številka 92 bo veljavna od slej v vsej državi in se spremenjena glasi takole: Za dovoljenje za opravljanje obrti, ki jih izdajajo na podlagi obrtnega zakona splošne upravne oblasti prve stopnje, se plačuje: 1. za produkcijo umetnih mineralnih vod po dnevni kapaciteti aparature za polnjenje steklenic do 5000 steklenic 1000 Din, nad 5000 steklenic 2000 Din, 3. a) hoteli za vsako gostilniško sobo v mestih do 5000 prebivalcev 25 Din, 5000 do 50.000 preb. 50 Din, 50.000 do 100.000 preb. 75 Din, nad 100.000 preb. 100 Din, b) restavracije brez hotelskega dela v mestih do 10.000 prebivalcev 500 Din, od 10.000 do 50.000 prebivalcev 800 Din, od 50.000 do 100.000 prebivalcev 1000 Din, nad 100.000 prebivalcev 2000 Din, c) restavracije s hotelskim delom plačajo takse po a) in b), c) prenočišča v mestih do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, d) kavarnarje v mestih do 10.000 preb. 300 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 500 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 800 Din, nad 100.000 preb. 1000 Din, e) kavarnarje z omejenim točenjem pijače ali s prodajo samo v steklenicah do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, f) bari v mestih do 10.000 preb. 3000 Din, nad 10.000 preb. 5000 Din, g) gostilne do 10.000 preb. 300 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 500 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 800 Din, nad 100.000 preb. 1000 Din, h) penziji do 5000 preb. 100 Din, od 5000 do 10.000 preb. 200 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 300 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 400 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, i) bufeti do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, j) ljudske kuhinje do 50.000 preb. 100 Din, nad 50.000 preb. 200 Din, k) krčme do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, l) obrati, kjer se točijo samo mlečni proizvodi 50 Din, m) obrati, v katerih se prodaja izključno kava in čaj, 50 Din, 4. podjetja za prevoz potnikov in blaga: a) omnibusi 200 Din, b) filakerji 50 Din, c) taksijski 100 Din, d) splavi itd. 150 Din, 5. nosači itd. 20 Din, 6. podjetja za merjenje teže blaga do 10.000 preb. 300 Din, nad 50.000 prebivalci 500 Din, 7. podjetja za čuvanje varnosti stanovanj in lokalov 400 Din, 8. trgovine s stvarinami od 10.000 do 50.000 preb. 100 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 200 Din, nad 100.000 preb. 300 Din, 9. dimnikarske obrti do 5000 preb. 50 Din, od 5000 do 10.000 preb. 100 Din, od 10.000 do 50.000 preb. 200 Din, od 50.000 do 100.000 preb. 300 Din, nad 100.000 preb. 500 Din, 10. podjetja za čiščenje jam, kanalov in podjetja za uničevanje podgan 50 Din, za uničevanje insektov in podobno 100 Din, 11. za opravljanje obrti brez stalnega poslovnega mesta in za vsako podaljšanje dovoljenja 20 Din.

Za dovoljenja, kateri izdaja ban na podlagi obrtnega zakona se plača: 1. trgovine z orožjem, municijo in eksplozivi 500 Din, 2. obrtno produkcijo orožja itd. 100 Din, 3. zadržana javna skladišča za kub. meter 1.50 Din, 4. produkcija električne energije za javno uporabo 2000 Din, 5. produkcija izdelkov, trupov itd. 2000 Din, 6. trgovina z zdravili in drogami na debelo plačuje takse iz številke 115, 7. postranska prodaja na drobno trupov in preparatov 100 Din, 8. bančni in menjalni posli ter posli, ki jih opravljajo delniške družbe in družbe z o. z. do 10.000 prebivalcev 1000 Din, od 10.000 do 50.000 prebivalcev 2000 Din, od 50.000 do 100.000 prebivalcev 3000 Din, nad 100.000 prebivalcev 4000

Ogromno delo srca.

Vaše srce se skrči (bije) dnevno več kot 100.000 krat, in to vse življenje, brez miru in brez odmora. Po tem morete presoditi, kako važna je nega srca. Čuvajte svoje srce, pijte koleina prosto kavo Hag!

Več kot 30.000 zdravnikov in brez števila go-spodinj je doslej izdalo pismeno priznanje kavi Hag.

Kava Hag je najfinjša zrnata kava, ki je spraz-močno, streže okusu odlično in je zaježeno ne-skodljiva. Smete jo piti celo zvečer, tudi na turški način pripravljeno, ne da bi se Vam bilo treba bati kakih motenj pri spanju. Za prehrano otrok je kava Hag posebno važna zategadelj, ker na-pravlja mleko lažje prebavljivo, tako da se njegove naravne sile dovajajo telesu v največji meri pre-hranjujoče in gradeče.

Din, 9. prodajanje vrednostnih papirjev na obroko do 10.000 prebivalcev 500 Din, od 10.000 do 50.000 prebivalcev 1000 Din, od 50.000 do 100.000 1500 Din, nad 100.000 2000 Din, 10. prodaja vrednostnih papirjev na obroko, odobreno d. d. in d. z. o. z. 3000 Din, 11. zavodi za hitcajce 3000 Din, 12. zastavljani-ter posredništva za nagodo med dolžniki in upniki 1000 Din, 13. podjetja za dajanje informacij ter posredništva za nagodo med dolžniki in upniki 1000 Din, 14. časnikarske agencije 200 Din, 15. pot-niške agencije do 5000 prebivalcev 250 Din, 5000 do 10.000 prebivalcev 500 Din, 10.000 do 50.000 pre-bivalcev 1000 Din, 50.000 do 100.000 prebivalcev 1500 Din, nad 100.000 2000 Din, 16. posredovalnice kupo-prodaj nepremičnin 3000 Din, 17. zastopniki pred upravnimi oblastmi, razen finančno-pravnih zastopstev ter carinskih posredništev 500 Din, 18. ženitne posredovalnice 3000 Din, 19. privatni de-ktivski biroji 1000 Din, 20. privatni biroji za po-sredovanje dela in službe do 10.000 prebivalcev 200 Din, 10.000 do 50.000 prebivalcev 300 Din, 50.000 do 100.000 400 Din, nad 100.000 500 Din, 21. pomorske agencije do 10.000 600 Din, 10.000 do 50.000 800 Din, 50.000 do 100.000 1000 Din, nad 100.000 prebivalcev 2000 Din, za opravljanje rečne agencije se plača polovico te takse, 22. kinematografi do 50.000 200 Din, nad 50.000 500 Din, 23. podjetja za redni prevoz potnikov in blaga: a) male železnice za javni promet 2000 Din, b) avtobusi in tovorni avtomobili 1000 Din, c) tramvaji 1000 Din, 24. javne klavnice 1000 Din.

Za dovoljenja, ki jih izdajajo ministristva, se plačuje: 1. podjetja za redni prevoz potnikov in blaga na motornih vozilih 1000 Din; 2. opravljanje bančnih in menjalnih poslov d. d. in d. z. o. z. ter zavarovalnic od glavnice dotične družbe 0,10%; 3. za industrijo, ki je važna za obrambo države 1000 Din; 4. za izseljenško agencijo 5000 Din; 5. za fi-nančno pravno zastopstvo 500 Din, za carinsko posredništvo po št. 225; 7. za pivovarno 10.000 Din; za tovarno Spiritu: industrijsko 10.000, kmetijsko 5000 Din; 9. tovarna kvasa 5000 Din; 10. tovarna igralnih kart in domin iz 2. pripombe št. 236; 11. Tovarna za proizvodnjo orožja, municije in eksplo-ziva 5000 Din; 12. Tovarnaška destilacija mineral-nih olj 2000 Din; 13. Proizvodnja zdravil biološkega izvora 5000 Din; 14. proizvodnja zdravil biološkega izvora za živino 5000 Din; 15. javna skladišča 22 kubni meter 1.50 Din; 16. za proizvodnjo filmov 1000 Din.

Sprichevala (Tarifna štev. 95)

1. Za pismeno potrdilo združenja ali okražnega odbora prijavi za polaganje izpita Din 5, 2. za pomočniško izpričevalo združenja oziroma okražnega odbora o položenem izpitu 10 Din, 3. za spričevalo o položenem izpitu za mehanika parnih strojev in kotlov 100 Din, za kurjače parnih strojev in kotlov 50 Din, za elektromehanike Din 100, za kinooperaterje 200 Din, za stavbenika 200 Din, za mojstra (gidarja, tesarja itd.) 50 Din, za elektro-tehničarja Din 100, za vozača elektromotornih vozil 100 Din, za osebe, ki tehtajo blago 20 Din, 4. za potrdilo o položenem mojstrskem izpitu izveniški omenjene 20 Din.

Ostale takse (Tarifna štev. 96)

1. Za odobritev razporeda se plačuje polovica takse, določene za pooblastilo ali dovoljenje za opravljanje dotične obrti, 2. za dovoljenje bana za ambulantno delo potujočih kinematografov, analitič-nic, traktorjev, motornih voz itd. 100 Din, 3. za po-stavljanje avtomatov na ulicah 500 Din, 4. potrdilo o trajanju učne dobe 20 Din, 5. potrdilo združenja ali okražnega odbora, da je učence dovolil učno dobo brez pomočniškega izpita 10 Din, 6. potrdilo o obratovanju in dokazani izobrazbi pomočnikov v teku službe 20 Din, 7. za dovoljenje bana za sejne 200 Din, za tržne dni 100 Din, 8. za dovoljenje trg-ministra za vzorčne sejme v mestih do 50.000 prebivalcev 200 Din, od 50.000—100.000 prebivalcev 500 Din, nad sto tisoč prebivalcev 1500 Din.

Takse na vstopnice

Na vse vstopnice in sicer za gledališča, umet-niške koncerte in gledališke predstave prosvetnih društev, za tekme kola jahave, dirkalnih društev za pospeševanje konjevoje in za javne vaje in tekme sportnih društev je treba plačati 10% od vrednosti prodanih vstopnic. Ta taksa velja tudi za koncerte in zabavne prireditve, katere prirejajo prostovoljna gasilna društva, ki se sama vzdržujejo, toda iz-ključno le za nabavo potrebne opreje za varnost pred požarom in za pomoč svojim v požarni službi ponesrečenim članom, 2. Za kinematografe, zabave in ples, cirkuse, akrobatske, atletske, mečevalske in spiritalistične predstave, panoptike, menažerije in razne druge razstave in panorame, fotoplastike in splohi za vse vstopnice od ustanov, kjer se ljudje zbirajo za zabavo, se plača 20% taksa od vrednosti vstopnic. Ta 20-odstotna taksa se plačuje tudi na vstopnice za prireditve iz točke 1, če se prirejajo s plesom, razen prireditev gasilnih društev, 4. Pri-pombe. Izjemno pa ni plačati gornje takse za 1. pre-davanja in razstave, ki služijo v znanstvene, pro-svetne in gospodarske namene, 2. Veselice na cerkvenih in šolskih slavnostih, proslavah in narodnih svečanostih, če se vrše na za to določenih mestih, 3. Cerkevne koncerte (v cerkvah), javne vaje so-lskih društev in koncerte domačih pevskih dru-štev, če se prirejajo brez plesa, 4. Vstopnice v drž-avne, banovinske in občinske muzeje, 5. Priredit-ve društva Rdečega križa, toda samo v dnehi, ki so odredeni za zbiranje prispevkov, 6. Državna in banovinska narodna gledališča kakor tudi gledališke predstave selektih čitalnic. Če pa ta društva dajejo v najem svoje prostore drugim ustanovam in prirediteljem, se plača taksa po tej tarifni številki. Občinske takse ne morejo biti višje kot 50% drž. takse, ostale samoupravne takse pa ne več kot 40 odstotkov.

Polni listi

Za izdajanje, podaljšanje in obnavljanje polnih listov naših državljanov, za redni polni list za čas do 6 mesecev 500 Din, 1—12 mesecev 100 Din, za vsako naslednje leto še po 100 Din, 2. za izdelje-niški polni list za Ameriko in prekomorske kraje 250 Din, 3. za druge polne dokumente z najdaljšim rokom meseč dni 20 Din.

Pred nevarnostjo

gripe, influence in na-lezljivih bolezni vratu varu-jejo

Dobivajo

se v vseh le-

karnah. Cena ma-

lega zavitka Din 8.—,

velikega zavitka Din 15.—.

Celje

Statistika umrlih v preteklem mesecu. Me-seca februarja je umrlo v Celju 21 oseb in sicer 18 v javni bolnišnici, 3 v mestu.

— Iz občinske seje. Na seji mestne občinske je župan g. dr. A. Gorican zapisalec novega podžu-pana g. Ravnikarja in nove občinske odbornike. Po odobritvi zapisnika zadnje seje je župan poročal o regulaciji Savinje, kakor se je o tej zadevi raz-pravljalo pri zadnjem zasedanju banovinskega sveta v Ljubljani. V najkrajšem času bo komisiji ogled regulacijskega terena, nato se bodo odposlali na-črti gradbenemu ministrstvu, finančni program pa se bo dočel s posebno anketo. Občinski svet se je pridružil protestu, ki ga je poslal Gremij trgovcev v Celju generalni direkciji drž. žel. proti ukinitvi dveh dopoldanskih vlakov, ki sta za Celje zelo važna, zlasti za zvezo z Zagrebom. Banske uprava je odobrila novi celjski vodovodni red in spremem-bo klavničnih pristojbin in tarifo za ogled mesa.

— Občni zbor Vincencijeve konference bo v sredo, dne 2. marca t. l. ob osmih v Ljudskem domu, kjer bo tudi predavanje g. Davorina Me-dveda iz Belgrada o Slovencih v Belgradu.

Novo mesto

Občni zbor gostilničarske zadruge. V soboto se je vrnil XI. redni občni zbor gostilničarske za-druge za novomeski okraj, katerega se je udeležilo do 60 članov. Načelnik gosp. Josip Windischer je pozdravil navzoče, posebno pa zastopnika politične oblasti g. pristava Ivana Grškovca in zastopnika trgovske zbornice gosp. Žagerja, nakar je prešel takoj na drugo točko dnevnega reda: sklepanje o skupni in ločeni zbornici. Zastopnik trgovske zbor-nice gosp. Žagar je kratko pa temeljito pojasnil po-ložaj in delovanje glede skupne ali ločene zbor-nice. Vsi navzoči so zelo pazljivo sledili njegovim izjavam. Pri glasovanju so se zborovalci soglasno izjavili za skupno zbornico s lastnim gostilničar-skim odsekom. Sledila je živahna razprava o gostil-ničarskih zvezah. Sedaj imamo v Dravski banovini dve zvezi. Zborovalci so se soglasno izjavili, naj bi se obe zvezi združili v eno, ki bi gotovo bolj uspeš-no zastopala gostilničarski stan. Najbolj živahna pa je bila razprava glede vodenja registrov in ta-košnjega plačila trošarine od vina, ko se vketi. Občni zbor se je ogorčeno izjavil proti vinotočem pod vejo.

Knjižnica Prosvetnega društva je odprta vsak petek od 5 do 6 popoldne. Vhod iz Križatijske ulice.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 1. marca: 11.30 Šolska ura: Koristi in škoda divjačine (VI. kapus), 12.15 Plošče, 12.45 Dnevne vesti, 13.00 Čas, plošče, borza, 17.30 Otroški kotiček (Radio tetka), 18.00 Salonski kvintet, 19.00 Dr. Ivan Grafenauer: Nemsčina, 19.30 Dr. F. Stele: Glavne razvojne faze v umetnosni zgo-dovini, 20.00 Prenos iz Prage.

Sreda, 2. marca: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Dr. Reya: O morju — 19.00 N. dr. Preobraženski: Ruščina — 19.30 Literarna ura: Franz Werfel (Silvester Škerl) — 20.00 Prenos iz ljublj. opere — 22.30 Čas in poročila.

Drugi programi

Sreda, 2. marca.

Belgrad: 12.05 Radio orkester — 19.30 Jugo-slovske pesmi — 20.00 Narodne pesmi — 20.30 Puškinov večer — 22.00 Radio orkester — 22.50 Jazz — Zagreb: 12.30 Plošče — 20.30 Belgrad — 22.00 Harfe — 22.40 Prenos iz kina — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert — 21.00 Igra — 22.00 Plesna glasba — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert — 17.45 Instrumentalni koncert — 20.00 Plošče — 20.45 Prenos iz opere, — Milan: 11.15 Pestrta glasba — 13.00 Orkestralni koncert — 19.05 Pestrta glasba — 20.45 Komedia — 22.00 Orke-stralni koncert — Stuttgart: 12.35 Zabavna glasba — 19.45 Zabavna glasba — 21.00 Od žene in lju-bezni, slusna igra — 22.45 Koncert, — Berlin: 19.25 Orkestralna glasba — 21.20 Koncert — 22.30 Plesna glasba — Barcelona: 19.00 Trio, — 21.05 Radio orkester — 22.30 Vokalni koncert, — Mor. Ostrava: 19.20 Poljudna glasba, — Praga: 19.20 Ruska glasba — baladke — 20.30 Ciklus simfo-ničnih pesmi, — Katarice: 20.15 Vokalni koncert — 22.10 Operne pesmi — Laugenberg: 12.00 Opol-danski koncert — 20.00 Melodije Evrope — 20.30 Goethe: mladost — 22.15 Plesna glasba — Tou-louse: 20.15 Operetna glasba — 20.30 Moderna sim-fonična glasba — 20.45 Filmska glasba — 21.00 Ve-černi koncert.

Milijarde za topove

Ali naj se Francija razoroži? Tako zvani pacifisti so pričeli z veliko agitacijo proti Franciji, češ, da vzdružuje militarizem. Tudi francoski socialisti so pričeli sedaj kampanjo proti vladi, na kar so vladne stranke odgovorile z lepakom, ki nazorno kaže, koliko izdajo posamezne države, sosedne Francije, za oboroževanje: Anglija 18 milijard frankov, Nemčija 15 milijard, Sovjetska Rusija 16 milijard 800 milijonov, Združene države 18 milijard frankov itd. »In če zahtevajo, naj se Francija razoroži!«

Božanstvo - delegat v Ženevi

Ženeva, stolno mesto Društva narodov, je v zadnjih dvanajstih letih sprejela ljudi najrazličnejših plemen in položajev. Ministri so seveda v večini, saj jih pri najmanjši konferenci Društva narodov ne pride nikdar manj kot 40 ali 50.

Pa tudi predsedniki vlad in poglavarji držav, med njimi kralji in člani kraljevskih držav niso redki gosti. Romunski kralj Karel in egiptovski kralj Faud sta si že uradno ogledala mesto zborovanj Društva narodov, Faizal, kralj Iraka pa je bil že ponovno gost najvišje mednarodne institucije. Nedavno je prišel v Ženevo črni abesinski prestolonaslednik, žalibog niso imeli takrat dovolj časa, ko so bili vsi člani raznih komisij zavzeti z dogodki na Daljnem vzhodu.

Na razorožitveni konferenci pa vzbujajo največjo pozornost delegati, ki ni samo minister, ki ga v njegovi deželi spoštujejo kot božanstvo, je več kot vsak absolutistični vladar. To je vsemogoči Aga Khan iz Bombaya, delegat Indije na razorožitveni konferenci. Kajti Aga Khan, lepo raščen orientalec, temne polti, visokega čela, temnih las in oči, ki jih zakrivajo z zlatom obrobljeni naočniki, uživa med svojimi mohamedanskimi podložniki največje spoštovanje; imenujejo ga Mohamedovega naslednika, »Inkarnacijo Alaha«; on uživa med njimi božanske časti. Na zunanji Aga Khan niti malo ne kaže o tej veliki časti, nič ne razodeva, da se za njegovim visokim čelom skrivajo tajnosti vzhoda. Aga Khan je v vseh ozirih lep tip zapadnega kavalirja, vsaj dokler je v Evropi. Nedavno se je poročil z neko lepo Parižanko. Vsako leto živi štiri mesece v Parizu in njegovi konji so znani na vseh mednarodnih tekmah v Evropi.

Tudi v politiki je povsem zapadnjaški. Baj je skupaj s francoskimi delegati izdelal predloge za razorožitveno konferenco. Njegova maksima je: »Svet pripada optimistom!« Govori pogosto in vedno končuje svoje govore: »Na tej konferenci moramo priti do kakšnega uspeha in to je mogoče, če ne bomo malodušni, kajti svet pripada optimistom...«

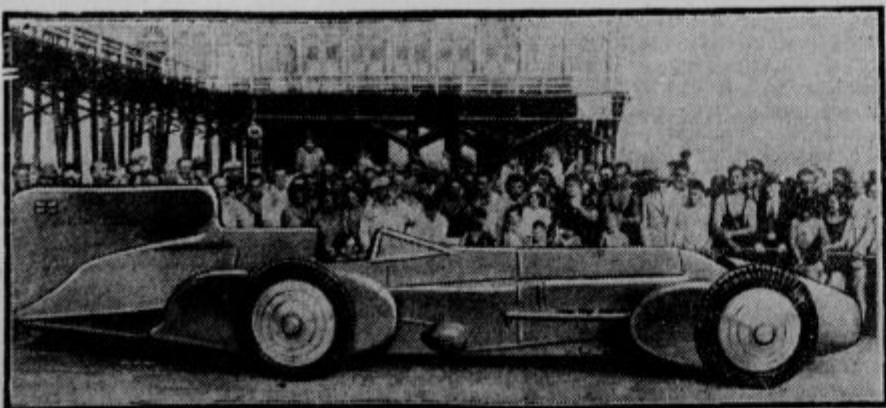
Božanstveni delegat je seveda lahko optimist, ker je eden najbolj bogatih ljudi na zemlji.

Čuditej nemških katolikov na Poljskem kanonik Josip Klinke je pred dnevi umrl.

Beli orel

Dva lovca iz Rouena sta ubila blizu pristanišča Le Havre dne 15. t. m. velikanskega belega sibirskega orla, ki meri z odprtimi peruti 2 m 40 cm. Ta redek gost se prikaže v Evropi samo ob izredno hudi zimi.

Nad 400 kilometrov na uro. Znani angleški sportnik major Malcolm Campbell je s svojim dirkalnim avtomobilom dosegel povprečno hitrost 408 (1) kilometrov na uro.

V kitajskem vlaku

Dopisnik zelo razširjenega pariškega tednika »Gringoire« tako poroča o svojem potovanju s kitajskim luksuznim vlakom v bližini bojišča: »Čim je prispel vlak, sem pohitel k sprevedniku. Izdati na napitnina mi je odprla vrata kupeja prvega razreda. To se je zgodilo ob dveh popoldne. Vlak je

Sluga med kitajskimi generali. Generali Cangkašek, Jen Hsi Sen, Feng Jui Siang in Cansulian, ki so že več let vodili krvave državljanske vojne, so se spričo nevarnosti, ki preti Kitajcem od imperialističnih Japoncev, zedinili in bodo skupno nastopili v borbi za osvoboditev Mandžurije.

imel samo štiri ure zamude. Bil sem počteno lačen in takoj šel iskat jedilni voz. Izkazalo se je, da je bil priklonjen prav zadaj. Moral sem prehoditi skoro ves vlak in tvegati več nevarnih skokov. Kitajske železnice ne poznajo namreč nobenih varnostnih naprav na stikih med vagoni. Natrpni vagoni drugega razreda so bili nepopisno umazani in smrdljivi. Potniki se niso bili v stanju preriti do stranišča, in na tleh so stale zoprne mlake. Luksuzni vlak nima tretjega razreda, a najbrž ne bi mogel slabše izgledati. Jedilni voz je bil na srečo bolj svažen. Naročil sem dve jajci, zrezek in banano. To je bilo vse, kar mi je ponudil natakar. A čim je prinesel te dobrote na umazanem pladnju, so vstopili trije kitajski častniki. Prijazno so se nasmejnili, se vsedli k moji mizi in se urno lotili mojega kosila. Čeprav sem bil hudo lačen, nisem ugovarjal. Saj to ne bi pomagalo. Naročil sem zopet isto, a natakar je sporočil, da so njegove zaloge izčrpane. Prišel sem se na glas smejeti, da bi vsaj za trenotek ustavil častnike. Čim se je to zgodilo, sem z žepnim nožem odrezal izdaten kos mesa, ga vrget v zrak in ujel z zobmi. Vojna zvijača se je posrečila. Kitajci so se pričeli smejeti. Ukradel sem jim še več grizljajev. Eden izmed njih mi je ljubezno ponudil rokoborbo. Seveda sem pristal in se pustil takoj premagati. Kitajci so videli, da sem dober tovariš ter natakarju zame naročili novo kosilo. Zdaj je natakar ustregel, ker se je menda zbal. Prišli smo se pogovarjati. Natakar je bil za tolačca. Trije častniki so s prsti in jeziki pridno praznili krožnike, ne da bi se zmenili za vilice in nože. Menda so bili bolj vajeni odsotnih jedilnih palčic. Zraven so mi stavili vpludna vprašanja o zdravju in starosti mojega očeta, matere, sestre itd. Seveda sem moral tudi jaz storiti isto. Ko so zapustili častniki voz, so mi sporočili, da so vsi trije polkovniki: »Povejte doma, da ste danes kosili v dobri družbi.« Prav po kitajsko sem se priklonil dasi sem dobro videl zvezdice na rokavih, ki so mi povedale, da so bili bakaši samo poročniki.

Ali ste že poravnali naročnino?

Davčni urad in krave

Pri nekem veleposestniku v mestu Kalvarja na vzhodnem Poljskem se je lepega dne oglašil sodni eksekutor in predložil poslednji opomin, da mora veleposestnik takoj plačati znanostek v davkih 7000 zlotov, približno 40 tisoč dinarjev.

Kako je bil sodni eksekutor presenečen, ko ga je veleposestnik prijazno povabil na kosilo. Po obili jedi in pijači je gospod eksekutor zopet zavzel svojo zahtevo. »Dragi gospod, niti počenega groša nimam pri hiši,« mu je odkritosrečno odgovoril gospodar. — »Če ne morete plačati, sem pač prisiljen izvršiti rubežen,« je zagrozil uradni organ. »Vzemite kartoli hočete, vse vam je na razpolago. Ni drugega izhoda, kajti denarja nimamo!«

Kaj storiti? Vseled gostoljubnega sprejema se je sodni eksekutor malo obotavljal, končno pa je zarubil 150 krav. Na napovedani dan sodne rubežni so odgnali vseh teh zarubljenih 150 krav na sejenj na javno dražbo. Nastop 150 krav pod nadzorstvom uradnih oseb je v mestecu vzbudilo splošno senzacijo. Zanimanje za to nenavadno prodajo je izredno veliko, vendar se je posrečilo prodati samo eno samo kravo, za malenkostno vsoto zlotov.

Sodni in davčni organi so bili v največji zadregi. Po telefoničnem posvetovanju s predstojniki so sklenili odgnati krave zopet v hleve gospodarja. Ko so utrjeni in vsled neuspeha nerazpoloženi eksekutorji prignali pozno zvečer krave na posestvo, so našli vsa vrata zaprta. Po dolgem trkanju se je pojavil posestnik, da zarubljenih krav ne vzame nazaj, češ, da je zelo zadovoljen, da je končno poravnal dolžni davek. Po dolgem pogajanju so posestnika vendar omehtali v toliko, da je pristal na to, da sprejme krave v oskrbo pod pogojem, da mu erar plača dnevno za vsako kravo en zlot za prehrano do prihodnje javne dražbe. Ko se je že dva meseca vršila ponovna dražba, se je pokazalo, da so stroški posestnika mnogo večji od dolžnih davkov. Posestnikovi stroški so glasom porabe znašali 9000 zlotov, davek pa 7000 zlotov in erar bo moral sedaj plačati 2000 zlotov posestniku ali pa jih računati na konto prihod. davkov.

Zaščita zaledja proti vojnim trupom

(Nadaljevanje.)

Imamo kemične snovi, katere vpliv iperita neutralizirajo ali uničujejo. Taka snov je klorovo apno, ki ga dobimo v sanitetskih skladiščih ali pa v lekarnah. Rabimo ga kot prah ali še bolje kot mešanico z vodo. Če potresemo ta prah ali mešanico klorovega apna z vodo po okuženem ozemlju in po okuženih predmetih, uničimo strupeni iperit kaj hitro. — Obkole moramo namočiti v 3% mešanico klorovega apna, ako ne, jo moramo pa zakopati. Židovje in druge podobne predmete moramo tudi čimprej prebeliti z isto mešanico, seveda zavarovani na predpisan način proti iperitu. — V zadnjem času navajajo kot razkuževalno sredstvo proti iperitu tudi močen ogenj.

Pacijentu, ki je bil oškropljen, zastrupljen z iperitom, moramo takoj (v 3 minutah!) zbrisati s kože, na obrazu, rokah ali nogah, sleherni kapljico iperita in ga brž namazati s klorovim apnom ter ga na nosilih odnesti na določeno mesto. Tudi če nima še nikakih znakov obolenja, ga moramo do golega sleti ter ostriti in obriti po vsem telesu, ker se iperit silno rad izhlapevan zadržuje v polnih lasih. Nato je treba bolnika okopati v topli vodi in mu dati nekoliko kapljic natrijevega bikarbonata na uporabni vodi. Priporočljivo je po vsem tem izprati bolniku še nos, oči in usta z raztopino 22,5 pro mille natrijevega bikarbonata, ki tudi do neke meje uničuje iperit.

Ako bi na ta način postopali v slučaju potrebe — seveda želimo, da bi je sploh ne bilo — potem je upati, da se z iperitom zastrupljeni rešijo in da izostanejo strašne posledice njegovega učinkovanja.

Tudi proti drugim trupom imamo kemična sredstva; naj navedem samo nekatera. Tako se uniči n. pr. fosgen z raztopino amoniaka, sode in KOH; — kloropikrin pa je mogoče uničiti z raztopino NaCO₃ in milom. Proti dušljivcem učinkuje kapljice etra proti kašlju, inhalacija kisika, in brzi prenos bolnika na čisti zrak, mir, toplota, udihavanje gomenolnega olja, ev. puščanje krvi (300—700 gr.) proti lewisitu 5% NaOH. soda, klorovo apno, petrolej; proti Dicku KMnO₄ in klorovo apno, proti solzavcem pa je uspešno izpiranje oči z 14% raztopljeno soli in nos in grlo z gomenolnim oljem isprati, najboljši pa strihnin po zdravniškem navodilu; proti kihavcem p glicerini s kokainom.

V svetovni vojni smo videli, da ostane po bitki ali napadu še dolgo časa deseti eksplozivnih in neeksplozivnih izstrelkov na bojnem polju. Slišali smo in brali, koliko nesreč se je zgodilo n. pr. na Goriškem, kjer so ljudje neprevidno pobirali oziroma odstranjevali razne granate. Kakor drugih izstrelkov, tako se moramo v vsakem slučaju izogibati tudi plinskih. Princip nam mora biti: nihče naj se ne dotika izstrelkov, steklenic, oziroma steklenih krogljic in naj jih ne nabira, ker so lahko tudi drobci strupeni, posebno ako vsebujejo iperit, fosgen in kloropikrin, ki še dolgo časa obdržijo svojo moč.

Bombe in granate, ki so napolnjene s strupenimi plini, spoznamo lahko že po zunanosti: imajo namreč raznobarvne pasove — rumene, rdeče itd., in sicer vsaka država svoje.

Za prvo obrambo je treba nadalje vedeti, da povzroča eksplozija granat s strupenimi plini drugakšen glas, kot pa navadni eksplozivni izstrelki. Ako bi bil kdo v bližini, kjer je eksplozivni plinski izstrelki, naj se takoj čimbolj oddalji v smeri proti vetru, če pa ni vetra in se ne more drugam umakniti naj poišče kolikor mogoče visoko točko: spleza naj na drevo ali tudi na streho, dokler se drugače ne reši. Ti zadnji slučajji obrambe so mogoči seveda le tedaj, ako izstrelki z detonacijo eksplodirajo. Ker pa računamo, da pridejo za zaledje predvsem v poštev aeroplani, ki dobo metali steklene krogljice, katere ne bodo povzročale večjih pokov, je treba misliti tudi na druge vrste obrambe.

10. Obrambna sredstva.

Splošno navodilo bi bilo: takoj po napovedi vojne je najbolje, da se oddaljimo od mest in utrdb, od vojaških postojank in municijskih skladišč, od važnih križišč in mostov itd., in sicer z vsemi člani družine in, ako je mogoče, tudi z živino.

Krajci, kjer naj bi se v danem slučaju naselili zavarovani ljudje iz zaledja, bi morali biti pripravljeni že v miru. Izbrati bi morali take kraje v višini, po holmih in hribčkih, ki so gladki, a vendar skriti. Stanovanjske hiše naj bi bile hišice, to se pravi, tako majhne, da bi se lahko maskirale in bi se jim moglo dati vsakokrat isto barvo, kakršno bi imela okolica. Zidane bi morale biti dobro, da bi se lahko v slučaju potrebe hermetično — neprodušno zaprle in bi se dale prav tako zlasti pri vratih in oknih tudi od znotraj zamašile. Eventuelne razpoke pri vratih in oknih, ki bi sčasoma nastale in bi skozi nje lahko prodiral plin, bi se morale sproti zadelati z ilovico, kitom ali kakim drugim lepilom, ker v slučaju potrebe bi bilo mašenje prepozno. V teh stanovanjih bi bilo dalje poskrbeti, da bi bila v takih slučajjih zadostno založena s hrano in drugimi življenjskimi potrebščinami. Tudi z razsvetljavo — najbolje z električnimi žepnimi svetilkami, ki ne kvarijo kot petrolejke ali sveče zraku, katerega v danih okolnostih ne morejo izmenjati. Na centralno električno razsvetljavo ne moremo računati. Pripravljeni bi morale biti v takih stanovanjih v zadostnem številu tudi maske, o katerih bomo še govorili, dalje bi utegnili dobro priti tudi aparat za kisik, s katerimi se tudi še seznanimo. Priporočljivo bi bila v bližini take hišice tudi zavarovana kaverna — v hrib ali pečino vsakan rov. Vee te hišice naj bi bile zgrajene po načrtu hišnih zavetišč, katerih opis tudi še podam.

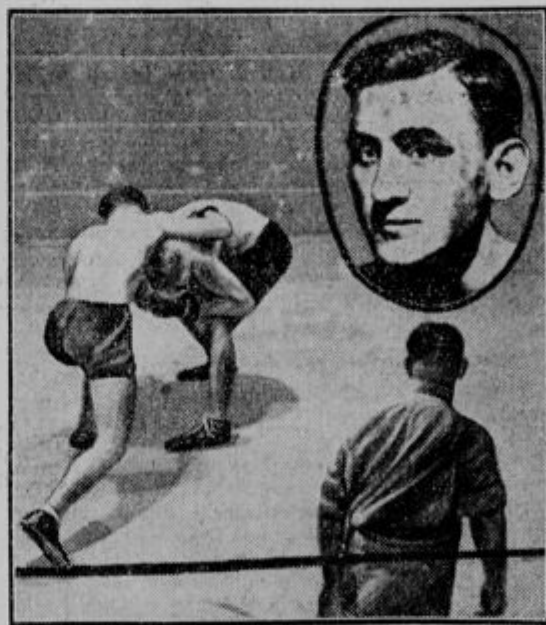
Zavedamo se, da vsega tega ne bo mogoče povsod izvesti, in računamo, da bo veliko ljudi v zaledju ostalo na svojih mestih. Kaj pa v takih slučajjih? Kako naj se skuša poseameznik ali tudi večja skupina zaščititi proti vojnim trupom?

To dosežemo z maskami, dihalnimi aparati (Draeger, Fenzl): individualna zaščita in v hišnih in skupnih zavetiščih: kolektivna zaščita.

(Dalje.)

Svetovna centra'a

Ta teden so v Londonu svečano položili temelj velkanske telefonske postaje, ki jo je označil poštni minister kot »centralno govorilnico zemeljske oble«. Namenjena je mednarodnemu prometu štirih celin (razen Avstralije). Praga bo n. pr. preko te centrale zahtevala New York, Amerika pa bo pročila, da bi jo zvezali s Carigradom. Na ta način bo vezala nova postaja do 90% obstoječega telefonskega omrežja. Razen navadne kovinske skatle z denarjem so položili pod temeljni kamen zaboj s krogom sedanje telefonske žice in kompletnim telefonskim aparatom.

zrtev surovega sporta. V Berlinu se je pred par dnevi vršila tekma v boksanju med mladim mojstrom polutežke kategorije Pavlom Völkenjem (v krogu) in njegovim tekmeccem Sabotkejem. Sabotke je mlademu mojstru zadal tako hud udarec, da je par ur po tekmi umrl.

Nazai v Peking

Gomindan je sklenil dne 15. t. m. proglasiti namesto Nankina za kitajsko prestolnico zopet Peking. Takozvana »začasna osrednja vlad« posluje slejkoprej v Lojangu, a zunanje ministrstvo se že seli v Peking. Ostali ministri mu bodo vsi sledili, čim bo zaključena vojna z Japonci. Mednarodni diplomati živahno pozdravljajo ta sklep. Rešil jih je sedanjih neprestanih zamudnih potovanj iz Pekin-ga v Nankin in nazaj. Evropska poslaništva so tudi pod nankinsko vlado ostala zvesta staremu glavnemu mestu, kjer so jim na razpolago udobna in celo utrjena evropska poslopja, dočim ni v Nankinu nobenega primernege hotela. Nepričakovana čast, ki je doletela Nankin, je bila posledica Sun-Jat-Senovih zahtev. V Nankinu so namreč stanovali nekdanji cesarji iz hiše Ming, zadnje kitajske dinastije, preden so podvrgli leta 1644. Sredinski imperij Mančžuri. A ta selitev je povzročila neštevilne neprilike in je zlatj preklancana.